

ในมาตรา ๔๐ ได้นั้น ต้องเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระ หรือแรงงานนอกระบบ มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปี แต่ไม่เกิน ๖๕ ปี

ทั้งนี้ ในแต่ละปีจำนวนผู้ประกันตนมีแนวโน้มสูงขึ้น ยกเว้น ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ โดยเฉพาะในปี ๒๕๖๓ มีจำนวนลดลงเนื่องจากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการแพร่ระบาดของ COVID-๑๙

การจ่ายเงินประโยชน์ทดแทน

กองทุนเงินทดแทน กองทุนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นทุนในการจ่ายเงินทดแทนให้แก่ลูกจ้างเมื่อลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย หรือถึงแก่ความตาย หรือสูญหาย เนื่องจากการทำงานให้นายจ้าง

ตารางที่ ๕๖ การจ่ายสิทธิประโยชน์เนื่องจากการทำงาน

ซึ่งสำนักงานประกันสังคมจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีการจ่าย ดังนี้

ประเภท	จำนวน(ราย)	บาท
ค่าทดแทนมาตรา ๑๘ (๑-๔)	๖	๒๐,๘๑๗.๕๕
ค่าทำศพ	๑	๔๐,๐๐๐.๐๐
ค่ารักษาพยาบาล	๐	๐.๐๐
ค่าทดแทนมาตรา ๑๙ (ทายาท)	๒	๕,๕๖๐.๐๐
ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ	๐	๐.๐๐
รวม	๙	๖๖,๒๗๗.๕๕

กองทุนประกันสังคม การสร้างหลักประกันในการดำรงชีวิตในกลุ่มของสมาชิกที่มีรายได้ และจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมเพื่อรับผิดชอบในการเฉลี่ยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการเจ็บป่วย คลอดบุตร ทูพพลภาพ ตาย สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และการว่างงาน เพื่อให้ได้รับการรักษาพยาบาล ซึ่งมีใช้เนื่องจากการปฏิบัติงาน ซึ่งสำนักงานประกันสังคมจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีการจ่าย ดังนี้

ตารางที่ ๕๗ การจ่ายกองทุนประกันสังคม

ประเภท	จำนวน(ราย)	บาท
ค่าบริการทางการแพทย์	๒๓๖	๓๓๔,๓๑๕.๖๐
ค่าคลอดบุตร	๘๙	๑,๒๐๕,๐๓๔.๕๐
ค่าทำศพ	๑๐	๕๗๘,๕๑๐.๐๐
ทูพพลภาพ	๑๔	๒๑,๑๕๘.๕๕
เงินสงเคราะห์บุตร	๖๘	๔๘,๘๐๐.๐๐
เงินประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน	๑๒๕	๒,๔๑๒,๕๖๓.๐๐
บำเหน็จชราภาพ	๓๘	๑,๓๒๙,๑๐๕.๔๐
บำนาญชราภาพ	๘	๒๑,๐๕๒.๘๖
รวม	๕๘๘	๕,๙๕๐,๕๓๙.๙๑

ตารางที่ ๕๘ สถิติประโยชน์ มาตรา ๔๐ การจ่ายให้กับผู้ประตนตามมาตรา ๔๐ ดังนี้

ประเภท	จำนวน(ราย)	บาท
เจ็บป่วย/ประสบอันตราย	๑๓๑	๒๘๒,๘๐๐.๐๐
ทุพพลภาพ	๐	๐.๐๐
ตาย	๗	๘๙,๐๐๐.๐๐
บำเหน็จชราภาพ	๑๓	๔๓,๘๔๒.๑๗
สงเคราะห์บุตร	๐	๐.๐๐
รวม	๑๕๑	๔๑๕,๖๔๒.๑๗

ที่มา : สำนักงานประกันสังคมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ข้อมูล ณ วันที่ ๒๘ เดือน กุมภาพันธ์ ปี ๒๕๖๔

ปัญหาแรงงานต่างด้าว

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีแรงงานต่างด้าว ที่เข้าเมืองโดยถูกกฎหมายและได้รับอนุญาตให้ทำงาน มีจำนวน ๖,๓๒๗ คน แยกเป็นประเภท ดังนี้

ตารางที่ ๕๙ ประเภทแรงงานต่างด้าวที่ได้รับการได้รับอนุญาต

ประเภทการได้รับอนุญาต	ราย
๑. คนต่างด้าวประเภททั่วไป (มาตรา ๕๙)	๘๔
๒. คนต่างด้าว ๓ สัญชาติ (เมียนมา ลาว กัมพูชา) (มาตรา ๖๓)	๒,๓๐๕
๒.๑ มติคณะรัฐมนตรี ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๒	๑,๖๑๓
๒.๒ มติคณะรัฐมนตรี ๔ สิงหาคม ๒๕๖๓	๓๐
๒.๓ คนต่างด้าวนำเข้ามาตาม MOU	๙
๒.๔ มติคณะรัฐมนตรี ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓	๖๕๓
๓. บุคคล/ชุมชนบนพื้นที่สูง (มาตรา ๖๓/๑)	๓,๙๓๘
รวม	๖,๓๒๗

ที่มา : สำนักงานจัดหางานจังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔

พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ จำแนกคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงาน จำนวน ๕,๖๗๔ ราย จำแนกเป็นกลุ่ม ๆ ดังนี้

๑. คนต่างด้าวมาตรา ๕๙ คือ คนต่างด้าวซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรหรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองซึ่งมิใช่เพื่อการท่องเที่ยวหรือการเดินทางผ่านราชอาณาจักร จะทำงานได้ก็แต่เฉพาะงานที่มิได้มีประกาศห้ามคนต่างด้าวทำตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง และต้องได้รับใบอนุญาตทำงาน จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีจำนวน ๘๔ ราย

๒. คนต่างด้าวมาตรา ๖๓ คือ คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศและได้รับการผ่อนผันให้ไปประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใดแทนการเนรเทศหรืออยู่ในระหว่างรอการเนรเทศ คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง แต่ได้รับอนุญาตให้พักอาศัยในราชอาณาจักรเพื่อรอการส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง อันมิใช่เป็นกรณีตามมาตรา ๖๓/๒

การขออนุญาตทำงานและการออกใบอนุญาตทำงานให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และใบอนุญาตทำงานให้มีอายุเท่ากับระยะเวลาที่ได้รับการผ่อนผัน แต่ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาตทำงาน และให้ต่อใบอนุญาตทำงานได้เท่าที่จำเป็นแต่ไม่เกินครั้งละหนึ่งปี ทั้งนี้ เมื่อนายทะเบียนออกใบอนุญาตทำงานให้คนต่างด้าวผู้ใดแล้ว ให้แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองทราบ จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีคนต่างด้าวตามมาตรา ๖๓ จำนวน ๒,๓๐๕ ราย

๓. คนต่างด้าวตามมาตรา ๖๓/๑ คือคนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้ อาจขออนุญาตต่อนายทะเบียนเพื่อทำงานได้

๓.๑ ผู้ก่อกวนสัณฐานชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ หรือตามกฎหมายอื่น

๓.๒ เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ หรือตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

๓.๓ คนต่างด้าวซึ่งได้รับสถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายตามประกาศกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

๓.๔ คนต่างด้าวซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนและได้รับบัตรประจำตัวตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางซึ่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

การขออนุญาตทำงานและการออกใบอนุญาตทำงานให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และใบอนุญาตทำงานให้มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาตทำงาน และให้ต่ออายุใบอนุญาตทำงานได้คราวละห้าปี ทั้งนี้ บุคคลตาม ข้อ ๓.๑ ๓.๓ และ ๓.๔ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงานหรือค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตทำงาน สำหรับบุคคลตามข้อ ๓.๒ จะได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมหรือไม่เพียงใด ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงที่ออกตามความมาตรา ๖ จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีคนต่างด้าวตามมาตรา ๖๓/๑ จำนวน ๓,๙๓๘ ราย

นอกจากคนต่างด้าวดังกล่าวข้างต้นแล้ว ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-๑๙ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔ ผ่อนผันให้คนต่างด้าว ๓ สัญชาติ (กัมพูชา ลาว และเมียนมา) อยู่ในราชอาณาจักรและทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายเป็นกรณีพิเศษ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ระลอกใหม่ โดยให้แรงงานต่างด้าวที่อยู่ในราชอาณาจักรโดยการอนุญาตสิ้นสุด หรือหลบหนีเข้าเมือง ไม่มีใบอนุญาตทำงานทั้งที่มีนายจ้างและไม่มีนายจ้างให้มาขึ้นทะเบียนกับกรมการจัดหางาน ซึ่งจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีแรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนทั้งหมด จำนวน ๖๕๓ ราย และ ณ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔ แรงงานต่างด้าวได้ไปตรวจคัดกรองโรคอันตรายต้องห้าม ๖ โรค และโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-๑๙) และขึ้นทะเบียนขอทำงานแล้ว จำนวน ๑๓๑ ราย (ที่มา : สำนักงานจัดหางานจังหวัดแม่ฮ่องสอน)

และด้วยสภาพภูมิประเทศของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้ง ๗ อำเภอ มีชายแดนติดกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จึงทำให้มีการลักลอบเดินทางเข้า-ออกเพื่อมาทำงานหรืออาจลักลอบเข้ามาอยู่อาศัย โดยคนในพื้นที่ให้การช่วยเหลือให้ที่พักพิงเมื่อเนื่องจากมีความสัมพันธ์ทางเชื้อชาติ ประกอบกับบุคคลในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีหลายเชื้อชาติซึ่งส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับสัญชาติไทยจึงมีสถานะเป็นคนต่างด้าว และภาษาที่ใช้สื่อสารแต่ละชาติพันธุ์มีความแตกต่างกัน นอกจากนี้ สถานประกอบการในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีการจ้างงานแรงงานต่างด้าวเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสภาพการทำงานของคนไทยในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่นิยมทำงานเกี่ยวกับการใช้กำลัง และออกไปทำงานจังหวัดใกล้เคียงเป็นจำนวนมากทำให้มีการขาดแรงงานในพื้นที่ โดยเฉพาะกิจการที่เกี่ยวกับการเกษตร และปศุสัตว์ นอกจากนี้ ยังมีแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและไม่ได้ขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว และในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งเกิดปัญหาความไม่สงบภายในของประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จึงอาจส่งผลกระทบต่อ การเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวในการลักลอบข้ามพรมแดน

ข้อมูลครัวเรือนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ ค) ปี ๒๕๖๒ ซึ่งสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้จัดทำขึ้น พบว่า จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีจำนวน ๔๐๖ หมู่บ้าน ระดับการพัฒนาหมู่บ้าน คือ ๑) หมู่บ้านเร่งพัฒนา อันดับ ๑ จำนวน ๒๖ หมู่บ้าน ๒) หมู่บ้านเร่งพัฒนาอันดับ ๒ จำนวน ๒๗๑ หมู่บ้าน และ ๓) หมู่บ้านเร่งพัฒนา อันดับ ๓ จำนวน ๑๐๙ หมู่บ้าน โดยมีข้อมูลที่สำคัญต่อการแก้ไขปัญหาและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน ดังนี้

น้ำประปาและน้ำเพื่อการเกษตร

๑. หมู่บ้านที่มีน้ำประปาใช้ จำนวน ๓๘๙ หมู่บ้าน และหมู่บ้านที่ไม่มีน้ำประปาใช้จำนวน ๑๗ หมู่บ้าน ครัวเรือนที่ใช้น้ำประปาตลอดปี รวมจำนวน ๕๒,๔๙๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๖๗ มีน้ำสะอาดดื่มและบริโภคเพียงพอตลอดปี รวม ๕๕,๐๕๙ ครัวเรือน ร้อยละ ๙๓.๓๘

๒. หมู่บ้านที่มีน้ำเพื่อการเกษตรเพียงพอตลอดปี จำนวน ๒๒๒ หมู่บ้าน มีใช้เพียงพอเฉพาะฤดูฝน ๑๔๗ หมู่บ้าน หมู่บ้านที่มีน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ จำนวน ๒๘ หมู่บ้าน และไม่มีแหล่งน้ำสำหรับเพาะปลูก จำนวน ๒ หมู่บ้าน

ไฟฟ้า

ครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ จำนวน ๕๒,๕๗๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๘๑ ครัวเรือนที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ จำนวน ๒๑๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๗ ครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน จำนวน ๒,๗๗๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕.๘๐

ถนน

ถนนสายหลักในหมู่บ้าน/ชุมชนใช้การได้ดีตลอดทั้งปี จำนวน ๒๐๘ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๒๓ พอใช้ได้ตลอดทั้งปี จำนวน ๑๐๑ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๘๘ ดีเฉพาะในฤดูแล้ง จำนวน ๔๙ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐๗ พอใช้ได้เฉพาะในฤดูแล้ง จำนวน ๒๕ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๖.๑๖ และไม่ตลอดทั้งปี คิดเป็นร้อยละ ๒๓ หมู่บ้าน ร้อยละ ๕.๖๗

การสื่อสาร

ครัวเรือนที่มีโทรศัพท์เคลื่อนที่ จำนวน ๕๒,๑๓๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๐๕ และครัวเรือนที่มีอินเทอร์เน็ต จำนวน ๑๐,๐๖๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๓๘

การมีที่ดินทำกิน

ครัวเรือนที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง และไม่ต้องเช่า จำนวน ๔๑,๘๘๔ ครัวเรือน ครัวเรือนที่มีที่ดินทำกินของตนเอง และเช่าเพิ่มบางส่วน จำนวน ๒,๑๘๓ ครัวเรือน ครัวเรือนที่ไม่มีที่ดินทำกินของตนเอง ต้องเช่าทั้งหมด จำนวน ๑,๕๓๘ ครัวเรือน ครัวเรือนที่รัฐจัดสรรที่ดินให้ จำนวน ๑๖,๔๕๖ ครัวเรือน และหากแยกพื้นที่ทั้งหมดของหมู่บ้าน ซึ่งมีพื้นที่ ๔๓๙,๓๙๖ ไร่ โดยแยกตามเอกสารสิทธิ์ มีรายละเอียด ดังนี้

๑. โฉนด , น.ส.๓ , น.ส.๓ ก , น.ส. ๓ ข. จำนวน ๑๙,๘๓๑ ครัวเรือน
๒. ใบจอง , ส.ค.๑ , ส.ค.๒ , ส.ค.๓ , น.ค.๓ , กสน.๕ จำนวน ๕๘๔ ครัวเรือน
๓. สทก. ๑ ก, ส.ป.ก. ๔-๐๑ จำนวน ๓,๓๓๙ ครัวเรือน
๔. ไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน ๘๑,๓๑๕ ครัวเรือน

การเกษตร

ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพการเกษตร จำนวน ๓๘,๘๗๕ แห่ง ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเพาะปลูก จำนวน ๒๗,๙๗๕ แห่ง ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพการเกษตร เพื่อบริโภคและมีบางส่วนเหลือขาย จำนวน ๙,๐๑๐ แห่ง ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพการเกษตรแบบผสมผสานหรือตามแนวพระราชดำริ จำนวน ๔,๑๐๑ แห่ง ครัวเรือนที่ทำการเกษตรปลอดสารพิษหรือเกษตรอินทรีย์ จำนวน ๒,๖๗๙ แห่ง ซึ่งจากข้อมูล ครัวเรือนป้องกันและกำจัดวัชพืช แมลง โรค/ศัตรูพืช พบว่า เกษตรกรใช้สารเคมีจากการทำนา จำนวน ๗,๐๗๓ ครัวเรือน ใช้สารเคมีจากการทำไร่ จำนวน ๑๐,๐๖๘ ครัวเรือน ใช้สารเคมีจากการทำสวนผลไม้ จำนวน ๒๕๕ ครัวเรือน ใช้สารชีวภัณฑ์จากการทำนา จำนวน ๔๖๘ ครัวเรือน ใช้สารชีวภัณฑ์จากการทำไร่ จำนวน ๓๖๙ ครัวเรือน ใช้สารชีวภัณฑ์จากการทำสวนผลไม้ จำนวน ๑๖ ครัวเรือน และใช้วิธีแบบผสมผสาน (ใช้สารเคมีและสารชีวภัณฑ์) จากการทำนา จำนวน ๑๑,๓๓๖ ครัวเรือน ใช้วิธีแบบผสมผสาน (ใช้สารเคมีและสารชีวภัณฑ์) จากการทำไร่ จำนวน ๑๔,๔๓๕ ครัวเรือน ครัวเรือน ใช้วิธีแบบผสมผสาน (ใช้สารเคมีและสารชีวภัณฑ์) จากการทำสวนผลไม้ จำนวน ๖๔๑ ครัวเรือน

ความรู้และการศึกษา

พบว่า มีผู้ศึกษาการศึกษาภาคบังคับ จำนวน ๑๘,๒๑๙ คน จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า จำนวน ๕,๓๗๒ คน จบอนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน ๑,๖๓๖ คน จบปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน ๒,๔๕๐ คน และจบสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒๓๓ คน

มีผู้ที่มีอายุ ๖ - ๑๔ ปี ที่ไม่ได้เรียนการศึกษาภาคบังคับหรือเรียนไม่จบการศึกษาภาคบังคับ จำนวน ๒,๒๑๕ คน และมีผู้ที่มีอายุ ๑๕ - ๕๙ ปีเต็ม ที่อ่านเขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายไม่ได้ จำนวน ๓๙,๓๙๓ คน ส่วนผู้พิการที่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ จำนวน ๕๓๒ คน ผู้พิการได้รับการฝึกอาชีพ จำนวน ๒๑ คน

ตารางที่ ๖๑ ข้อมูลรายได้เฉลี่ยครัวเรือน

ที่	พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนคน	แหล่งรายจ่ายของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
				อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง		
๑	เมืองแม่ฮ่องสอน	๑๓,๓๕๙	๒๙,๑๙๗	๑๒๔,๘๑๓.๘๖	๑๗,๗๕๔.๔๖	๙,๔๓๓.๕๖	๙,๑๙๕.๓๔	๑๖๑,๑๙๗.๒๒	๗๓,๗๕๕.๓๐
๒	ขุนยวม	๕,๔๓๒	๑๖,๗๗๖	๑๐๘,๘๒๘.๒๓	๑๗,๕๘๒.๕๖	๑๐,๖๙๔.๘๓	๒๗,๘๓๕.๓๕	๑๖๔,๙๔๐.๙๗	๕๓,๔๐๗.๒๑
๓	ป่าย	๘,๘๔๐	๒๒,๙๓๗	๑๒๓,๐๔๒.๔๕	๒๑,๖๐๕.๐๗	๑๒,๕๓๙.๗๖	๒๖,๓๕๕.๓๔	๑๘๓,๕๗๒.๖๒	๗๐,๗๔๙.๕๓
๔	แม่สะเรียง	๑๒,๗๕๗	๓๖,๓๓๖	๑๓๒,๙๐๗.๙๙	๑๖,๑๓๒.๕๕	๑๒,๘๓๙.๐๕	๑๓,๙๒๙.๕๕	๑๗๕,๘๐๙.๑๔	๖๑,๗๒๓.๘๓
๕	แม่ลาน้อย	๗,๑๘๑	๒๓,๓๓๕	๑๔๒,๗๗๔.๐๑	๔๓,๘๓๐.๘๘	๖,๒๕๘.๓๘	๑๓,๘๙๔.๕๘	๒๐๖,๗๕๗.๘๕	๖๓,๖๒๖.๖๖
๖	สบบเมย	๙,๓๑๔	๒๗,๑๓๘	๙๗,๘๘๘.๓๐	๑๘,๔๔๙.๘๖	๑๒,๐๑๓.๒๒	๑๖,๐๐๒.๘๐	๑๓๙,๓๕๔.๑๙	๔๗,๘๒๗.๕๘
๗	ปางมะผ้า	๓,๗๒๘	๑๑,๕๙๖	๙๗,๘๘๖.๒๗	๒๐,๘๕๔.๘๒	๙,๗๔๖.๕๕	๔๓,๒๕๔.๓๙	๑๗๑,๗๔๒.๐๔	๕๕,๒๑๓.๓๘
เฉลี่ยรวมทุกพื้นที่		๖๐,๖๑๑	๑๖๗,๓๑๕	๑๒๐,๓๙๒.๑๓	๒๑,๓๔๖.๓๐	๑๐,๗๕๕.๘๗	๑๘,๐๖๗.๑๔	๑๗๐,๕๖๑.๔๔	๖๑,๗๘๗.๐๕

ตารางที่ ๖๒ ข้อมูลรายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน

ที่	พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนคน	แหล่งรายจ่ายของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
				ต้นทุนการผลิต	อุปโภคบริโภคที่จำเป็น	อุปโภคบริโภคที่ไม่จำเป็น	ชำระหนี้สิน		
๑	เมืองแม่ฮ่องสอน	๑๓,๓๕๙	๒๙,๑๙๗	๒๐,๘๐๓.๙๔	๔๘,๔๓๓.๘๒	๑๐,๒๘๒.๘๕	๙,๑๘๔.๕๐	๘๘,๗๐๕.๑๑	๔๐,๕๘๖.๗๖
๒	ขุนยวม	๕,๔๓๒	๑๖,๗๗๖	๑๕,๒๓๓.๒๘	๓๖,๘๓๑.๗๘	๘,๘๙๗.๔๕	๑๔,๑๒๖.๓๓	๗๕,๐๘๘.๘๕	๒๔,๓๑๓.๔๖
๓	ป่าย	๘,๘๔๐	๒๒,๙๓๗	๓๖,๙๑๔.๕๖	๓๗,๕๙๖.๔๖	๙,๒๖๘.๒๔	๑๗,๓๘๒.๕๑	๑๐๑,๑๕๘.๗๘	๓๘,๙๘๖.๙๕
๔	แม่สะเรียง	๑๒,๗๕๗	๓๖,๓๓๖	๑๖,๕๘๙.๗๔	๕๑,๔๓๕.๔๗	๙,๗๗๕.๙๙	๘,๕๕๔.๗๔	๘๖,๓๕๕.๙๔	๓๐,๓๑๘.๒๒
๕	แม่ลาน้อย	๗,๑๘๑	๒๓,๓๓๕	๕๘,๘๘๕.๘๖	๙๘,๒๓๒.๔๓	๕,๔๔๑.๖๙	๒,๒๘๒.๙๔	๑๖๔,๘๔๒.๙๒	๕๐,๗๒๗.๙๖
๖	สบบเมย	๙,๓๑๔	๒๗,๑๓๘	๑๐,๗๕๕.๗๐	๒๗,๔๓๖.๐๖	๕,๓๑๘.๗๑	๒,๓๐๖.๖๐	๔๕,๘๑๗.๐๗	๑๕,๗๒๔.๘๒
๗	ปางมะผ้า	๓,๗๒๘	๑๑,๕๙๖	๑๘,๐๙๐.๕๕	๕๘,๐๗๕.๕๕	๑๓,๘๓๖.๘๓	๒๒,๓๘๘.๑๒	๑๑๒,๓๙๑.๐๔	๓๖,๑๓๖.๖๑
เฉลี่ยรวมทุกพื้นที่		๖๐,๖๑๑	๑๖๗,๓๑๕	๒๔,๕๖๘.๒๖	๔๙,๗๑๑.๐๘	๘,๗๘๖.๒๓	๙,๖๒๘.๐๓	๙๒,๖๙๓.๖๐	๓๓,๕๗๘.๘๙

จากข้อมูลสถานการณ์ด้านความยากจนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถจำแนกสาเหตุของปัญหาได้ ดังนี้

๑. คนในจังหวัดส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรรม โดยพื้นที่ทำการเกษตรมีจำกัด และเกษตรกรส่วนใหญ่ทำการผลิตได้เพียง ๑ ครั้งต่อปี ขณะเดียวกันการขนส่งยากลำบากทำให้ไม่สามารถส่งผลผลิตทางการเกษตรสู่ตลาดได้โดยง่าย กรณีเป็นผลผลิตทางการเกษตรก็ต้องใช้เวลาในการขนส่ง ซึ่งเสี่ยงต่อการเกิดความเสียหายระหว่างการขนส่ง เนื่องจากต้องใช้เวลาในการขนส่ง

๒. จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นพื้นที่สูง ห่างไกล ทำให้ขาดการพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ ถนน แหล่งน้ำ รวมทั้งสาธารณูปโภค สาธารณูปการ อาทิ ไฟฟ้า และน้ำประปา รวมถึงพื้นที่ส่วนใหญ่ของในพื้นที่ป่า ทั้งในเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งมีข้อกฎหมายที่ต้องขออนุญาตใช้พื้นที่ป่าซึ่งมีขั้นตอนและระยะเวลาในการขออนุญาตใช้เวลานาน จึงเป็นอุปสรรคในการพัฒนาเชิงพื้นที่

๓. การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาไม่เหมาะสม โดยการใช้ราคากลางประเทศขาดการคำนึงถึงเงื่อนไขเชิงพื้นที่ ทำให้หลายโครงการไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากไม่มีผู้รับเหมาดำเนินการ เพราะต้องแบกรับภาระค่าขนส่งวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องจักรที่ใช้ในการก่อสร้างสูงกว่าพื้นที่จังหวัดอื่นๆ

๔. มีความหลากหลายทางด้านชาติพันธุ์ ภาษาและวิถีชีวิตที่แตกต่าง ประกอบกับการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่สูง ทำให้ยากต่อการเข้าถึงการบริการของภาครัฐ อาทิ การศึกษา สาธารณสุข และเทคโนโลยี

นอกจากนี้ จังหวัดยังเห็นว่าประชาชนขาดโอกาสเข้าถึงการศึกษา และไม่มีสิ่งจูงใจในการเรียนรู้ ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.จำนวนมาก การให้บริการทางการศึกษา และทางการแพทย์ยังไม่มีคุณภาพเพียงพอ

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าปัญหาความยากจนเป็นปัญหาที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่จังหวัดจะต้องเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้ดีขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม และให้บริการภาครัฐแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม โดยจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังนี้

๑. ส่งเสริมอาชีพเพื่อให้ประชาชนมีงานทำและรายได้เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในช่วงว่างจากการทำการเกษตร ตลอดจนส่งเสริมการดำเนินการเกษตรปลอดภัย ลดการใช้ปุ๋ยและสารเคมีเพื่อลดต้นทุนการผลิต และเป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางเกษตร โดยน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการขยายผลโครงการพระราชดำริมาดำเนินการในหมู่บ้าน/ชุมชนเพิ่มขึ้น ตลอดจนส่งเสริมการช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP สินค้าเกษตร และส่งเสริมการออมและลดค่าใช้จ่ายหลักของครัวเรือน

๓. ส่งเสริมการท่องเที่ยวและการค้าขายแดนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการค้าขาย ผู้ประกอบการ OTOP วิชากิจชุมชนและหมู่บ้านโฮมสเตย์ รวมทั้งการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ไว้

๔. ส่งเสริมการศึกษาทุกระดับทั้งในระบบและนอกระบบ เนื่องจากจังหวัดเห็นว่าการศึกษจะเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาจังหวัด ซึ่งหากเด็ก เยาวชน และประชาชนได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานก็จะเป็นที่พยากรณ์มนุษย์ที่มีคุณค่าในการนำความรู้ความสามารถกลับมาพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนต่อไปโดยจะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในทุกช่วงวัย ทั้งในด้านการสาธารณสุข การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการบริการสวัสดิการภาครัฐอื่นๆให้ทั่วถึง

ทั้งนี้ รัฐบาลมีนโยบายการสร้างโอกาส ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี จึงควรกำหนดให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นพื้นที่พิเศษ โดยกำหนดให้กระทรวง กรมที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญในการจัดงบประมาณ (งบ Function) เพื่อแก้ไขปัญหาในการเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน แหล่งน้ำ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ อาทิ ไฟฟ้า และน้ำประปา ตลอดจนแก้ไขระเบียบข้อกฎหมายที่เป็นข้อจำกัดในการพัฒนาด้วยหรือ มอบหมายให้กระทรวงกลาโหม โดยหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๓๖ สำนักงานพัฒนาภาค ๓ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (นพค.๓๖ สนภ.๓ นทพ.) เข้ามาช่วยเหลือดำเนินการ

ในขณะที่เดียวกันจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาในด้านอื่นๆควบคู่ไปด้วย โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริมให้นักเรียนจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีโอกาสศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในปีการศึกษา ๒๕๖๑ มีนักเรียนเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จำนวน ๘๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๑ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ทุกโรงเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นผลจากการจัดกิจกรรมเพิ่มขีดความสามารถของนักเรียนในการสอบแข่งขันเข้าเรียนในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของจังหวัดที่มุ่งให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเป็นกำลังหลักในการพัฒนาจังหวัดต่อไปในอนาคต สำหรับกิจกรรมการขยายผลโครงการตามแนวพระราชดำริ สู่ชุมชน มีกิจกรรม เช่น กิจกรรมขยายผลโครงการศูนย์บริการและพัฒนาหมู่บ้านตามพระราชดำริ, กิจกรรมขยายผลโครงการศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงปางตองตามพระราชดำริ, กิจกรรมขยายผลโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน, กิจกรรมขยายผลการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ซึ่งช่วยส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน อาทิ กิจกรรมฝึกอบรมกลุ่มเกษตรกรเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างทักษะเพิ่มขีดความสามารถและเพิ่มศักยภาพของกลุ่ม

เกษตรกรในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์สูตรพระราชทานจากวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่นและติดตามผล สนับสนุนเกษตรกรในพื้นที่หมู่บ้าน (ขยายผลองค์ความรู้ด้านดินและปุ๋ยสู่ชุมชน), กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสัตว์ในระคับครัวเรือน, กิจกรรมส่งเสริมการจัดทำบัญชีในพื้นที่โครงการศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปายตามพระราชดำริ, กิจกรรมส่งเสริมการปลูกบุก, กิจกรรมผลิตต้นกล้าแพะราบิกำบนพื้นที่สูง, กิจกรรมส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสานในครัวเรือน และกิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

แม้จังหวัดจะได้มีการการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ แต่ยังมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน คือ จังหวัดแม่ฮ่องสอนขาดการส่งเสริมพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานพื้นที่การเกษตรมีน้อย การบริการภาครัฐไม่สามารถเข้าถึงได้ทุกพื้นที่ เช่น ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านไฟฟ้า ประปา เป็นต้น เนื่องจากสภาพภูมิประเทศห่างไกล ทุรกันดาร ประชากรส่วนใหญ่ประกอบด้วยหลายกลุ่มชาติพันธุ์ อยู่บนพื้นที่สูง ประกอบกับกระทรวง กรม ที่เกี่ยวข้อง ยังจัดสรรงบประมาณไม่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนั้น จังหวัดจะต้องแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง หรือจนกว่าประชาชนจะมีคุณภาพชีวิตที่ดี และเท่าเทียมกับจังหวัดอื่นๆ

ด้านการศึกษา

ตารางที่ ๖๓ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

กลุ่มสาระการ เรียนรู้	ผลการทดสอบทางการศึกษา (O-NET) คะแนนเฉลี่ยร้อยละระดับจังหวัด			ระดับประเทศ คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ	ค่าพัฒนา เปรียบเทียบ
	ปีการศึกษา ๒๕๖๐	ปีการศึกษา ๒๕๖๑	ปีการศึกษา ๒๕๖๒	ปีการศึกษา ๒๕๖๒	ปีการศึกษา ๖๑ - ๖๒
	ภาษาไทย	๔๐.๘๐	๕๐.๔๐	๔๓.๖๘	๔๙.๐๗
คณิตศาสตร์	๓๐.๓๘	๓๐.๗๔	๒๘.๒๘	๓๒.๙๐	-๒.๑๖
วิทยาศาสตร์	๓๔.๗๒	๓๕.๘๒	๓๑.๕๙	๓๕.๕๕	-๔.๒๓
สังคมศึกษา	-	-	-	-	-
ภาษาอังกฤษ	๒๘.๙๗	๓๑.๕๗	๒๘.๐๗	๓๔.๔๒	-๓.๕๐

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เมื่อเปรียบเทียบปีการศึกษา ๒๕๖๑ และปีการศึกษา ๒๕๖๒ พบว่า ผลการทดสอบฯ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ มีผลคะแนนต่ำกว่าผลการทดสอบฯ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ ทุกกลุ่มสาระวิชา และมีผลการทดสอบฯ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของระดับประเทศทุกกลุ่มสาระวิชา

ตารางที่ ๖๔ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

กลุ่มสาระการ เรียนรู้	ผลการทดสอบทางการศึกษา (O-NET) คะแนนเฉลี่ยร้อยละระดับจังหวัด			ระดับประเทศ คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ	ค่าพัฒนา เปรียบเทียบ
	ปีการศึกษา ๒๕๖๐	ปีการศึกษา ๒๕๖๑	ปีการศึกษา ๒๕๖๒	ปีการศึกษา ๒๕๖๒	ปีการศึกษา ๖๑ - ๖๒
	ภาษาไทย	๔๔.๘๙	๕๑.๒๔	๕๑.๘๐	๕๕.๑๔
คณิตศาสตร์	๒๒.๑๑	๒๖.๘๙	๒๓.๑๓	๒๖.๗๓	-๓.๗๖
วิทยาศาสตร์	๓๐.๔๕	๓๔.๒๐	๒๘.๗๖	๓๐.๐๗	-๕.๔๔

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ผลการทดสอบทางการศึกษา (O-NET) คะแนนเฉลี่ยร้อยละระดับจังหวัด			ระดับประเทศ คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ	ค่าพัฒนา เปรียบเทียบ
	ปีการศึกษา ๒๕๖๐	ปีการศึกษา ๒๕๖๑	ปีการศึกษา ๒๕๖๒		
ปีการศึกษา ๒๕๖๒				ปีการศึกษา ๒๕๖๒	ปีการศึกษา ๖๑ - ๖๒
สังคมศึกษา	-	-	-	-	
ภาษาอังกฤษ	๒๗.๒๔	๒๖.๘๙	๒๙.๑๓	๓๓.๒๕	+๒.๒๔

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เมื่อเปรียบเทียบปีการศึกษา ๒๕๖๑ และปีการศึกษา ๒๕๖๒ พบว่า ผลการทดสอบฯ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ มีผลคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผลการทดสอบปีการศึกษา ๒๕๖๑ จำนวน ๒ กลุ่มสาระวิชา ได้แก่ วิชาภาษาไทย สูงขึ้นร้อยละ ๐.๕๖ และวิชาภาษาอังกฤษ สูงขึ้นร้อยละ ๒.๒๔ โดยมีผลคะแนนต่ำกว่าผลการทดสอบฯ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ จำนวน ๒ กลุ่มสาระวิชา ได้แก่ วิชาคณิตศาสตร์ ลดลงร้อยละ ๓.๗๖ และวิชาวิทยาศาสตร์ ลดลงร้อยละ ๕.๔๔ และมีผลการทดสอบฯ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของระดับประเทศทุกกลุ่มสาระวิชา

ตารางที่ ๖๕ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ผลการทดสอบทางการศึกษา (O-NET) คะแนนเฉลี่ยร้อยละระดับจังหวัด			ระดับประเทศ คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ	ค่าพัฒนา เปรียบเทียบ
	ปีการศึกษา ๒๕๖๐	ปีการศึกษา ๒๕๖๑	ปีการศึกษา ๒๕๖๒		
ปีการศึกษา ๒๕๖๒				ปีการศึกษา ๒๕๖๒	ปีการศึกษา ๖๑ - ๖๒
ภาษาไทย	๔๖.๐๒	๔๓.๙๘	๓๗.๙๐	๔๒.๒๑	-๖.๐๘
คณิตศาสตร์	๑๘.๗๑	๒๓.๙๓	๑๙.๙๑	๒๕.๔๑	-๔.๐๒
วิทยาศาสตร์	๒๖.๒๙	๒๗.๖๑	๒๖.๗๙	๒๙.๒๐	-๐.๘๒
สังคมศึกษา	๓๒.๖๙	๓๓.๒๔	๓๔.๗๑	๓๕.๗๐	+๑.๔๗
ภาษาอังกฤษ	๒๓.๑๖	๒๕.๗๐	๒๔.๑๙	๒๙.๒๐	-๑.๕๑

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เมื่อเปรียบเทียบปีการศึกษา ๒๕๖๑ และปีการศึกษา ๒๕๖๒ พบว่า ผลการทดสอบฯ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ มีผลคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผลการทดสอบปีการศึกษา ๒๕๖๑ จำนวน ๑ กลุ่มสาระวิชา ได้แก่ วิชาสังคมศึกษา สูงขึ้นร้อยละ ๑.๔๗ โดยมีผลคะแนนต่ำกว่าผลการทดสอบฯ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ จำนวน ๔ กลุ่มสาระวิชา ได้แก่ วิชาภาษาไทย ลดลงร้อยละ ๖.๐๘ วิชาคณิตศาสตร์ ลดลงร้อยละ ๔.๐๒ วิชาวิทยาศาสตร์ ลดลงร้อยละ ๐.๘๒ และวิชาภาษาอังกฤษ ลดลงร้อยละ ๑.๕๑ และมีผลการทดสอบฯ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของระดับประเทศทุกกลุ่มสาระวิชา

ตารางที่ ๖๖ จำนวนสถิติการอ่านออก - เขียนได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๒

หน่วยงานทางการศึกษา	จำนวนนักเรียน	การอ่านออก - เขียนได้			
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
สพป.มส.๑	๑,๖๕๖	๑,๐๙๙	๒๘๔	๑๔๕	๑๐๙
สพป.มส.๒	๑,๓๖๓	๘๖๐	๔๖๓	๒๖๙	๑๗๑
รวม	๓,๐๑๙	๑,๙๕๙	๗๔๗	๔๑๔	๒๘๐
เฉลี่ยร้อยละ		๕๗.๖๒	๒๑.๙๗	๑๒.๑๘	๘.๒๓

ตารางที่ ๖๗ จำนวนสถิติการอ่านออก - เขียนได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ปี	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	การอ่านออก - เขียนได้			
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
๒๕๖๒	๓,๔๐๐	๑,๙๕๙	๗๔๗	๔๑๔	๒๘๐
๒๕๖๑	๓,๑๐๘	๑,๓๘๖	๙๒๗	๕๓๗	๒๖๓
๒๕๖๐	๓,๓๖๕	๑,๔๙๒	๙๖๓	๕๖๙	๓๔๑
๒๕๕๙	๓,๑๐๓	๑,๑๓๔	๔๔๓	๔๕๘	๑,๐๖๘
๒๕๕๘	๓,๒๙๖	๑,๒๕๑	๕๘๗	๕๓๐	๙๒๘

ตารางที่ ๖๘ จำนวนนักเรียนที่ออกกลางคัน(สพป.มส.๑-๒)

ปี	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	จำนวนนักเรียนที่ออกกลางคัน
พ.ศ. ๒๕๖๒	๓๒,๓๒๗	๔
พ.ศ. ๒๕๖๑	๓๓,๑๐๔	๗๔
พ.ศ. ๒๕๖๐	๓๓,๔๗๗	๕๙
พ.ศ. ๒๕๕๙	๓๒,๘๘๕	๗๐

สาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาเด็กออกกลางคัน

สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการอพยพตามผู้ปกครอง และหาเลี้ยงครอบครัว ส่วนสาเหตุลำดับถัดไปคือ ปัญหาครอบครัว ฐานะยากจน ปัญหาในการปรับตัว และสมรส ตามลำดับ แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ พยายามใช้กระบวนการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมถึงการสร้าง ความเข้าใจกับผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการแจ้งย้ายเข้าออกระหว่างสถานศึกษา

จำนวนนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อ

ตารางที่ ๖๙ จำนวนนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ปี	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	จำนวนนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อ		จำนวนนักเรียนที่เข้าสู่ระบบทำงาน
		สายอาชีพ	สายสามัญ	
พ.ศ. ๒๕๖๒	๓,๘๙๘	๔๐๘	๒,๒๒๐	๙๗
พ.ศ. ๒๕๖๑	๒,๗๖๘	๔๔๐	๒,๒๐๒	๖๕
พ.ศ. ๒๕๖๐	๒,๖๗๙	๔๑๑	๒,๐๕๙	๑๒๔

ตารางที่ ๗๐ จำนวนนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖

ปี	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	จำนวนนักเรียน ที่เข้าศึกษาต่อ	จำนวนนักเรียนที่เข้าสู่ ระบบทำงาน
พ.ศ. ๒๕๖๒	๑,๒๘๑	๑,๒๖๗	๑๐
พ.ศ. ๒๕๖๑	๑,๒๑๐	๑,๑๗๐	๓๔
พ.ศ. ๒๕๖๐	๑,๑๓๖	๑,๐๙๓	๓๙

ข้อมูลการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (จำนวนศูนย์ จำนวนนักเรียน จำนวนครู ฯลฯ)

ตารางที่ ๗๑ ตารางจำนวนสถานศึกษา สังกัด กศน.จังหวัด แม่ฮ่องสอน ปีการศึกษา ๒๕๖๓ จำแนกตามประเภท

ประเภท	จำนวน (แห่ง)
กศน.อำเภอ	๗
กศน.ตำบล	๔๕
ศศช.	๑๒๔+๒
ศรช.	๑๓
รวมทั้งสิ้น	๑๙๑

ตารางที่ ๗๒ ตารางจำนวนนักศึกษาสังกัด กศน.จังหวัด แม่ฮ่องสอน ปีการศึกษา ๒๕๖๓ จำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	จำนวนนักศึกษา (คน)		
	ชาย	หญิง	รวม
ผู้ไม่รู้หนังสือ	๑,๕๔๗	๗๔๕	๒,๒๙๒
ประถมศึกษา	๒๗๑	๑๕	๔๒๑
มัธยมศึกษาตอนต้น	๑,๐๔๙	๕๐๑	๑,๕๕๐
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๑,๓๗๔	๘๖๗	๒,๒๔๑
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	๓๖	๔๕	๘๑
รวมทั้งสิ้น	๔,๒๗๗	๒,๓๐๘	๖,๕๘๕

ตารางที่ ๗๓ ตารางจำนวนครู สังกัด กศน.จังหวัด แม่ฮ่องสอน ปีการศึกษา ๒๕๖๓ จำแนกตามประเภท

วุฒิการศึกษา	จำนวน (คน)		
	ชาย	หญิง	รวม
ข้าราชการครู	๒๖	๒๒	๔๘
ครูอาสา	๒๐	๒๙	๔๙
ครู กศน.ตำบล	๔๙	๑๐๔	๑๕๓
ครู ศรช.	๑๒	๓๓	๔๕
ครู ศศช.	๑๒๔	๓๐๙	๔๓๓
ครู กพด.	๑๒	๕๔	๖๖
ครู เร่ร่อน	๐	๐	๐
ครู ปวช.	๒	๕	๗
รวมทั้งสิ้น	๒๔๕	๕๕๖	๘๐๑

ข้อมูลการศึกษาของเด็กพิเศษ (จำนวนศูนย์ จำนวนนักเรียน จำนวนครู ฯลฯ)

ตารางที่ ๗๔ จำนวนนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีการศึกษา ๒๕๖๓

ที่	อำเภอ	บริการในศูนย์ EI	บริการนอก ศูนย์ ปรับ บ้าน	หน่วยบริการ	รวม	ร้อยละ
๑	ปาย	-	๑๑	๑๕	๒๖	๑๒
๒	ปางมะผ้า	๑๙	๙	๗	๓๕	๑๕
๓	เมืองแม่ฮ่องสอน	๔๒	-	-	๔๒	๑๙
๔	ขุนยวม	๑๐	๗	-	๑๗	๘
๕	แม่ลาน้อย	๕	๒๐	๑๐	๓๕	๑๕
๖	แม่สะเรียง	๔	๒๑	๑๔	๓๙	๑๗
๗	สบเมย	-	๒๘	๔	๓๒	๑๔
รวม		๘๐	๙๖	๕๐	๒๒๖	๑๐๐

จำนวนนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีการศึกษา ๒๕๖๓

ตารางที่ ๗๕ จำแนกตามประเภทความพิการ

ที่	อำเภอ	ประเภทความพิการ							รวมทั้งหมด
		ทางการเห็น	ทางการได้ยิน	ทางสติปัญญา	ทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ	ทางการเรียนรู้	ออทิสติก	พิการซ้อน	
๑	ปาย	๑	-	๘	๓	-	๑	๑๓	๒๖
๒	ปางมะผ้า	๒	-	๘	๘	๑	๑	๑๕	๓๕
๓	เมืองแม่ฮ่องสอน	๒	-	๑๓	๖	-	๖	๑๕	๔๒
๔	ขุนยวม	๓	-	๕	๖	-	-	๓	๑๗
๕	แม่ลาน้อย	๑	๑	๒๔	๕	-	-	๔	๓๕
๖	แม่สะเรียง	-	๓	๑๑	๓	๐	๒	๑๙	๓๙
๗	สบเมย	-	๓	๕	๕	-	-	๑๙	๓๒
รวม		๙	๗	๗๔	๓๖	๒	๑๐	๘๘	๒๒๖

จากข้อมูลตัวชี้วัดการพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนในมิติการพัฒนาแบบทั่วถึงของสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยอายุ ๑๕-๕๙ ปี พบว่าปี ๒๕๖๑ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรจังหวัดแม่ฮ่องสอนช่วงอายุ ๑๕-๕๙ ปี เฉลี่ย ๖.๙๐ ปี ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ ซึ่งมีค่าเท่ากับ ๙.๖๓ และพบว่าจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีค่าเฉลี่ยตัวชี้วัดดังกล่าวต่ำที่สุดของประเทศ สาเหตุหลักมาจากปัญหาด้านความยากจนต้องหาเลี้ยงครอบครัว รองลงมาเป็นการอพยพตามครอบครัว และมีปัญหาครอบครัว ตามลำดับ

แนวทางแก้ไข

๑. ควรพิจารณาประเด็นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้แก่สถานศึกษาในพื้นที่ เพื่อสะดวกต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา รวมทั้งสามารถจัดหาคณาจารย์การศึกษาในพื้นที่มาเป็นครูผู้สอน ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการโยกย้ายของบุคลากรทางการศึกษาออกนอกพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๒. ควรส่งเสริมการขยายผลโครงการพระราชดำริไปสู่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และหมู่บ้านใกล้เคียงให้มีอาหารที่เพียงพอสำหรับนักเรียนและสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ปกครองใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต เพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาและความมั่นคงตามแนวชายแดนของจังหวัดได้

๓. ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาผ่านระบบทางไกลมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ยังติดปัญหาในประเด็นความพร้อมทางด้านกระแสไฟฟ้าในพื้นที่

๔. สนับสนุนให้มีการเรียนด้านวิชาชีพในระดับมัธยมต้น เพื่อนักเรียนจะได้มีทักษะวิชาชีพในการประกอบอาชีพในอนาคต กรณีที่ไม่สามารถเรียนต่อในระดับมัธยมปลายหรือสายอาชีวศึกษา

๕. นำผลการศึกษาค้นคว้าเป็นไปในการยกระดับวิทยาเขตของสถาบันการศึกษาที่มีอยู่ให้เต็มมท วิทยาลัยเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนในอนาคตต่อไป

๖. ส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นักศึกษาทุกระดับ ให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานกลางของประเทศ รวมถึงส่งเสริมการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาให้มากยิ่งขึ้น

๗. ส่งเสริมการเรียนรู้ประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิตท้องถิ่น เพื่อรักษาอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ และส่งเสริมการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศ เพื่อยกระดับสู่อาเซียน

๘. ควรสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ข้าราชการครู โดยการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ โดยเฉพาะครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร มีความยากลำบากในการเดินทาง รวมถึงการใช้ชีวิตบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ด้านสาธารณสุข

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร การคมนาคมและสาธารณสุขภาค รวมถึงการเข้าถึงบริการสุขภาพมีความยากลำบาก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงได้แก้ไขปัญหาดูแลสุขภาพเบื้องต้นของประชาชนในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร ด้วยการจัดสถานบริการที่เป็นหน่วยเล็กที่สุดที่เรียกว่า สถานบริการสาธารณสุขชุมชน (สสช.) และจัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการอบรมการดูแลสุขภาพเบื้องต้น (พนักงานสุขภาพชุมชน) ประจำอยู่สถานบริการโดยสถานบริการสาธารณสุขชุมชนเหล่านี้ไม่ได้ถูกบรรจุอยู่ในโครงสร้างการทำงานของกระทรวงสาธารณสุขแต่ถูกจัดตั้งเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะพื้นที่กระจายอยู่ทั่วอำเภอในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงเป็นเหตุให้การบริหารจัดการด้านการบริการในพื้นที่ทุรกันดารไม่ได้รับการสนับสนุนโดยตรงไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร งบประมาณ หรือวัสดุอุปกรณ์

จังหวัดแม่ฮ่องสอนกำหนดนโยบายการพัฒนากระบวนการบริการสุขภาพ เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ได้ทันท่วงที โดยมีหลักการและเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาศักยภาพหน่วยบริการทุกระดับให้เป็นไปตามมาตรฐาน เน้นคุณภาพบริการและการเข้าถึงบริการของประชาชน พัฒนาการส่งต่อผู้ป่วยที่มีประสิทธิภาพ และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เกิดระบบบริการสุขภาพแบบเครือข่าย เพื่อตอบสนองความจำเป็นด้านสุขภาพ ส่งเสริมการเข้าถึงบริการสุขภาพของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

ความยากลำบากในการบริการสาธารณสุขให้ประชาชนเข้าถึงและครอบคลุมประชากรอย่างมีประสิทธิภาพในพื้นที่สูง พื้นที่ชายแดน และพื้นที่ห่างไกล นอกจากนี้ความแตกต่างทางด้านภาษายังเป็น

อุปสรรคสำคัญของการจัดบริการด้านสาธารณสุขในพื้นที่ รวมถึงการสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจอันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของประชาชน รวมถึงผลกระทบด้านสุขภาพอนามัยทั้งการเจ็บป่วยหนัก ทูพผลกระทบและเสียชีวิต อันเนื่องมาจากการด้อยโอกาสการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีอัตราการตายของมารดาและทารก ที่เกินเกณฑ์มาตรฐานของประเทศ และอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน โรคและภัยสุขภาพ เช่น ปัญหาโรคระบาด โรคประจำถิ่น ปัญหาหมอกควัน และภัยพิบัติที่เกิดขึ้น และมีแนวโน้มจะเกิดขึ้น จึงเป็นปัญหาสำคัญของพื้นที่ แต่สถานะของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีประชากรเบาบางและมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทุรกันดารส่งผลกระทบต่อปริมาณที่ต้องดำเนินการขับเคลื่อนระบบสุขภาพไม่เพียงพอและไม่สามารถพัฒนาขีดความสามารถได้เท่าที่ควร

การจัดบริการสาธารณสุขในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนจัดระบบบริการสุขภาพ ตามแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan) โดยแบ่งโรงพยาบาลในจังหวัดออกเป็น ๓ ระดับ และหน่วยบริการระดับปฐมภูมิ อีก ๒ ระดับ ได้แก่

๑. โรงพยาบาลศรีสังวาลย์ เป็นโรงพยาบาลทั่วไปหรือระดับ S (Standard – level Hospital) มีขีดความสามารถรองรับผู้ป่วยที่ต้องการการรักษาที่ยุ่ยากซับซ้อนระดับเชี่ยวชาญเฉพาะ

๒. โรงพยาบาลแม่สะเรียงและโรงพยาบาลปาย เป็นโรงพยาบาลแม่ข่ายระดับ M๒ (Middle – level Hospital) และระดับ F๑ (First – level Hospital) รองรับส่งต่อจากโรงพยาบาลชุมชนอื่นและลดการส่งต่อไปโรงพยาบาลทั่วไป รวมทั้งให้การสนับสนุนเครือข่ายบริการปฐมภูมิของแต่ละอำเภอ

๓. โรงพยาบาลชุมชนที่เหลืออีก ๔ แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลปางมะผ้า โรงพยาบาลขุนยวม โรงพยาบาล แม่ลาน้อย และโรงพยาบาลสบเมย เป็นโรงพยาบาลชุมชนขนาดกลางหรือระดับ F๒ (First – level Hospital) มีแพทย์เวชปฏิบัติ หรือแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว รวม ๒ – ๕ คน แต่ไม่มีแพทย์เฉพาะทาง มีบริการผู้ป่วยในมีห้องผ่าตัด มีห้องคลอด รองรับผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยในของแต่ละอำเภอ สนับสนุนเครือข่ายบริการปฐมภูมิของแต่ละอำเภอ

๔. สำหรับหน่วยบริการระดับปฐมภูมิ (Primary – Level) มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จำนวน ๗๒ แห่ง จัดบริการสาธารณสุขในระดับตำบล และมีสถานบริการสาธารณสุขชุมชน (สสช.) จำนวน ๕๙ แห่ง จัดบริการสาธารณสุขระดับหมู่บ้านและชุมชนในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร การเข้าถึงยากลำบาก

๕. สถานบริการสาธารณสุขในสังกัดของกรมควบคุมโรค ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อฯ โดยแมลง (ศตม.ที่ ๑ แม่ฮ่องสอน) เป็นหน่วยงานระดับจังหวัดและมีหน่วยงาน ระดับอำเภอ คือ หน่วยควบคุมโรคติดต่อที่นำโดยแมลง (นคม.) จำนวน ๗ แห่ง และมาลาเรียคลินิก จำนวน ๑๐ แห่ง

๖. มาลาเรียคลินิกชุมชน (MP) เป็นหน่วยบริการระดับชุมชนที่ตั้งอยู่ตามแนวชายแดนระหว่างไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ซึ่งได้รับความร่วมมือจากกองทุนโลก (GLOBAL FUND) เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาโรคไข้มาลาเรียในพื้นที่ตามแนวชายแดนที่มีการแพร่เชื้อสูง มีการคมนาคมที่ยากลำบากและไม่มีสถานที่ตรวจรักษามาลาเรียด้วยชุดตรวจ RDT ดำเนินการในพื้นที่ ๖ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน อำเภอแม่สะเรียง อำเภอขุนยวม อำเภอแม่ลาน้อย อำเภอสบเมย และอำเภอปางมะผ้า รวมจำนวน ๓๗ แห่ง

๗. สถานบริการสาธารณสุขในสังกัดกรมการแพทย์ โรงพยาบาลธัญญารักษ์แม่ฮ่องสอน จำนวน ๑ แห่ง ขนาด ๙๐ เตียง เปิดให้บริการบำบัดรักษาผู้ป่วยที่ติดยาเสพติดทั้งในลักษณะการบำบัดแบบผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยในและบำบัดในชุมชน

ตารางที่ ๗๖ จำนวนบุคลากรทางการแพทย์

สาขาวิชาชีพ	กรอบ อัตรากำลัง (คน)	จำนวน ผู้ปฏิบัติงานจริง (คน)	สัดส่วนต่อ ประชากร ระดับจังหวัด	สัดส่วนต่อ ประชากร ระดับประเทศ	การ เปรียบเทียบ สัดส่วน ระดับประเทศ
แพทย์	๙๓	๗๘	๑ : ๓,๖๔๓	๑ : ๑,๗๗๑	-
ทันตแพทย์	๒๘	๒๘	๑ : ๙,๔๗๑	๑ : ๘,๔๗๒	-
เภสัชกร	๔๕	๔๓	๑ : ๕,๕๗๑	๑ : ๔,๕๖๙	-
พยาบาลวิชาชีพ	๔๑๒	๔๒๙	๑ : ๕๖๗	๑ : ๓๙๕	-
อื่นๆ	-	-	-	-	-

ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม ปีพ.ศ. ๒๕๖๔

การขาดแคลนบุคลากร การลาออก และการโยกย้ายบ่อยครั้ง โดยเฉพาะแพทย์พบว่า สัดส่วนต่อประชากรของจังหวัดยังต่ำกว่าระดับประเทศ (ข้อมูล ณ มีนาคม ๒๕๖๔ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมี อัตราส่วนแพทย์ต่อจำนวนประชากร ๑ : ๓,๖๔๓ (ในระดับประเทศอยู่ที่อัตราส่วน ๑ : ๑,๗๗๑) หรือเทียบตามภาระงาน (FTE : Full Time Equivalent) พบว่ากำลังคนสายงานแพทย์ที่มีอยู่จริงยังขาดจากกรอบที่ควรมีจำนวน ๓๔ คน (ข้อมูล ณ มีนาคม ๒๕๖๔ ข้อมูลที่มีอยู่จริง ๗๘ คน / กรอบที่ควรมีตามภาระงาน ๑๑๒ คน)

ตารางที่ ๗๗ โรคหรือภัยสุขภาพที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕ ลำดับแรก

สาเหตุการป่วย	ปี ๒๕๖๑			ปี ๒๕๖๒			ปี ๒๕๖๓		
	จำนวน	อัตรา/แสน	อันดับ	จำนวน	อัตรา/แสน	อันดับ	จำนวน	อัตรา/แสน	อันดับ
ปอดบวม ไม่ระบุ รายละเอียด	๗๑	๒๙.๔๔	๑	๖๔	๒๖.๕๔	๑	๖๑	๒๕.๓๐	๒
เนื้องอกร้ายของหลอดลม หรือปอดไม่ระบุตำแหน่ง	๔๔	๑๘.๒๕	๒	๔๑	๑๗.๐๐	๔	๖๘	๒๘.๒๐	๑
การติดเชื้อในกระแสเลือด ไม่ระบุชนิด	๔๓	๑๗.๘๓	๓	๕๕	๒๒.๘๑	๒	๕๖	๑๙.๐๘	๔
เนื้องอสมอตายเพราะขาด เลือด ไม่ระบุรายละเอียด	๓๙	๑๖.๑๗	๔	๔๒	๑๗.๔๒	๓	๔๙	๒๐.๓๒	๓
เนื้องอกร้ายของตับ ไม่ระบุรายละเอียด	๓๔	๑๔.๑๐	๕	๒๖	๑๐.๗๘	๕	๒๓	๙.๕๔	๕

ข้อมูล ณ เดือนมกราคม ปีพ.ศ. ๒๕๖๔

ตารางที่ ๗๘ โรคติดต่อที่เฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยา

สาเหตุการป่วย	ปี ๒๕๖๑			ปี ๒๕๖๒			ปี ๒๕๖๓		
	จำนวน	อัตรา/แสน	อันดับ	จำนวน	อัตรา/แสน	อันดับ	จำนวน	อัตรา/แสน	อันดับ
๑. โรคท้องร่วง (Acute diarrhea)	๗,๘๓๑	๒,๘๓๘.๕๑	๑	๖,๓๙๕	๒,๓๑๘.๐๐	๑	๔,๘๘๔	๑,๗๔๖.๑๓	๑
๒. โรคไข้เลือดออก (D.H.F.-total)	๕๗๕	๒๐๘.๔๒	๕	๔๑๙	๑๕๑.๘๘	๕	๑,๕๘๖	๕๖๗.๐๓	๒
๓. โรคไข้ไม่ทราบสาเหตุ (PUO)	๒,๑๔๓	๗๗๖.๗๘	๓	๒,๐๘๐	๗๕๓.๙๔	๒	๑,๔๙๖	๕๓๔.๘๕	๓
๔. โรคปอดติดเชื้อ (Pneumonia)	๒,๒๒๓	๘๐๕.๗๗	๒	๑,๖๐๘	๕๘๒.๘๕	๓	๑,๑๓๒	๔๐๔.๗๑	๔
๕. โรคเลือดออกเยื่อตา (Haemorrhagic conjunctivitis)	๑,๐๔๒	๓๗๗.๖๙	๔	๑,๑๐๔	๔๐๐.๑๗	๔	๙๔๔	๓๓๗.๕	๕

ข้อมูล ณ เดือนมกราคม ปีพ.ศ. ๒๕๖๔

ตารางที่ ๗๙ สถิติการเกิดมีชีพและการตาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีพ.ศ. (๕ ปี ล่าสุด)

ปี	อัตราเกิดมีชีพ ต่อประชากร พันคน	อัตราราย ต่อประชากร พันคน	อัตราเพิ่มตาม ธรรมชาติต่อ ประชากรร้อยคน	อัตราทารกตาย ต่อการเกิดมีชีพ พันคน	อัตรามารดาตาย ต่อการเกิดมีชีพ แสนคน
พ.ศ. ๒๕๕๙	๑๒.๗๒	๔.๖๖	๘.๐๖	๔.๒๐	๑๓๕.๓๐
พ.ศ. ๒๕๖๐	๑๒.๐๒	๕.๑๘	๖.๘๔	๒.๒๔	๓๒.๐๓
พ.ศ. ๒๕๖๑	๑๐.๗๔	๔.๕๑	๖.๒๒	๔.๕๐	๐
พ.ศ. ๒๕๖๒	๑๐.๓๑	๖.๒๔	๔.๐๗	๔.๙๐	๗๕.๓๖
พ.ศ. ๒๕๖๓	๑๐.๐๘	๕.๔๘	๔.๕๙	๕.๒๘	๐

ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม ปีพ.ศ. ๒๕๖๔

ปัญหาด้านสาธารณสุขของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. การขาดแคลนบุคลากร การลาออก และการโยกย้ายบ่อยครั้ง โดยเฉพาะแพทย์พบว่า สัดส่วนต่อประชากรของจังหวัดยังต่ำกว่าระดับประเทศ (ข้อมูล ณ มีนาคม ๒๕๖๔ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมี อัตราส่วนแพทย์ต่อจำนวนประชากร ๑ : ๓,๖๔๓ (ในระดับประเทศอยู่ที่อัตราส่วน ๑ : ๑,๗๗๑) หรือเทียบตามภาระงาน (FTE : Full Time Equivalent) พบว่ากำลังคนสายงานแพทย์ที่มีอยู่จริงยังขาดจากกรอบที่ควรมีจำนวน ๓๔ คน (ข้อมูล ณ มีนาคม ๒๕๖๔ ข้อมูลที่มีอยู่จริง ๗๘ คน / กรอบที่ควรมีตามภาระงาน ๑๑๒ คน)

๒. การขาดสภาพคล่องในเรื่องของงบประมาณ รวมถึงครุภัณฑ์ทางการแพทย์ที่จำเป็น เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณ ในระบบเหมาจ่ายรายหัวประชากร ที่มีจำนวนน้อยและรับภาระประชากรแฝง ภาระค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลในกลุ่มคนไร้รัฐ ประชากรต่างด้าวรวมถึงประชากรผู้หนีภัยจากการสู้รบ ที่ไม่สามารถเรียกเก็บได้ปีละกว่า ๑๘ - ๓๐ ล้านบาท

๓. มีต้นทุนซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานด้านสาธารณสุขสูงกว่าจังหวัดที่เป็นพื้นที่ราบ เนื่องจากเป็นพื้นที่สูง ห่างไกล การคมนาคมลำบาก

๔. ความยากลำบากในการจัดบริการสาธารณสุขให้ประชาชนเข้าถึงและครอบคลุม กลุ่มประชากรอย่างมีประสิทธิภาพ ในพื้นที่สูง พื้นที่ชายแดน และพื้นที่ห่างไกล นอกจากนี้ความแตกต่างทางด้านความเชื่อ ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร หลากชาติพันธุ์ ยังเป็นอุปสรรคสำคัญของการจัดบริการด้านสาธารณสุขในพื้นที่ รวมถึงการสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจอันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของประชาชน รวมถึงผลกระทบด้านสุขภาพอนามัยทั้งการเจ็บป่วยหนัก ทูพลาสภาพ และเสียชีวิต อันเนื่องมาจากการด้อยโอกาสในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ

จากสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน ต้องเร่งรัดดำเนินการพัฒนาระบบบริหารจัดการและจัดระบบการบริการเพื่อให้ประชาชนชาวจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยเฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล สามารถเข้าถึงบริการได้อย่างครอบคลุม ทั้งถึงและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะปัญหาด้านการดูแลสุขภาพอนามัยมารดาและทารกในพื้นที่ทุรกันดารในแต่ละปี จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีมารดาที่เสียชีวิตเนื่องจากการตั้งครรภ์และการคลอด จำนวน ๑ - ๒ ราย/ปี ทารกเกิดไว้ชีพหรือ ๐ - ๗ วันตาย จำนวน ๓๐ - ๔๐ ราย/ปี ส่วนมากจะเสียชีวิตก่อนถึงโรงพยาบาล สาเหตุปัจจัยสำคัญที่ทำให้เสียชีวิต คือสภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่ทำให้การเดินทางมารับบริการที่สถานบริการสาธารณสุข ยากลำบาก การขาดแคลนยาเวชภัณฑ์ การขนส่งยากลำบาก และขาดแคลนยานพาหนะในพื้นที่ นอกจากนี้ปัญหาการขาดแคลนสูติแพทย์ กุมารแพทย์ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ซึ่งมีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบสัดส่วนต่อผู้รับบริการ

จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ขับเคลื่อนและยกระดับงานด้านสาธารณสุขภายใต้โครงการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขทุกระดับเพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการสุขภาพของประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน มาโดยตลอดตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ โดยใช้งบประมาณรวม ๓๙๑,๓๕๗,๑๓๓ บาท โดยแยกเป็นงบยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด จำนวน ๑๔๑,๗๓๗,๑๐๕ บาท งบกระทรวงสาธารณสุข ๒๔๙,๖๒๐,๐๒๘ บาท โดยเฉพาะงบยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดได้สนับสนุนงบประมาณจัดหาครุภัณฑ์การแพทย์ที่จำเป็นให้กับสถานบริการทุกระดับ รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานแก้ไขปัญหาสำคัญในพื้นที่ เช่น การแก้ไขปัญหาค่าตายของมารดาและทารก ที่เกินเกณฑ์มาตรฐานของประเทศ การฆ่าตัวตาย โรคและภัยสุขภาพ เช่น ปัญหาโรคไข้เลือดออก มาลาเรีย รวมถึงปัญหาหมอกควันที่เป็นปัญหาสำคัญของพื้นที่

ประเด็นสำคัญที่ควรพัฒนา

๑) ส่งเสริมความรู้ทางด้านสาธารณสุขให้กับประชาชนในประเด็นการดูแลสุขภาพ และปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต อาทิ การงดเผาป่าหรือพื้นที่เกษตรกรรม ตลอดจนความรู้ในการใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างเหมาะสม ปลอดภัย และปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์

๒) รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณให้สถานบริการสาธารณสุขให้เพียงพอในการให้บริการแก่ประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน และตามชายแดน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมตามนโยบายรัฐบาลที่ได้แถลงไว้กับประชาชน

๓) ส่งเสริมบทบาทสถานบริการชุมชน ๗๒ แห่ง ซึ่ง อสม. และพนักงานชุมชนเดิม เพื่อแบ่งเบาภาระของโรงพยาบาล โดยให้งบประมาณสนับสนุน ทั้งนี้เพราะ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ มีรายได้ไม่เพียงพอที่จะสนับสนุนบทบาทของสถานบริการชุมชนที่มีอยู่

๔) ส่งเสริมหลักสูตรเร่งรัดเพื่อผลิตบุคลากรสาธารณสุขทดแทนการขาดแคลนแพทย์ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๕) จัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ทางการแพทย์ที่สำคัญและจำเป็นให้เพียงพอสำหรับโรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชนทุกแห่ง

๖) การจัดตั้งสถานบริการสุขภาพชุมชน (สสช) กระจายตามหมู่บ้านที่ห่างไกล ทุรกันตาร เข้าถึงบริการได้ยาก โดยมีเจ้าพนักงานสุขภาพชุมชนที่ผ่านการอบรมตามหลักสูตร คอยให้บริการ

๗) การออกบริการเชิงรุกโดยทีมสหวิชาชีพจากโรงพยาบาล เข้าไปให้บริการด้านสาธารณสุขแบบครบวงจรในพื้นที่ห่างไกล

แนวทางแก้ไขปัญหาด้านสาธารณสุขของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑) การจัดตั้งหน่วยจัดเก็บ เพื่อเรียกเก็บค่าใช้จ่ายกรณีที่ได้รับบริการต้องชำระเอง

๒) การจัดตั้งสถานบริการสาธารณสุขชุมชน (สสช.) กระจายตามหมู่บ้านที่ห่างไกลทุรกันตาร

บุคคลไร้สัญชาติ

จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้นำเรื่องการแก้ไขปัญหามูลนิธิไร้สัญชาติมาเป็นวาระการพัฒนาของจังหวัดอีกประการหนึ่ง เนื่องจากข้อมูลประชากรในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร ปี ๒๕๖๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีประชากรทั้งสิ้น ๒๘๓,๕๖๖ คน เป็นชาย ๑๔๔,๑๔๕ คน เป็นหญิง ๑๓๙,๔๒๑ คน ในจำนวนข้างต้นนี้ยังไม่รวมถึงประชากรแฝงที่เป็นคนต่างด้าว ซึ่งบางส่วนได้อพยพเข้ามาตั้งรกรากอยู่ตามแนวชายแดนมาเป็นเวลานานแล้ว แต่จากการสำรวจและจัดทำทะเบียนราษฎรในอดีตไม่สามารถจัดทำข้อมูลได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากการเข้าถึงประชาชนเป็นไปอย่างยากลำบาก ส่งผลให้ข้อมูลการสำรวจอาจตกหล่นไป ทำให้ประชากรจำนวนหนึ่งตกอยู่ในฐานบุคคลไร้รัฐ หรือบุคคลผู้ซึ่งไม่มีสถานะทางทะเบียน หรือที่รู้จักกันในนาม “คนต่างด้าว” ด้วยระยะเวลาที่ล่วงเลยมานานกลุ่มประชากรดังกล่าวได้ให้กำเนิดทายาทรุ่นต่อๆมาจนมีจำนวนประชากรมากขึ้น และทายาทของบุคคลเหล่านั้นก็ได้รับสัญชาติไทยเช่นเดียวกับบิดามารดา

ตารางที่ ๘๐ ข้อมูลสถานะบุคคลที่ไร้สัญชาติ และการดำเนินการขอสัญชาติไทย

อำเภอ	จำนวนคนที่ไม่มีสัญชาติทั้งจังหวัด (ไม่รวมผู้ลี้ภัย)	มีสูติบัตร (มีคุณสมบัติยื่นขอสัญชาติ)	ผลการดำเนินการการลงรายการสัญชาติไทย				คงเหลือที่ต้องดำเนินการ (จากผู้ที่มีคุณสมบัติ)
			อยู่ระหว่างพิจารณา คำร้อง	อยู่ระหว่างกำหนดเลข	ได้รับอนุมัติสัญชาติ	รวม	
เมืองแม่ฮ่องสอน	๑๔,๘๓๕	๑,๙๘๘	๒๖	๕๙	๒๓	๑๐๘	๑,๘๘๐
ขุนยวม	๗๘๖	๒๓๑	๑	๒	-	๓	๒๒๘
ปาย	๖,๕๑๖	๘๓๗	๒๙	๔๔	๒๔	๙๗	๗๔๐
แม่สะเรียง	๒,๘๘๔	๓๐๓	๒๗	-	๑	๒๘	๒๗๕
แม่ลาน้อย	๒๒๘	๒๔	๓	๒	-	๕	๑๙
สบเมย	๒,๓๕๘	๒๘๙	๑๑	๖	-	๑๗	๒๗๒
ปางมะผ้า	๔,๖๓๖	๖๑๙	๑๖	๒๗	-	๔๓	๕๗๖
รวม	๓๒,๒๔๓	๔,๒๙๑	๑๑๓	๑๔๐	๔๘	๓๐๑	๓,๙๙๐

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน ข้อมูล ณ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔

จากการสำรวจข้อมูลในเบื้องต้นโดยที่ทำการปกครองจังหวัด ร่วมกับที่ทำการปกครองอำเภอ ทั้ง ๗ อำเภอ พบว่ามีจำนวนประชากรที่ยังไม่มีสถานะทางทะเบียน หรือบุคคลที่ยังไม่มีสัญชาติไทยทั้งสิ้น ๓๒,๒๔๓ ราย บกคลเหล่านี้เกิดและอาศัยอยู่ในประเทศไทยและเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก การดำเนินงานที่ผ่านมาจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงของมนุษย์ สร้างให้เกิดการตระหนักในสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมให้ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ได้รับบริการภาครัฐอย่างทั่วถึง ซึ่งบุคคลผู้ไร้สัญชาติจัดอยู่ในกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคม จังหวัดได้ผลักดันให้เกิดการให้สิทธิประชาชนอย่างถ่วงถ่วง ทั้งสิทธิในการรับบริการภาครัฐ สิทธิในการทำมาหากิน สิทธิในการออกเสียงและแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้เร่งรัดให้มีการแก้ไขปัญหาบุคคลไร้สัญชาติมาโดยตลอด โดยผลการดำเนินการลงรายการสัญชาติไทย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔ พบว่า จากจำนวนผู้มีสิทธิบัตร (มีคุณสมบัติยื่นขอสัญชาติ) จำนวน ๔,๒๙๑ ราย มีผู้ได้รับอนุมัติสัญชาติไทยแล้ว จำนวน ๓๐๑ ราย อยู่ระหว่างกำหนดเลข ๑๔๐ ราย และอยู่ระหว่างพิจารณาคำร้อง จำนวน ๑๑๓ ราย คงเหลือที่ต้องดำเนินการจากผู้ที่มีคุณสมบัติ จำนวน ๓,๙๙๐ ราย

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่าจำนวนบุคคลที่อาศัยอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนอีกจำนวนมากที่ยังไม่ได้รับสถานะทางทะเบียนราษฎร ทำให้บุคคลเหล่านั้นขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โอกาสในการใช้สิทธิรักษาพยาบาลจากโรงพยาบาลของรัฐ

ปัญหายาเสพติด

ลักษณะสภาพภูมิประเทศของพื้นที่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นป่าภูเขาทิวกันดารเป็นส่วนใหญ่ พื้นที่ราบมีเป็นส่วนน้อย และมีอาณาเขตติดต่อกับ รัฐฉานใต้ ได้แก่ ตำบลนาปู่ป้อม, ตำบลปางมะผ้าและตำบลถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านตรงข้ามเป็นแหล่งที่มาของยาเสพติด เฮโรอีน, ยาบ้า, ผีน, กัญชา ในส่วน ยาฮี, ยาไอซ์ โดยมีกลุ่มเครือข่ายอิทธิพลมวลชนเมียนมา กลุ่มว้า, กลุ่มลีซอ, กลุ่มขุนสาเก่า (M.T.A.) และกลุ่มมูเซอ - ว้า เป็นผู้ทำการผลิตและจำหน่าย โดยแผ่อิทธิพลใช้พื้นที่ดังกล่าวเป็นเส้นทางผ่านเข้า/ออก มาในพื้นที่ด้านตอนใน โดยกลุ่มเครือข่ายขบวนการค้ายาเสพติด ที่มีการเคลื่อนไหวดำเนินการทางการค้า, จำหน่ายยาเสพติด ดังกล่าวมี ๓ กลุ่มเครือข่าย ได้แก่ กลุ่มเครือข่ายไทยใหญ่, กลุ่มเครือข่ายลีซอ และกลุ่มเครือข่ายมูเซอ เชื่อสายว่า สืบเนื่องจากสภาพภูมิประเทศของพื้นที่เอื้ออำนวยต่อการลักลอบขนลำเลียงยาเสพติด กลุ่มผู้ขนานานพื้นที่ในการลำเลียงซึ่งยากต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่จะเข้าถึงและแต่ละตำบลเป็นพื้นที่ติดต่อกับอำเภอข้างเคียงตามแนวป่าเขาที่มีการลักลอบปลูกฝิ่นตามไหล่เขาหรือหุบเขาทางไกลต้องใช้วิธีเดินป่าเข้าไปในพื้นที่โดยห้วงที่ผ่านมามีการจับกุมยาเสพติดส่วนมากจะเป็นผู้เสพยาเสพติดประเภทฝิ่น ยาบ้า เฮโรอีน จากการจับกุมพบผู้เสพยาเสพติดประเภทฝิ่นอยู่ตามหมู่บ้านชนเผ่ากระเหรี่ยงและชนเผ่าละว้า ซึ่งมีพื้นที่ติดกับป่าเขาหรือพื้นที่ห่างไกลและพบมีผู้จำหน่ายรายย่อยและผู้เสพยาเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) พบมีการแพร่ระบาดกับผู้ใช้แรงงาน คนขับรถเกี่ยวกับการเกษตร คนขับรถบรรทุกที่ขับมารับสินค้าการเกษตรในพื้นที่และจะใช้เส้นทางอำเภอปาย ผ่านอำเภอแม่แตง เข้าตัวเมืองเชียงใหม่ ประกอบกับอำเภอปาย มีเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านบริเวณบ้านคายนหลวง ซึ่งเป็นช่องทางที่มีการลักลอบยาเสพติดเข้ามาในเขตพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อลำเลียงเข้าสู่จังหวัดเชียงใหม่และเข้าสู่พื้นที่ตอนในของประเทศ ทำให้มียาเสพติดเพื่อรอการส่งและแบ่งขายเป็นรายย่อย ตลอดจนจนมีการลักลอบการปลูกกัญชาและฝิ่นในพื้นที่ป่า ภูเขา ที่อยู่ห่างไกลประกอบกับอำเภอปาย เป็นพื้นที่ที่มีธุรกิจด้านการท่องเที่ยวเจริญเติบโตสูง มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากจึงทำ

ให้กลุ่มผู้ที่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดอาศัยโอกาสและช่องทางดังกล่าวกระทำผิดได้ทำให้ยาเสพติดแพร่ระบาดในกลุ่มชาวไทยชาวต่างชาติ ที่แฝงตัวมาในลักษณะนักท่องเที่ยวได้

อย่างไรก็ตาม การแพร่ระบาดในพื้นที่ซึ่งอยู่ในปริมาณที่ลดลง และไม่มี ความรุนแรง เกิดจาก ปัจจัยการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวทำให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศรวมถึงผู้ใช้แรงงาน ประกอบสถานบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่เป็นจำนวนมาก จึงเกิดช่องทางที่ให้ผู้ที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดลักลอบกระทำผิด ซึ่งได้รวมถึงกลุ่มผู้ใช้แรงงาน กรรมกรในพื้นที่ซึ่งมีการใช้ ยาเสพติดอยู่ในปริมาณที่สูงและมีการขยายตัวเข้าสู่กลุ่มผู้ใช้แรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยถูกกฎหมายและ ผิดกฎหมายมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดเพิ่มขึ้นในหมู่บ้านที่ไกลจากการตรวจตราของเจ้าหน้าที่รัฐ ทุกหน่วยงาน ได้แก่ตำบลเมืองแปง ตำบล แม่เนาเติง อำเภอปาย ตำบลนาปู่ป้อม ตำบลถ้ำลอด อำเภอปาง มะผ้า ตำบลห้วยปูลิง อำเภอเมือง และบนพื้นที่สูงห่างไกลของอำเภอแม่สะเรียง กลุ่มชาติพันธุ์หรือชนเผ่า ที่ต้องให้ความสนใจและติดตามพฤติกรรมอย่างใกล้ชิดได้แก่ ม้ง ลีซอ และกระเหรี่ยง โดยเฉพาะกลุ่มหลังมีการ ผันตัวเป็นผู้ค้ารายย่อย

จากข้อมูลในห้วงเดือนตุลาคม ๒๕๖๑ - มีนาคม ๒๕๖๒ กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญ สามารถลักลอบลำเลียง ยาเสพติดเข้าสู่พื้นที่ตอนในจำนวนมากขึ้น ซึ่งจำนวนยาเสพติดที่ถูกตรวจยึดในพื้นที่ ตอนในมีปริมาณมากกว่าชายแดนและรูปแบบการลำเลียงยาเสพติดที่พบตามพื้นที่ชายแดนพบว่าเป็นการ ลักลอบลำเลียงโดยใช้รถยนต์บรรทุกยาเสพติดจำนวนมากเพื่อนำไปเก็บรักษาบริเวณที่พักยาเสพติดเพื่อรอ กระจายเข้าสู่พื้นที่ตอนต่อไป ส่วนรูปแบบการจับกุมในพื้นที่ตอนในพบว่ามีหลายรูปแบบเรียงลำดับจาก รูปแบบที่พบบ่อยที่สุด ได้แก่ การใช้รถยนต์กระบะที่ติดตั้งตู้หีบหรือใช้วัสดุปิดคลุมกระสอบยาเสพติดด้านหลัง กระบะ การซุกซ่อนในผลผลิตทางการเกษตร การซุกซ่อนในสัมภาระพกติดตัวผู้โดยสารโดยสารถโดยสาร การใช้ ขบวนการจักรยานยนต์ในการลำเลียงยาเสพติด การทำช่องลับในรถยนต์เพื่อซุกซ่อนยาเสพติด และการซุกซ่อน ในช่องเก็บของรถโดยสาร

ตารางที่ ๘๑ สถิติผลการจับกุมคดียาเสพติด ๕ ข้อหาหลัก ประจำปี ๒๕๕๙- ๒๕๖๓

จังหวัด	ผลิต(คดี)	จำหน่าย (คดี)	ครอบครอง เพื่อจำหน่าย(คดี)	ครอบครอง (คดี)	เสฟ (คดี)	รวม (คดี)
๒๕๕๙	๗๕	๓๐	๕๗	๑๐๕	๑๒๙	๓๙๖
๒๕๖๐	๗๓	๑๖	๗๓	๑๑๕	๒๗๗	๕๕๔
๒๕๖๑	๖๑	๒๔	๗๘	๑๔๖	๒๗๐	๕๗๙
๒๕๖๒	๑๔	๑๔	๙๙	๑๔๐	๒๗๖	๕๔๓
๒๕๖๓	๙๘	๔๑	๖๕	๑๘๕	๒๔๙	๖๓๘

ที่มา : ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน ข้อมูล ณ วันที่ ๑๑ เดือนมีนาคม พ.ศ.๒๕๖๔

ตารางที่ ๘๒ สถิติของกลางยาเสพติด ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓

ประเภท	พ.ศ. ๒๕๕๙	พ.ศ.๒๕๖๐	พ.ศ.๒๕๖๑	พ.ศ.๒๕๖๒	พ.ศ.๒๕๖๓	หน่วยนับ
ยาบ้า	๕๒๕,๓๓๖	๓๕๖,๑๒๕.๕	๑๑๗,๕๓๓	๒๓,๑๑๘	๔๗,๖๓๐	เม็ด
ฝิ่น	๒๔๙.๑๔๗	๓๑๑.๔๑๖	๒๘,๖๒๔.๘๓	๓๒,๒๖๐.๔๘๔	๑๔,๖๒๕.๔๕๑	กรัม
เฮโรอีน	๐.๐๖๕	๐.๐๐๙	๑๗.๒๗๕	๑๓.๐๗๒๙	๒๗.๗๔๖๐	กรัม
กัญชา	๔๖.๓๙๗	๗๔.๒๒๘	๑,๗๓๑.๐๐๘	๔๙๔.๓๒	๑๐,๗๘๕.๕๙	กรัม
ยาไอซ์	๐.๐๐๒	-	๑๗๖.๘๒๖	๑.๕๙	๒.๐๐	กรัม

ประเภท	พ.ศ. ๒๕๕๙	พ.ศ.๒๕๖๐	พ.ศ.๒๕๖๑	พ.ศ.๒๕๖๒	พ.ศ.๒๕๖๓	หน่วยนับ
โคเคน	-	-	-	-	-	-
ยาไอ	-	-	-	-	-	-
สารระเหย	-	-	-	-	-	-

ที่มา : ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน ข้อมูล ณ วันที่ ๑๑ เดือนมีนาคม พ.ศ.๒๕๖๔

จากข้อมูลสถานการณ์และสถิติการจับกุมยาเสพติดมีแนวโน้มสูงขึ้น เช่น กัญชา เฮโรอีน ยาบ้า ซึ่งที่ผ่านมาการดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เป็นการบูรณาการร่วมกันจากทุกภาคส่วน ทั้งฝ่ายทหาร ตำรวจ และพลเรือน อย่างไรก็ตามจังหวัดจะต้องให้ความสำคัญในการป้องกันปราบปรามยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง เนื่องจาก จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีอาณาเขตติดต่อกับสหภาพเมียนมาทุกอำเภอ และแหล่งผลิตยาเสพติดตั้งอยู่ในบริเวณประเทศเพื่อนบ้านตามแนวชายแดน ซึ่งเมื่อยาเสพติดลำเลียงผ่านจังหวัดแม่ฮ่องสอนก็จะส่งผลให้เกิดการแพร่ระบาดไปยังจังหวัดอื่นๆ ทำให้เกิดความเสียหายของสังคมไทยและเยาวชนของชาติได้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในปี ๒๕๖๓ จำนวน ๔๒๑ หมู่บ้าน มีหมู่บ้านระดับเฝ้าระวังทั่วไป (หมู่บ้านสีขาว) จำนวน ๓๗๒ หมู่บ้าน หมู่บ้านระดับเฝ้าระวังระดับปานกลาง จำนวน ๕๐ หมู่บ้านและหมู่บ้านระดับรุนแรง (สีแดง) จำนวน ๐ หมู่บ้าน โดยมีพื้นที่ที่มีความรุนแรงมากที่สุด คือ อำเภอปางมะผ้า อำเภอปาย ตามลำดับ ซึ่งจังหวัดแม่ฮ่องสอน จะต้องป้องกันและแก้ไขปัญหให้เป็นหมู่บ้านสีขาวทั้งหมด รายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ ๘๓ หมู่บ้านระดับเฝ้าระวังทั่วไป (หมู่บ้านสีขาว) ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลำดับที่	อำเภอ/เทศบาล	จำนวนหมู่บ้าน (สีขาว)				
		พ.ศ.๒๕๕๙	พ.ศ.๒๕๖๐	พ.ศ.๒๕๖๑	พ.ศ.๒๕๖๒	พ.ศ.๒๕๖๓
๑	ปาย	๔๗	๖๒	๔๒	๔๙	๕๖
๒	ปางมะผ้า	๒๔	๒๑	๒๗	๑๙	๒๘
๓	เมืองแม่ฮ่องสอน	๖๖	๖๘	๖๘	๖๘	๕๔
๔	ขุนยวม	๔๓	๔๓	๓๖	๔๓	๔๓
๕	แม่ลาน้อย	๔๓	๖๗	๕๘	๖๘	๖๘
๖	แม่สะเรียง	๖๖	๗๗	๗๗	๗๗	๖๑
๗	สบเมย	๕๘	๕๒	๔๐	๕๗	๕๖
๘	เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน	๖	๖	๖	๖	๖
รวม		๓๕๓	๓๙๖	๓๕๔	๓๘๗	๓๗๒

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๘๔ หมู่บ้านระดับเฝ้าระวังระดับปานกลางจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลำดับที่	อำเภอ/เทศบาล	จำนวนหมู่บ้าน (ปานกลาง)				
		พ.ศ.๒๕๕๙ (หมู่บ้าน)	พ.ศ.๒๕๖๐ (หมู่บ้าน)	พ.ศ.๒๕๖๑ (หมู่บ้าน)	พ.ศ.๒๕๖๒ (หมู่บ้าน)	พ.ศ.๒๕๖๓ (หมู่บ้าน)
๑	ปาย	๗	-	๑๙	๑๒	๖
๒	ปางมะผ้า	๖	๗	๔	๑๖	๑๐
๓	เมืองแม่ฮ่องสอน	๒	-	-	๓	๑๕
๔	ขุนยวม	-	-	๓	-	-
๕	แม่ลาน้อย	๒๐	๒	๘	๑	๑
๖	แม่สะเรียง	๑๐	-	-	-	๑๖
๗	สบเมย	-	๕	๑๘	๑	๒
๘	เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน	-	-	-	-	-
รวม		๔๕	๑๔	๕๒	๕๐	๕๐

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๘๕ หมู่บ้านระดับรุนแรง (สีแดง)จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลำดับที่	อำเภอ/เทศบาล	จำนวนหมู่บ้าน (สีแดง)				
		พ.ศ.๒๕๕๙ (หมู่บ้าน)	พ.ศ.๒๕๖๐ (หมู่บ้าน)	พ.ศ.๒๕๖๑ (หมู่บ้าน)	พ.ศ.๒๕๖๒ (หมู่บ้าน)	พ.ศ.๒๕๖๓ (หมู่บ้าน)
๑	ปาย	๘	-	๑	๑	-
๒	ปางมะผ้า	๘	๑๐	๗	๓	-
๓	เมืองแม่ฮ่องสอน	-	-	-	-	-
๔	ขุนยวม	-	-	๔	-	-
๕	แม่ลาน้อย	๖	-	-	-	-
๖	แม่สะเรียง	๑	-	-	-	-
๗	สบเมย	-	๑	-	-	-
๘	เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน	-	-	-	-	-
รวม		๒๓	๑๑	๑๕	๔	-

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ พบว่า จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนปลอดภัยเสถียร ๓๗๒ หมู่บ้านจากหมู่บ้าน เป้าหมาย ๔๒๑ หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๓๖ ต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ ๙๐ ทั้งนี้ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานโดยสรุป คือสภาพภูมิประเทศ เป็นภูเขาสูง พื้นที่ติดกับแนวชายแดนทั้ง ๗ อำเภอ ยากต่อการเข้าถึงพื้นที่เพื่อจับกุม ปรามปรามชาวต๋อง อพยพกรรม ในการตรวจ สกัทยาเสถียรขาดบุคลากรในการแก้ไขปัญหา ด้านเสถียรกลุ่มผู้ค้าในพื้นที่เป็นกลุ่มผู้ค้ารายย่อย กลับมาเคลื่อนไหวทำการค้ามากขึ้น ยังคงต้องเฝ้าติดตามระวังอย่างใกล้ชิดในพื้นที่อำเภอปาย ปางมะผ้าชนกลุ่มน้อยในประเทศเมียนมาฝั่งตรงข้ามกับอำเภอปายและอำเภอปางมะผ้า มีการใช้กองกำลังคุ้มกันในการลำเลียงยาเสถียรเข้าสู่ชายแดนแม่ฮ่องสอนจากปัญหาดังกล่าว ข้างต้นจังหวัดต้องเฝ้าระวัง ตรวจสอบ ป้องกันเรื่องนี้อย่างจริงจังทุกๆปีรวมถึงเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีความยากลำบาก

ในการเดินทางเข้าไปรณรงค์ในการปรองดองสมานฉันท์ สร้างความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย ปลุกฝังค่านิยม ที่ถูกต้องให้แก่ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อสม. และเยาวชน

นอกจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นหนึ่งในจังหวัดเป้าหมายในการขับเคลื่อนโครงการร้อยใจรักซ์ ตามแผนปฏิบัติการด้านการแก้ไขปัญหาเสพติดชายแดนภาคเหนือแบบเบ็ดเสร็จ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อย่างยั่งยืน ซึ่งต้อง ดำเนินการตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยและสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระสืบสาน แนวพระราชดำริที่ได้หารือร่วมกัน โดยพื้นที่เป้าหมายของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย หมู่บ้าน จำนวน ๖ หมู่บ้าน ๓ อำเภอ ได้แก่

- ๑) บ้านห้วยผึ้ง หมู่ที่ ๓ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน
- ๒) บ้านรักไทย หมู่ที่ ๖ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน
- ๓) บ้านแอโก หมู่ที่ ๒ อำเภอปางมะผ้า
- ๔) บ้านวนาหลวง หมู่ที่ ๓ อำเภอปางมะผ้า
- ๕) บ้านไม้สั่น หมู่ที่ ๗ อำเภอปางมะผ้า และ
- ๖) บ้านเสาหิน หมู่ที่ ๑ อำเภอแม่สะเรียง

ทั้งนี้ จังหวัดแม่ฮ่องสอนให้อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน อำเภอแม่สะเรียง และอำเภอปางมะผ้า ซึ่งเป็นอำเภอเป้าหมายบรรจุแผนงานโครงการของการขยายผลโครงการร้อยใจรักซ์ไว้ในแผนพัฒนาอำเภอ ตามแนวทางการจัดทำและประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ (One Plan) พร้อมทั้งแจ้งให้ส่วนราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดทำโครงการโดยใช้งบประมาณของงบจังหวัด หรือกรม กระทรวงต้นสังกัด เพื่อการขับเคลื่อนขยายผลโครงการร้อยใจรักซ์ตามแผนปฏิบัติการด้านการแก้ไขปัญหาเสพติดชายแดน ภาคเหนือแบบเบ็ดเสร็จ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) ในพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมายจังหวัดแม่ฮ่องสอน ต่อไป

สถานการณ์คดีอาชญากรรมในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๘๖ จำนวนคดีอาชญากรรมในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลำดับ	ประเภทคดี	พ.ศ.๒๕๕๙ (๑ ต.ค. ๕๘ - ๓๐ กย.๕๙)		พ.ศ.๒๕๖๐ (๑ ต.ค. ๕๙ - ๓๐ กย.๖๐)		พ.ศ.๒๕๖๑ (๑ ต.ค. ๖๐ - ๓๐ กย.๖๑)		พ.ศ.๒๕๖๒ (๑ ต.ค. ๖๑ - ๓๐ กย.๖๒)		พ.ศ.๒๕๖๓ (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ กย.๖๓)	
		จำนวน คดี	จับกุม ได้	จำนวน คดี	จับกุม ได้	จำนวน คดี	จับกุม ได้	จำนวน คดี	จับกุม ได้	จำนวน คดี	จับกุม ได้
๑	ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ	๕๙	๔๓	๑๒๓	๑๑๗	๘๕	๗๘	๖๖	๖๔	๗๐	๖๙
๒	ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	๑๐๒	๕๖	๑๕๙	๙๗	๑๕๐	๑๑๒	๑๖๒	๑๓๓	๙๔	๘๐
๓	ฐานความผิดพิเศษ	๒๓๕	๔๖	๖๔๙	๑๗๗	๓๕๒	๕๔	๓๑๐	๖๘	๒๕๑	๕๘
๔	ฐานความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	๖๐๙	๕๒๓	๑,๑๓๑	๑,๐๑๓	๑,๑๔๙	๑,๐๘๖	๑,๑๐๘	๑,๑๒๒	๑,๔๑๑	๑,๓๒๑

ผลการดำเนินงานการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในรอบปีที่ผ่านมา

๑. คดีกลุ่มที่ ๑ คดีเกี่ยวกับชีวิตร่างกายและเพศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดเป้าหมาย อัตราส่วนจำนวนการเกิดคดี เทียบกับจำนวนการจับกุม อยู่ที่ร้อยละ ๙๒.๖๗ ผลการปฏิบัติงานของตำรวจภูธร จังหวัดแม่ฮ่องสอน คือ ร้อยละ ๙๘.๕๗ ถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

๒. คดีกลุ่มที่ ๒ คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดเป้าหมายอัตราส่วน จำนวน การเกิดคดี เทียบกับจำนวนการจับกุม อยู่ที่ร้อยละ ๖๘.๐๐ ผลการปฏิบัติงานของตำรวจภูธรจังหวัด แม่ฮ่องสอน คือ ร้อยละ ๘๕.๑๑ ถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

สถานการณ์ความไม่สงบบริเวณชายแดนไทย - เมียนมาผู้อพยพหนีภัยการสู้รบ

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ได้มีการสู้รบกันบ่อยครั้งระหว่างรัฐบาลเมียนมากับชนกลุ่มน้อย ในบริเวณชายแดน เป็นเหตุให้มีผู้หลบหนีภัยการสู้รบเดินทางเข้ามาในเขตพื้นที่ประเทศไทยตามสภาวะการณ์ ที่เกิดขึ้น สถานการณ์ความไม่สงบบริเวณชายแดนไทย - เมียนมา ได้เกิดขึ้นอีกครั้ง เมื่อเกิดการรัฐประหาร ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ โดยพลเอกอาวุโส มินอ่องหล่าย ผู้บัญชาการทหารสูงสุด และควบคุมตัวองซานซูจี ที่ปรึกษาแห่งรัฐ ประธานาธิบดี วิน-มทวิน และผู้นำคนอื่น ๆ ของพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย (เอ็นแอลดี) หลายชั่วโมงต่อมา กองทัพเมียนมาประกาศ สถานการณ์ฉุกเฉิน และแถลงว่า มีการถ่ายโอนอำนาจให้แก่พลเอกอาวุโส มินอ่องหล่าย ผู้บัญชาการทหาร สูงสุด และสถานการณ์ต่อต้านจากประชาชนที่ไม่เห็นด้วยต่อการรัฐประหารในครั้งนี้ ซึ่งกองทัพเมียนมาได้ใช้ กำลังทหารเข้าสลายการชุมนุมของประชาชนที่ต่อต้าน รวมไปถึงรัฐชนกลุ่มน้อยต่างๆที่ไม่เห็นด้วยกับการ รัฐประหารในครั้งนี้

จากข้อมูลการแถลงข่าวสถานการณ์ชายแดนไทย - เมียนมา ของศูนย์สั่งการชายแดน ไทย - เมียนมา ด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔ พบว่ามีราษฎรเมียนมา เดินทางข้ามมายัง ประเทศไทยจากเหตุความไม่สงบในเมียนมา พักในพื้นที่ปลอดภัยชั่วคราว ๓ แห่ง รวมทั้งสิ้น ๒,๑๕๙ คน ดังนี้

๑. พื้นที่ปลอดภัยชั่วคราว บริเวณห้วยอินวาล ตำบลแม่ยวม อำเภอแม่สะเรียง จำนวน ๓๒๐ คน
๒. พื้นที่ปลอดภัยชั่วคราว บริเวณห้วยโกเฮ ตำบลแม่ยวม อำเภอแม่สะเรียง จำนวน ๗๒ คน
๓. พื้นที่ปลอดภัยชั่วคราว บริเวณห้วยอุ้มปะ ตำบลแม่ยวม อำเภอแม่สะเรียง จำนวน ๑,๗๖๗ คน

และมีราษฎรไทย ได้รับผลกระทบจากการสู้รบในประเทศเมียนมา ใน ๒ พื้นที่ รวมทั้งสิ้น ๒๐๘ คน ได้จัดให้อยู่ในพื้นที่รวบรวมพลเรือนขั้นต้น ดังนี้

๑. เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๔ ราษฎรไทยในพื้นที่ บ้านท่าตาดำ ตำบลแม่สะเรียง อำเภอ แม่สะเรียง จำนวน ๗๐ คน ได้อพยพไปยังตำบลรวบรวมพลเรือน ที่พิภิมห้วยกองคา บ้านท่าตาดำ ตำบล แม่ยวม อำเภอแม่สะเรียง ปัจจุบันมีราษฎรไทยอพยพในพื้นที่ดังกล่าว จำนวน ๑๗๘ คน โดยหน่วยเฉพาะกิจ กรมทหารพรานที่ ๓๖ จัดกำลังร่วมกับฝ่ายปกครองอำเภอแม่สะเรียง สถานีตำรวจภูธรแม่สะเรียง เจ้าหน้าที่ สาธารณสุขอำเภอแม่สะเรียง และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยวม ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้กับ ราษฎรดังกล่าว

๒. เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ราษฎรไทยในพื้นที่ บ้านแม่สามแลบ ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย ได้อพยพไปยังพื้นที่รวบรวมพลเรือนขั้นต้น บริเวณท้ายหมู่บ้านแม่สามแลบ ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๓๐ คน โดย หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๓๖ จำกำลังร่วมกับ ฝ่ายปกครองอำเภอสบเมย สถานีตำรวจภูธรสบเมย เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอสบเมย และองค์การบริหาร ส่วนตำบลแม่สามแลบ ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้กับราษฎรดังกล่าว

ปัจจุบันมีพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ จำนวน ๔ แห่ง ซึ่งรัฐบาลไทยได้อนุญาตให้ผู้อพยพหนีภัย ดังกล่าวอาศัยอยู่ในพื้นที่พักพิงชั่วคราวบริเวณชายแดนไทย - เมียนมา ตามหลักมนุษยธรรม ดังนี้

๑. พื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ บ้านใหม่ในสอย อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน หมู่ที่ ๔ ตำบลปางหมู อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ ๔๐ กิโลเมตร มีกำลังสมาชิก อส. ปฏิบัติหน้าที่ประจำพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ จำนวน ๓๖ นาย

๒. พื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ บ้านแม่สุริน หมู่ที่ ๕ ตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม มีกำลังสมาชิก อส. ปฏิบัติหน้าที่ประจำพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ จำนวน ๒๗ นาย

๓. พื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ บ้านแม่ลาหลวง อำเภอสบเมย หมู่ที่ ๗ ตำบลสบเมย อำเภอสบเมย มีกำลังสมาชิก อส. ปฏิบัติหน้าที่ประจำพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ จำนวน ๓๖ นาย

๔. พื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ บ้านแม่ละอูน อำเภอสบเมย หมู่ที่ ๒ ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย มีกำลังสมาชิก อส. ปฏิบัติหน้าที่ประจำพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ จำนวน ๓๖ นาย สรุปรายชื่อผู้หนีภัยการสู้รบฯ ในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๒)

ตารางที่ ๘๗ ข้อมูลจำนวนผู้อพยพหนีภัยการสู้รบและผู้อาศัยในพื้นที่พักพิงชั่วคราว

ร.ม.	พื้นที่พักพิง	ข้อคดีอนที่ผ่านมา		ข้อคดีถาวร							ข้อคดีเพิ่มขึ้น		จำนวนครัวเรือน	ข้อคดีปัจจุบัน					
		จำนวนครัวเรือน	จำนวนคน	ส่งไปพื้นที่อื่น	หลบหนี	กลับมาตุภูมิ	ไปประเทศที่สาม	ตาย	เปลี่ยนสถานะ	เกิดใหม่	ได้สถานะผกร	ชาย		หญิง	ต.ช.	ต.ญ.			
๑	บ้านใหม่ในสอย																		
	ผู้หนีภัยฯ	๑,๙๑๙	๕,๒๙๖	๐	๐	๐	๑๒	๒	๐	๒๔	๐	๑,๙๑๙	๑,๕๓๘	๑,๕๙๕	๑,๐๘๙	๑,๐๘๔			
	ผู้อาศัย		๒,๐๔๓	๐	๒	๐	๐	๐	๐	๕	๐	๐	๗๑๑	๖๑๑	๓๖๖	๓๕๘			
	รวม	๑,๙๑๙	๗,๓๓๙	๐	๒	๐	๑๒	๒	๐	๒๙	๐	๑,๙๑๙	๒,๒๔๙	๒,๒๐๖	๑,๔๕๕	๑,๔๔๒			
๒	บ้านแม่สุริน																		
	ผู้หนีภัยฯ	๔๓๖	๔๒๒	๐	๒	๐	๐	๐	๒๐	๐	๐	๔๓๖	๙๙	๑๐๘	๑๑๖	๙๗			
	ผู้อาศัย		๑,๕๐๔	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๔	๐	๔๓๖	๔๑๐	๔๐๖	๒๙๖	๒๙๕			
	รวม	๔๓๖	๑,๘๒๖	๐	๒	๐	๐	๑	๒	๔	๐	๔๓๖	๕๐๙	๕๑๔	๔๑๒	๓๙๒			
๓	บ้านแม่ลาหลวง																		
	ผู้หนีภัยฯ	๑,๗๖๖	๓,๖๖๗	๐	๑๓	๐	๗	๑	๐	๕	๐	๑,๗๖๖	๙๓๕	๙๕๙	๘๗๘	๘๗๙			
	ผู้อาศัย		๕,๐๘๓	๐	๗	๐	๐	๑	๐	๖	๐	๑,๗๖๖	๑,๓๖๙	๑,๔๙๕	๑,๑๘๗	๑,๐๓๐			
	รวม	๑,๗๖๖	๘,๗๕๐	๐	๒๐	๐	๗	๒	๐	๑๑	๐	๑,๗๖๖	๒,๓๐๔	๒,๔๕๔	๑,๐๖๕	๑,๙๐๙			
๔	บ้านแม่ละอูน																		
	ผู้หนีภัยฯ	๑,๖๓๒	๔,๕๕๕	๐	๕๐	๐	๑	๒	๐	๒๓	๐	๑,๖๓๒	๑,๐๘๘	๑,๑๙๑	๑,๑๔๔	๑,๐๙๒			
	ผู้อาศัย		๓,๒๙๘	๐	๔๘	๐	๐	๐	๐	๗	๐	๑,๖๓๒	๘๖๒	๘๘๗	๗๕๘	๗๕๐			
	รวม	๑,๖๓๒	๗,๘๕๓	๐	๙๘	๐	๑	๒	๐	๓๐	๐	๑,๖๓๒	๑,๙๕๐	๒,๐๗๘	๑,๙๐๒	๑,๘๔๒			
	รวมทั้งหมด	๕,๗๕๓	๒๕,๗๕๘	๐	๑๒๒	๐	๒๐	๗	๒	๗๔	๐	๕,๗๕๓	๗,๐๑๒	๗,๒๕๒	๕,๘๓๔	๕,๕๘๕			

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔)

ปัญหาการค้ำมนุษย์

ตารางที่ ๘๘ จำนวนคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดการค้ำมนุษย์

ข้อ	พ.ศ. ๒๕๕๙		พ.ศ. ๒๕๖๐		พ.ศ. ๒๕๖๑		พ.ศ. ๒๕๖๒		พ.ศ. ๒๕๖๓	
	จำนวนคดี	จำนวนคน	จำนวนคดี	จำนวนคน	จำนวนคดี	จำนวนคน	จำนวนคดี	จำนวนคน	จำนวนคดี	จำนวนคน
ความผิดฐานค้ามนุษย์ (บังคับใช้แรงงาน)	๑	ผู้ต้องหา ๑ คน ผู้เสียหาย ๓ คน	-	-	-	-	-	-	-	-
ความผิดฐานค้ามนุษย์ (บังคับค้าประเวณี)	-	-	๑	ผู้ต้องหา ๘ คน ผู้เสียหาย ๖ คน	-	-	๑	ผู้ต้องหา ๓ คน ผู้เสียหาย ๒ คน	-	-

ข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๔

จากข้อมูลการจับกุมคดีเกี่ยวกับการค้ำมนุษย์ดังกล่าวข้างต้น ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีคดีการค้ำมนุษย์จำนวน ๑ คดี ผู้ต้องหา ๑ คน ผู้เสียหาย ๓ คน เป็นคดีการค้ำมนุษย์รูปแบบการบังคับใช้แรงงานและบริการ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มีคดีการค้ำมนุษย์รูปแบบการบังคับค้าประเวณี ผู้ต้องหาจำนวน ๘ คน ผู้เสียหาย จำนวน ๖ คน และปี พ.ศ. ๒๕๖๑ มีคดีการค้ำมนุษย์รูปแบบการบังคับค้าประเวณี ผู้ต้องหาจำนวน ๓ คน ผู้เสียหาย ๒ คน

จากข้อมูลดังกล่าวโดยภาพรวมสถานการณ์ปัญหาการค้ำมนุษย์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน อยู่ในระดับต้องเฝ้าระวังปัญหาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนตั้งอยู่ติดชายแดนไทย - เมียนมา มีสภาพภูมิประเทศเป็นทิวเขาสูงสลับซับซ้อน ประชากรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่บนพื้นที่สูง มีปัจจัยเสี่ยงต่อการเข้าสู่กระบวนการค้ำมนุษย์ ดังนี้

๑) ปัญหาความยากจน การมีงานทำและมีรายได้ และการขาดโอกาสทางการศึกษา ที่อาจถูกล่อลวงหรือตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ำมนุษย์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๒) วัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่

๓) พฤติกรรมการบริโภคสื่อของเด็กและเยาวชน

๔) บุคคลกลุ่มที่ไม่มีสัญชาติไทยที่ปรากฏอยู่ในระบบทางการทะเบียน เป็นกลุ่มประชากรที่มีความเสี่ยงสูง เช่น ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ เป็นต้น ซึ่งกลุ่มเหล่านี้มีโอกาสจะถูกชักจูงนำพาเข้าสู่กระบวนการการค้ำมนุษย์ หรือการค้าประเวณีได้ง่าย เนื่องจากเป็นกลุ่มประชากรที่ถูกจำกัดการเข้าถึงสิทธิต่างๆ ตามกฎหมายไทยที่ได้กำหนดขึ้นเพื่อบุคคลที่มีสัญชาติไทยเท่านั้น

๕) และในปี ๒๕๖๓ ประเทศไทยและทั่วโลกเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ส่งผลให้ภาครัฐกิจโดยเฉพาะภาคบริการ หรือการท่องเที่ยวส่งผลให้ลูกจ้าง หรือแม้แต่ผู้ประกอบการได้รับผลบางรายถึงขั้นต้องเลิกกิจการ หรือต้องเลิกจ้างไปเลย จึงเป็นปัญหาด้านหนึ่งที่อาจทำให้นายจ้างหรือผู้ได้รับผลกระทบอาจถูกล่อลวงเข้าสู่ขบวนการค้ำมนุษย์ก็เป็นได้

๖) ช่องทางการเข้า - ออก ตามแนวชายแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศเมียนมา เพื่อเข้ามาทำงานทำในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนหรือพื้นที่จังหวัดอื่นๆในประเทศไทย (ข้อมูลจากตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน) ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ แบ่งเป็น ช่องทางธรรมชาติ จำนวน ๓๖ ช่องทาง ๙ ท่าข้าม และช่องทางที่เป็นจุดผ่อนปรน จำนวน ๕ ช่องทาง ได้แก่

- จุดผ่อนปรนการค้าชายแดนบ้านห้วยผึ้ง หมู่ที่ ๓ ตำบลห้วยผา อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ตรงข้ามกับบ้านนามน รัฐฉาน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

- จุดผ่อนปรนการค้าชายแดนช่องทางบ้านน้ำเพียงดิน อยู่ในเขตพื้นที่บ้านน้ำเพียงดิน หมู่ที่ ๓ ตำบลผาบ่อง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ตรงข้ามบ้านใหม่ รัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

- จุดผ่อนปรนการค้าชายแดนช่องทางบ้านห้วยต้นนุ่น อยู่ในเขตพื้นที่บ้านห้วยต้นนุ่น หมู่ที่ ๔ ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม ตรงข้ามกับบ้านน้ำมาง รัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

- จุดผ่อนปรนการค้าชายแดนช่องทางบ้านแม่สามแลบ อยู่ในเขตพื้นที่บ้านแม่สามแลบ หมู่ที่ ๑ ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย ตรงข้ามจังหวัดผาปูน รัฐกะเหรี่ยง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

- จุดผ่อนปรนการค้าชายแดนช่องทางบ้านเสาหิน อยู่ในเขตพื้นที่ บ้านเสาหิน หมู่ที่ ๑ ตำบลเสาหิน อำเภอแม่สะเรียง ตรงข้ามบ้านห้วยทราย รัฐกะเหรี่ยง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

๗) ผู้ลี้ภัยจากการสู้รบที่อาศัยอยู่ในศูนย์พักพิงในความดูแลของกระทรวงมหาดไทย อาจมีการหลบหนีออกไปทำงานทำนอกพื้นที่ ซึ่งอาจเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อของกระบวนการค้ามนุษย์ ทั้งนี้ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีศูนย์พักพิงผู้ลี้ภัยจากการสู้รบ จำนวน ๔ ศูนย์ มีประชากรรวมทั้งสิ้น ๒๓,๗๔๐ คน (ข้อมูลจากที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๓) ได้แก่

- ศูนย์พักพิงผู้ลี้ภัยทางการสู้รบบ้านใหม่ในสอย ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ชาย ๓,๔๕๒ คน หญิง ๓,๓๖๒ คน รวมทั้งสิ้น ๖,๘๑๔ คน

- ศูนย์พักพิงผู้ลี้ภัยทางการสู้รบบ้านแม่สุรินทร์ ตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ชาย ๓๑๔ คน หญิง ๒๓๖ คน รวมทั้งสิ้น ๕๕๐ คน

- ศูนย์พักพิงผู้ลี้ภัยทางการสู้รบบ้านแม่ลามาลหลวง ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ชาย ๓๘๐๖ คน หญิง ๓,๗๙๓ คน รวมทั้งสิ้น ๗,๕๙๙ คน

- ศูนย์พักพิงผู้ลี้ภัยทางการสู้รบบ้านแม่ละออน ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ชาย ๔,๕๓๙ คน หญิง ๔,๓๑๐ คน รวมทั้งสิ้น ๘,๗๗๗ คน

นอกจากนี้ยังปรากฏข้อมูลปัจจัยเสี่ยงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะต้องเฝ้าระวังซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาการค้ามนุษย์ได้ ดังนี้

๑) ข้อมูลจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ เกี่ยวกับการเข้า - ออก ชายแดนจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนบ้านห้วยผึ้ง ตำบลห้วยผา อำเภอเมือง และบ้านห้วยต้นนุ่น ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม เพื่อมาค้าขายและรักษาพยาบาล มีจำนวน ๓,๗๒๐ คน โดยเมื่อเปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๒ มีจำนวน ๓,๒๒๐ คน เพิ่มขึ้น ๕๐๐ คน ซึ่งไม่ปรากฏข้อมูลชัดเจนในการกลับประเทศ คาดว่าอาจแอบแฝงหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

๒) ข้อมูลจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบเด็กที่ตั้งครรภ์ในวัยรุ่นและผู้ที่มีประสบปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ครอบครัวแตกแยก ในปี ๒๕๕๘ กลุ่มเสี่ยงมีจำนวน ๔๖๘ คน ปี ๒๕๕๙ กลุ่มเสี่ยงมีจำนวน ๕๒๓ คน ปี ๒๕๖๐ กลุ่มเสี่ยงมีจำนวน ๓๙๑ คน และปี ๒๕๖๑ กลุ่มเสี่ยงมีจำนวน ๓๔๘ คน ปี ๒๕๖๒ กลุ่มเสี่ยงมีจำนวน ๔๑๓ คน และในปี ๒๕๖๓ กลุ่มเสี่ยงมีจำนวน ๓๗๔ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๓)

๓) ข้อมูลแรงงานต่างด้าวที่มาจากทะเบียนกับสำนักงานจัดหางานจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๖๓ ส่วนใหญ่เป็นชาวเมียนมา พบว่าเป็นชายมากกว่าหญิง เข้ามาเพื่อรับจ้างทั่วไปและเป็นกรรมกรก่อสร้าง คดีที่พบเป็นคดีเกี่ยวกับการลักลอบเข้าทำงานโดยไม่มีใบอนุญาตทำงาน นายจ้างรับคนต่างด้าวเข้าทำงาน โดยไม่มีใบอนุญาตทำงาน และไม่ดำเนินการแจ้งเข้า - แจ้งออก ภายใน ๑๕ วัน นับตั้งแต่รับคนต่างด้าวเข้าทำงานหรือออกจากงาน

อุบัติเหตุจราจร

ตาราง ๘๘ สถิติอัตราการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจร (ข้อมูล ๕ ปี ล่าสุด)

ห้วง เวลา/ เทศกาล	พ.ศ. ๒๕๖๐		พ.ศ. ๒๕๖๑		พ.ศ. ๒๕๖๒		พ.ศ. ๒๕๖๓		พ.ศ. ๒๕๖๔	
	บาดเจ็บ (ราย)	เสียชีวิต (ราย)	บาดเจ็บ (ราย)	เสียชีวิต (ราย)	บาดเจ็บ (ราย)	เสียชีวิต (ราย)	บาดเจ็บ (ราย)	เสียชีวิต (ราย)	บาดเจ็บ (ราย)	เสียชีวิต (ราย)
ปีใหม่	๒๖	๐	๑๕	๒	๒๓	๑	๓๑	๐	๓๔	๐
สงกรานต์	๑๗	๐	๒๗	๔	๒๗	๑	๒๕	๐		

ผลการดำเนินงานการป้องกันและลดอุบัติเหตุจราจรในปีที่ผ่านมา

๑. ได้มีการถอดบทเรียนการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนทั้งในช่วงเทศกาล และช่วงปกติ และได้นำปัญหา/อุปสรรคที่ได้จากการถอดบทเรียนมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขในทุกระดับพื้นที่

๒. ได้ดำเนินการนำวาระเรื่องจุดเสี่ยงทางถนนของทุกอำเภอเข้าที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนจังหวัดแม่ฮ่องสอนทุกครั้ง ให้เป็นมติที่ประชุมเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการแก้ไข

๓. ได้เตรียมความพร้อมและกำหนดแนวทาง/มาตรการให้เหมาะสมเพื่อป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาล และช่วงปกติ ดังนี้

๓.๑ บังคับใช้กฎหมายการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างจริงจัง โดยเฉพาะกรณีการจำหน่ายเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ให้กับเยาวชน การที่สถานบริการเปิดเกินเวลาที่กำหนด

๓.๒ จัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานจุดตรวจ เช่น ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ให้มีความเหมาะสม การจัดหาอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานให้เพียงพอ

๓.๓ จัดตั้งด่านชุมชน ให้มากขึ้น และเข้มข้นมากขึ้น

๓.๔ กวดขันไม่ให้เยาวชนที่ไม่มีใบอนุญาตขับขี่ ใช้ยานพาหนะ โดยพิจารณาโทษกับผู้ปกครองที่ปล่อยให้เยาวชนใช้รถใช้ถนนโดยไม่มีใบอนุญาตขับขี่

๓.๕ ประชาสัมพันธ์ ดำเนินการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องโดยเน้นมาตรการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เข้มงวด เพื่อปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชน

๓.๖ กวดขันบริษัทให้บริการเช่ารถ ให้ความสำคัญกับการแนะนำนักท่องเที่ยวถึงเส้นทางจุดเสี่ยง จุดอันตรายในพื้นที่ต่าง ๆ รวมถึงกำชับให้เช่ารถแก่ผู้มีใบอนุญาตขับขี่เท่านั้น รวมทั้งแนะนำให้คาดเข็มขัดนิรภัยและสวมหมวกนิรภัยทุกครั้ง

๓.๗ กวดขันให้พาหนะทุกคันทำประกันภัย ตาม พรบ.ขนส่งทางบก โดยไม่ให้อายุของประกันขาด

ข้อมูลพื้นที่ที่เกิดภัยพิบัติ

ตารางที่ ๙๐ ภัยแล้ง

อำเภอ	จำนวนพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ/ความเสียหาย				
	พ.ศ. ๒๕๖๐	พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔
สบเมย	-	๑ ตำบล ๔ หมู่	-	-	

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ เกิดภัยแล้งในพื้นที่ตำบลแม่คะตวน ได้แก่ บ้านผาผา หมู่ที่ ๑, บ้านแม่คะตวน หมู่ที่ ๒, บ้านขุนแม่คะตวน หมู่ที่ ๓ และ บ้านคอนผึ้ง หมู่ที่ ๕

ตารางที่ ๙๑ ข้อมูลอุทกภัย

อำเภอ	จำนวนพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ/ความเสียหาย			
	พ.ศ. ๒๕๖๐	พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓
เมืองแม่ฮ่องสอน	๕ ตำบล ๓๐ หมู่บ้าน	๖ ตำบล ๔๘ หมู่บ้าน	๖ ตำบล ๕๙ หมู่บ้าน	๖ ตำบล ๕๘ หมู่บ้าน
แม่สะเรียง	๗ ตำบล ๒๗ หมู่บ้าน	๗ ตำบล ๕๔ หมู่บ้าน	๗ ตำบล ๗๗ หมู่บ้าน	๗ ตำบล ๕๖ หมู่บ้าน
ปาย	๕ ตำบล ๓๑ หมู่บ้าน	๖ ตำบล ๔๒ หมู่บ้าน	๗ ตำบล ๖๒ หมู่บ้าน	๗ ตำบล ๖๑ หมู่บ้าน
ขุนยวม	๕ ตำบล ๒๑ หมู่บ้าน	๔ ตำบล ๓๐ หมู่บ้าน	๖ ตำบล ๔๓ หมู่บ้าน	๖ ตำบล ๓๒ หมู่บ้าน
แม่ลาน้อย	๕ ตำบล ๒๐ หมู่บ้าน	๙ ตำบล ๔๙ หมู่บ้าน	๘ ตำบล ๖๔ หมู่บ้าน	๘ ตำบล ๖๔ หมู่บ้าน
สบเมย	๕ ตำบล ๒๘ หมู่บ้าน	๖ ตำบล ๔๙ หมู่บ้าน	๕ ตำบล ๔๘ หมู่บ้าน	๕ ตำบล ๓๖ หมู่บ้าน
ปางมะผ้า	๑ ตำบล ๔ หมู่บ้าน	๔ ตำบล ๒๔ หมู่บ้าน	๔ ตำบล ๓๗ หมู่บ้าน	๔ ตำบล ๓๗ หมู่บ้าน

ข้อมูลจากการประกาศเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัย

ผลการดำเนินงานการป้องกันอุทกภัย ดินโคลนถล่มที่ผ่านมามีดังนี้

๑. ดำเนินการจัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย น้ำป่าไหลหลากและดินโคลนถล่ม จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๒. จัดทำแผนเผชิญเหตุอุทกภัย และดินถล่ม จัดทำบัญชีหมู่บ้านชุมชนที่มีความเสี่ยงต่ออุทกภัยและดินถล่ม

๓. จัดทำและปรับปรุงแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประจำปี ๒๕๖๓

๔. จัดทำและทบทวนแผนท้องถิ่นของทุกองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๕. ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากทบวงวิทยาศาสตร์จังหวัดปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ดำเนินโครงการเสริมสร้างความมั่นคงภายในและตามแนวชายแดนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน กิจกรรมพัฒนาศักยภาพทีม หนึ่งตำบลหนึ่งทีมกู้ชีพกู้ภัย

ตารางที่ ๙๒ อัคคีภัย

อำเภอ	จำนวนพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ/ความเสียหาย				
	พ.ศ. ๒๕๖๐	พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔
เมือง	-	-	-	๒ ครั้ง	-
แม่สะเรียง	-	-	-	๑ ครั้ง	-

ในปี พ.ศ.๒๕๖๓ ได้เกิดอัคคีภัยในพื้นที่อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จำนวน ๒ ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓ เสียหายทั้งหลัง ๖ หลัง และเสียหายบางส่วน ๖ หลัง และครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๓ เสียหายบางส่วน ๒ หลัง และเกิดอัคคีภัยในพื้นที่อำเภอแม่สะเรียง จำนวน ๑ ครั้ง คือ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ เสียหายทั้งหลัง ๓ หลัง และเสียหายบางส่วน ๒ หลัง

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

โครงการพัฒนาตามพระราชดำริจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ยึดถือแนวพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และพระราชเสาวนีย์ของ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ พระราชทานเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้กับจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยทรงเน้นให้พัฒนาบนพื้นฐานของ ข้อมูลด้านภูมิสังคมในแต่ละพื้นที่ มุ่งเน้นการต่อยอดโดยใช้ ทุนเดิมและภูมิปัญญาที่ชุมชนมีอยู่ ภายใต้หลักการ “คนอยู่ร่วมกับป่า”

ขณะเดียวกัน พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ยังทรงให้เน้นใช้หลักการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและช่วยเหลือเขาให้ช่วยเหลือตนเองได้ต่อไป รวมไปถึงการใช้ศักยภาพของ ๓ ศูนย์ฯ หลัก ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นฐานในการพัฒนา เป็นศูนย์การเรียนรู้ ถ่ายทอดองค์ความรู้ขยายผลสู่ชุมชน ขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกับส่วนราชการ ส่วน ท้องถิ่น และภาคประชาชน ประกอบด้วย

๑) ศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปายตามพระราชดำริ

รับผิดชอบหมู่บ้านเป้าหมายในพื้นที่ราบ โดยมีศูนย์โป่งแดงเป็นศูนย์กลาง ประสานงานกับ หน่วยงานต่างๆ ได้แก่ พี่สวณแม่ฮ่องสอน สถานีพัฒนาที่ดิน สถานีวิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์ สถานีประมงน้ำจืด สถานีควบคุมไฟป่า และโครงการชลประทาน และในพื้นที่ยังเป็นที่ตั้งเรือนประทับแรมท่าโป่งแดง

ประชาชนในพื้นที่บริเวณโครงการส่วนใหญ่เป็นชาวไทยพื้นราบ ไทยใหญ่ กะเหรี่ยง และ กลุ่มคนชาติพันธุ์ต่างๆ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และรับจ้างทั่วไป ซึ่งกิจกรรมดำเนินงานตามแนว พระราชดำริของศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปาย ตามพระราชดำริ ในลักษณะให้ศูนย์เป็นแกนกลางแห่งการ พัฒนา และทำหน้าที่เป็นพิพิธภัณฑธรรมชาติที่มีชีวิต โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนว พระราชดำริเป็นกรอบการดำเนินงาน ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต การส่งเสริมการพัฒนาอาชีพให้กับ ราษฎรและการพัฒนาอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการ ระดับจังหวัด มีคณะทำงานจากหน่วยงานต่างๆร่วมกันดำเนินงาน ในลักษณะการบูรณาการร่วมกันโดยมี “ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรแม่ฮ่องสอน” ทำหน้าที่ผู้จัดการศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปาย ตาม พระราชดำริ และเป็นหน่วยงานประสานการดำเนินงานด้านต่างๆ พื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงานระหว่าง ปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ครอบคลุมหมู่บ้านเป้าหมาย ๑๓ หมู่บ้านใน ๒ ตำบล คือ ตำบลผาป่อง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๖ หมู่บ้าน และตำบลปางหมูอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๗ หมู่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ ๙๔ ข้อมูลหมู่บ้านเป้าหมายศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปายตามพระราชดำริ

ที่	หมู่ที่	ตำบลมาบอง	ที่	หมู่ที่	ตำบลปางหม
๑	๒	บ้านป่าปู้	๗	๓	บ้านทุ่งกองมู
๒	๓	บ้านห้วยเตือ	๘	๔	บ้านในสอย
๓	๕	บ้านท่าโป่งแดง	๙	๖	บ้านสบป่อง
๔	๗	บ้านห้วยแก้ว	๑๐	๗	บ้านสบสอย
๕	๘	บ้านห้วยเสือเฒ่า	๑๑	๘	บ้านไม้แ่ง
๖	๑๑	บ้านม่อนตะแลง	๑๒	๙	บ้านไม้สะเป่
			๑๓	๑๓	บ้านคอยแแสง

๒) ศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงบางตองตามพระราชดำริ

รับผิดชอบหมู่บ้านเป้าหมายในพื้นที่สูง โดยมีศูนย์บางตองเป็นศูนย์กลางประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ สถานีวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าเพื่อการอนุรักษ์บางตอง สถานีทดลองข้าวแม่ฮ่องสอน สถานีวิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์แม่ฮ่องสอน ศูนย์ส่งเสริมการเกษตรที่สูงจังหวัดแม่ฮ่องสอน โครงการชลประทานแม่ฮ่องสอน โรงเรียนร่มเกล้าบางตอง และในพื้นที่ยังเป็นที่ตั้งเรือนประทับแรมบางตองอีกด้วย

ศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงบางตองตามพระราชดำริ ดำเนินการตามแนวพระราชดำริที่มุ่งเน้นสร้างองค์ความรู้ถ่ายทอดสู่เกษตรกรบนพื้นที่สูง และเป็นสถานที่ให้เกษตรกรบนพื้นที่สูงและผู้สนใจเข้าศึกษาหาความรู้ด้วยการดูของจริงเพื่อจะได้นำความรู้ไปใช้ได้ถูกต้อง ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งผลการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ในระดับหนึ่ง กล่าวคือ ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำโดยก่อสร้างอ่างเก็บน้ำบางตอง ๑, ๒ และ ๓ พร้อมปรับปรุงระบบส่งน้ำ การอนุรักษ์ดินและน้ำ การฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า การดำเนินงานในโครงการธนาคารอาหารชุมชน การพัฒนาส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรทั้งพืชยืนต้น พืชไร่ พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับและกล้วยไม้พื้นเมือง การพัฒนาการเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์เขียดแลว การวิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์ อบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตแก่เกษตรกร และการอบรมเกษตรกรด้านการปลูกพืชเพาะเห็ด (ที่มาแผนแม่บทโครงการศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงบางตองตามพระราชดำริ ระยะเวลา ๕ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) และเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๘ ศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงบางตองตามพระราชดำริ ได้เปิดให้บริการสำหรับเกษตรกรบนพื้นที่สูงและผู้สนใจเข้าศึกษาหาความรู้อย่างเป็นทางการ ซึ่งก็มีเกษตรกรบนพื้นที่สูงและผู้สนใจเข้าศึกษาหาความรู้ตลอดจนมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาศึกษาดูงานและประชุมเป็นประจำ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้สนองพระราชเสาวนีย์ โดยจัดทำโครงการศูนย์บริการและพัฒนาพื้นที่สูงบางตอง ซึ่งเป็นพื้นที่ในการบริการความรู้แก่เกษตรกรบนพื้นที่สูง และให้เป็นจุดเรียนรู้และการท่องเที่ยว เชิงเกษตร เพื่อให้ศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงบางตองตามพระราชดำริ สามารถดำเนินงานไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองแนวพระราชดำริที่ได้พระราชทานไว้อย่างครบถ้วน เป็นไปตามความมุ่งหวังของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงจำเป็นต้องจัดทำ “โครงการดำเนินงานศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงบางตองตามพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๖๐” โดยยึดตามแผนแม่บทโครงการศูนย์บริการและ

พัฒนาที่สูงปางตองตามพระราชดำริ ระยะเวลา ๕ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เป็นหลักและปัญหาที่พบในปัจจุบันขึ้น เพื่อเสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พิจารณาให้ความสนับสนุนงบประมาณเพื่อมาดำเนินการหมู่บ้านโดยรอบศูนย์ฯ ตามโครงการพัฒนาตามพระราชดำริจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้รับควมรู้และบริการจำนวน ๑๔ หมู่บ้าน คือ หมู่บ้านในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะงา ตำบลหมอกจำแป่ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงปางตองตามพระราชดำริ ตั้งอยู่ ตำบลหมอกจำแป่ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน อยู่ระหว่างค่าพิกัด X = ๓๘๖๒๖๐ - ๓๘๐๐๕๐ ค่าพิกัด Y = ๒๑๕๔๓๒๐ - ๒๑๕๔๔๖๔ ในระบบ WGS ๘๔ บนแผนที่ประเทศไทย ลำดับชุด L๗๐๑๘ ระวังที่ ๔๕๗๔ I และ ๔๕๔๘ II มีเนื้อที่ทั้งสิ้น ๕,๔๓๘ ไร่ ๑ งาน ๔๒ ตารางเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังต่อไปนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับ ห้วยแม่สะเงิน (เนิน ๑๑๕๐) ทิศใต้ ติดต่อกับ ห้วยแม่ขาม (เนิน ๑๑๕๐) ทิศตะวันออกติดต่อกับ บ้านห้วยมะเขือส้ม ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อ่างเก็บน้ำแม่สะงา

ตารางที่ ๙๕ ข้อมูลพื้นฐานหมู่บ้านศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงปางตองตามพระราชดำริ พ.ศ. ๒๕๖๑

ลำดับ	พื้นที่				จำนวนครัวเรือน	จำนวนคน	รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
	หมู่บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ				
๑	กุงไม้สัก	๒	ปางหมู	เมือง	๓๔๒	๕๕๖	๑๑๔,๒๙๓.๑๙	๗๐,๓๐๒.๖๔
๒	ห้วยผา	๑	ห้วยผา	เมือง	๒๕๒	๕๕๗	๑๑๓,๐๑๙.๔๔	๕๑,๑๓๒.๖๘
๓	ห้วยผึ่ง	๓	ห้วยผา	เมือง	๒๒๑	๕๕๐	๑๑๒,๕๒๕.๓๔	๔๕,๒๑๔.๗๓
๔	นาปลาจาด	๔	ห้วยผา	เมือง	๒๗๕	๕๘๒	๑๑๘,๔๙๒.๑๘	๕๕,๙๘๘.๕๗
๕	แม่สุยะ	๖	ห้วยผา	เมือง	๑๙๘	๕๘๗	๑๓๐,๘๘๓.๘๙	๔๔,๑๓๓.๐๕
๖	หมอกจำแป่	๑	หมอกจำแป่	เมือง	๓๖๗	๖๕๐	๑๕๙,๕๗๓.๕๗	๙๐,๐๙๗.๖๙
๗	แม่สะงา	๒	หมอกจำแป่	เมือง	๒๒๓	๔๑๑	๑๔๖,๕๔๑.๒๖	๗๙,๕๑๐.๒๒
๘	ห้วยขาน	๓	หมอกจำแป่	เมือง	๒๖๙	๖๑๖	๑๓๒,๖๐๓.๕๒	๕๗,๙๐๖.๓๖
๙	นาป่าแปก	๔	หมอกจำแป่	เมือง	๒๖๘	๗๒๑	๑๙๓,๕๖๒.๓๘	๗๑,๙๔๘.๒๙
๑๐	ห้วยมะเขือส้ม	๕	หมอกจำแป่	เมือง	๒๓๐	๕๕๔	๑๖๙,๐๓๘.๔๒	๗๐,๑๗๘.๔๑
๑๑	รักไทย	๖	หมอกจำแป่	เมือง	๒๔๙	๔๙๙	๑๑๔,๑๐๘.๔๓	๕๖,๙๓๙.๘๘
๑๒	ห้วยโป่งอ่อน	๗	หมอกจำแป่	เมือง	๑๑๙	๓๗๘	๑๖๕,๖๒๗.๖๕	๕๒,๑๔๒.๐๔
๑๓	ทบศอก	๘	หมอกจำแป่	เมือง	๑๐๖	๒๓๙	๑๗๑,๗๒๔.๕๓	๗๖,๑๖๒.๓๔
๑๔	ยอด	๙	หมอกจำแป่	เมือง	๗๑	๑๔๖	๑๖๑,๒๑๘.๓๑	๗๘,๔๐๐.๖๘

๓) ศูนย์ศิลปาชีพจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในพระบรมราชินูปถัมภ์

รับผิดชอบการส่งเสริมงานศิลปาชีพพิเศษ และการอนุรักษ์ศิลปกรรมของท้องถิ่นโดยมีศูนย์ศิลปาชีพเป็นศูนย์กลางในการประสานงาน

งานศิลปาชีพในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้ขยายตัวและเจริญก้าวหน้าขึ้นตามลำดับจนถึงปัจจุบัน การดำเนินงานศิลปาชีพของจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีกลไกการขับเคลื่อน โดยการแต่งตั้งคณะทำงานศิลปาชีพจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อให้การสนับสนุน ส่งเสริมงานศิลปาชีพของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

และได้มีการจัดตั้งศูนย์ศิลปาชีพสาขาอำเภอต่างๆขึ้น ได้แก่ สาขาอำเภอแม่สะเรียง อำเภอแม่ลาน้อย และอำเภอปาย เพื่อประสานงานระหว่างราษฎรในพื้นที่กับศูนย์ศิลปาชีพจังหวัดแม่ฮ่องสอน

เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณ จำนวน ๒๐,๘๐๕,๐๐๐ บาท เพื่อก่อสร้างอาคารใหม่เป็นอาคาร ๓ ชั้น นอกจากศูนย์ศิลปาชีพแห่งนี้ จะเป็นศูนย์กลางในการฝึกอบรม และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพแล้ว การดำเนินงานของศูนย์ศิลปาชีพฯ ยังได้ขยายผลไปยังพื้นที่อำเภอต่างๆ ทุกอำเภอ ซึ่งมีสมาชิกกลุ่มต่างๆจำนวนมาก ศูนย์ศิลปาชีพฯ ได้มีการปรับปรุงอาคาร และก่อสร้างเพิ่มเติมตามลำดับ และในปี ๒๕๔๔ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน จัดสร้างอาคารศิลปาชีพหลังใหม่ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้เสด็จฯ ทอดพระเนตร ผลการดำเนินงานและทรงกระทำพิธีเปิดอาคารศิลปาชีพหลังใหม่ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘

กลไกในการขับเคลื่อน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้แต่งตั้ง คณะทำงานศูนย์ศิลปาชีพจังหวัดแม่ฮ่องสอนในพระบรมราชูปถัมภ์ ประกอบด้วยหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ได้รับมอบหมายเป็นหัวหน้าคณะทำงาน และพัฒนาการจังหวัดเป็นเลขานุการคณะทำงาน โดยดำเนินการพัฒนาตามภารกิจ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการฝึกอบรมอาชีพให้แก่สมาชิกศิลปาชีพ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพ ส่งเสริมการอนุรักษ์งานด้านศิลปกรรม งานหัตถกรรม ตลอดจนการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ รวมถึงการเผยแพร่ขยายผล เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ภารกิจของศูนย์ฯ มีดังต่อไปนี้

๑. จัดอบรมงานศิลปหัตถกรรม และงานฝีมือให้แก่นักเรียนศิลปาชีพ โดยแบ่งเป็น ๔ แผนก คือ
  - ๑.๑ แผนกผ้าไหม
  - ๑.๒ แผนกงานหวาย
  - ๑.๓ แผนกช่างเงิน ช่างทอง
  - ๑.๔ แผนกจักสานไม้ไผ่
๒. เป็นศูนย์กลางในการประสานงานระหว่างศูนย์ศิลปาชีพ และกลุ่มศิลปาชีพในจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๓. ดำเนินงานส่งเสริมงานศิลปาชีพกลุ่มต่างๆในจังหวัดแม่ฮ่องสอน อาทิเช่น
  - ๓.๑ กลุ่มปักผ้าบ้านขุนสาใน อำเภอปาย (ผ้าปักม้ง)
  - ๓.๒ กลุ่มผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติ อำเภอเมืองฯ (ผ้าทอกะเหรี่ยง)
  - ๓.๓ กลุ่มทอผ้าขนแกะบ้านห้วยหอม อำเภอแม่ลาน้อย (ผ้าทอขนแกะ)
  - ๓.๔ กลุ่มแม่บ้านสหกิจ อำเภอปาย (ผ้าลีซอประยุกต์)
  - ๓.๕ กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง (ผ้าทอละว้า)
๔. เป็นตัวแทนในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของศูนย์ศิลปาชีพ และสมาชิกกลุ่มศิลปาชีพต่างๆ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยจัดจำหน่าย ณ ศูนย์ศิลปาชีพจังหวัดแม่ฮ่องสอน และศูนย์ศิลปาชีพบางไทร นอกจากนี้ ได้เข้าร่วมงานจัดแสดงสินค้าและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่จัดขึ้นในทุกโอกาส ทั้งนี้ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ ๙๖ สมาชิกกลุ่มศิลปอาชีพจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สมาชิกกลุ่มศิลปอาชีพจังหวัดแม่ฮ่องสอนครอบคลุมทั้ง ๗ อำเภอ มีจำนวน ๘๓ กลุ่ม ดังนี้

อำเภอ	กลุ่ม	สมาชิก (คน)	เงินทุนของกลุ่ม (บาท)
อำเภอปาย	๘	๓๑๘	๑๓๘,๐๐๐
อำเภอปางมะผ้า	๘	๑๘๑	๓๒,๐๐๐
อำเภอเมืองฯ	๒๒	๓๙๑	๒๙๐,๐๐๐
อำเภอขุนยวม	๔	๘๕	๑๕๔,๐๐๐
อำเภอแม่ลาน้อย	๒๘	๔๒๒	๕๖๑,๙๐๐
อำเภอแม่สะเรียง	๘	๒๕๕	๔๔๖,๘๐๐
อำเภอสบเมย	๕	๙๕	๑๕๐,๐๐๐
รวม	๘๓	๑,๗๔๗	๑,๗๗๒,๗๐๐

ตารางที่ ๙๗ จำนวนประเภทผลิตภัณฑ์

ลำดับ	อำเภอ	จำนวนตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	ประเภท			รวม
				ของใช้	เครื่องตี	ผ้า	
๑	ขุนยวม	๓	๔	๐	๐	๔	๔
๒	ปางมะผ้า	๓	๖	๐	๐	๘	๘
๓	ปาย	๕	๘	๐	๐	๘	๘
๔	เมือง	๖	๑๗	๐	๓	๑๙	๒๒
๕	แม่ลาน้อย	๗	๒๕	๒	๐	๒๖	๒๘
๖	แม่สะเรียง	๕	๘	๐	๐	๘	๘
๗	สบเมย	๒	๔	๐	๐	๕	๕
รวม		๓๑	๗๒	๒	๓	๗๘	๘๓

ผลิตภัณฑ์เด่นในแต่ละอำเภอ

- ๑) กลุ่มปักผ้าบ้านขุนสาใน อำเภอปาย (ผ้าปักม้ง)
- ๒) กลุ่มผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติ อำเภอเมืองฯ (ผ้าทอกะเหรี่ยง)
- ๓) กลุ่มทอผ้าขนแกะบ้านห้วยหอม อำเภอแม่ลาน้อย (ผ้าทอขนแกะ)
- ๔) กลุ่มแม่บ้านสหกิจ อำเภอปาย (ผ้าสีชอประยุกต์)
- ๕) กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง (ผ้าทอละว้า)
- ๖) กลุ่มจักสานเลโคะ อำเภอแม่ลาน้อย (จักสาน)
- ๗) กลุ่มผ้าปักมูเซอแดง อำเภอปางมะผ้า (ผ้าปักมูเซอ)

ตารางที่ ๙๘ การขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลำดับ	อำเภอ	ประเภทของโครงการ								ภาพรวม
		ด้านแหล่งน้ำ	ด้านการเกษตร	ด้านสิ่งแวดล้อม	ด้านส่งเสริมอาชีพ	ด้านสาธารณสุข	ด้านคมนาคม/สื่อสาร	ด้านสวัสดิการสังคม/การศึกษา	ด้านบูรณาการ/อื่นๆ	
๑	เมืองแม่ฮ่องสอน	๗๐		๒			๒		๒	๗๖
๒	ปางมะผ้า	๒๐					๑			๒๑
๓	ปาย	๗								๗
๔	ขุนยวม	๖								๖
๕	แม่ลาน้อย	๑๐								๑๐
๖	แม่สะเรียง	๔	๑	๓						๘
๗	สบเมย	๓								๓
ไม่ระบุอำเภอ										๐
ดำเนินการหลายอำเภอ			๓	๓	๑๔			๓	๘	๓๑
รวมแต่ละด้าน		๑๒๐	๔	๘	๑๔	๐	๓	๓	๑๐	๑๖๒

สำนักคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) แจ้งว่านายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้พิจารณาลงนามคำสั่งคณะกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ ๒/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๐ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินระดับพื้นที่ ๔ ภาค ซึ่งมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทยและผู้ว่าราชการจังหวัดที่เกี่ยวข้องเป็นคณะกรรมการติดตามและขับเคลื่อน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินระดับพื้นที่ ๔ ภาค โดยประธานอนุกรรมการฯ ในระดับพื้นที่ ๔ ภาค มีดังนี้

(๑) นายพลากร สุวรรณรัฐ	องคมนตรี เป็นประธานอนุกรรมการฯ ภาคเหนือ
(๒) พลอากาศเอกชลิต พุกผาสุข	องคมนตรี เป็นประธานอนุกรรมการฯ ภาคกลาง
(๓) พลเอก ธีรชัย นาควานิช	องคมนตรี เป็นประธานอนุกรรมการฯ ภาคใต้
(๔) นายจรัลธาดา กรรณสูต	องคมนตรี เป็นประธานอนุกรรมการฯ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี และคณะ ได้เดินทางมาติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๒ ครั้ง คือ เมื่อวันที่ ๑๒ - ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑ และเมื่อวันที่ ๑๕ - ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๑ โดยองคมนตรี ได้มีข้อสั่งการให้จังหวัดสำรวจสถานะและการบริหารจัดการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตลอดจนร่วมบูรณาการการขับเคลื่อนและขยายผลการดำเนินงานโครงการฯ ให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์สูงสุดนั้น จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้รวบรวมและจัดทำสรุปสถานะและการบริหารจัดการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวนทั้งสิ้น ๑๖๒ โครงการ ประกอบด้วย

๑. โครงการด้านแหล่งน้ำ ๑๒๐ โครงการ
๒. โครงการด้านการเกษตร ๔ โครงการ
๓. โครงการด้านสิ่งแวดล้อม ๘ โครงการ

๔. โครงการด้านการส่งเสริมอาชีพ ๑๔ โครงการ
๕. โครงการด้านคมนาคม/สื่อสาร ๓ โครงการ
๖. โครงการด้านสวัสดิการสังคม/การศึกษา ๓ โครงการ
๗. โครงการด้านบูรณาการ/อื่นๆ ๑๐ โครงการ

จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ส่งสรุปสถานะและการบริหารจัดการโครงการฯ ให้คณะกรรมการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการพัฒนาตามพระราชดำริจังหวัดแม่ฮ่องสอน ใช้เป็นข้อมูลบูรณาการการขับเคลื่อนและขยายผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม และแจ้งให้ทุกอำเภอ กำกับติดตาม ร่วมบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ให้มีผลเป็นรูปธรรมต่อไป

๓) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์ป่าไม้

ลักษณะภูมิประเทศ ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีลักษณะเป็นทิวเขาสลับซับซ้อน ที่มีความสูงจากน้ำทะเลปานกลางตั้งแต่ ๑๐๐ - ๒,๐๐๐ เมตร เป็นพื้นที่ป่าไม้ตามธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีทิวเขาเรียงตามแนวทิศเหนือและทิศใต้ขนานกัน ทิวเขาที่สำคัญคือ ทิวเขาแดนลาว อยู่ทางตอนเหนือสุดของจังหวัด เป็นแนวแบ่งเขตแดนประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และ ทิวเขาถนนธงชัย ประกอบด้วยทิวเขาเรียงขนานกัน ๓ แนว คือ ทิวเขาถนนธงชัยตะวันตก เป็นแนวเขตแดนประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาทิวเขาถนนธงชัยกลาง อยู่ระหว่างแม่น้ำยวมและแม่น้ำแม่แจ่ม และทิวเขาถนนธงชัยตะวันออก เป็นแนวแบ่งเขตระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งยังเป็นที่ตั้งของยอดเขาที่สูงที่สุดคือ ยอดเขาแม่ยะอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอปาย มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๒,๐๐๕ เมตร

ลักษณะทรัพยากรป่าไม้ ประเภทของป่าไม้ที่พบในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีทั้งป่าชนิดไม่ผลัดใบ ได้แก่ ป่าดงดิบชื้น ป่าดงดิบเขา และป่าสน และป่าชนิดผลัดใบ ได้แก่ ป่าผสมเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง นอกจากนี้ยังพบป่าไร่ร้างและป่าไร่เลื่อนลอย พืชพันธุ์ไม้ในป่าส่วนใหญ่เป็นไม้มีค่า เช่น ไม้สัก ไม้เต็งรัง ไม้แดง ไม้ประดู่ ไม้ชิงชัน ไม้มะค่าโมง ไม้รักฟ้า ไม้ยมหอม ไม้ตะเคียนทอง ไม้ตะเคียนหนู ไม้เต็ง ไม้รัง ยางเหียง ไม้พลวง ไม้ตะแบก ฯลฯ พืชพันธุ์ไม้ที่มีอยู่ทั่วไป ได้แก่ ไม้ไผ่ ผักหวานป่า ต้นคราม ผักกูด ผักกูดดอย ผักพ้อคำ ดอกอว (กระเจียว) สาบแล แคป่า เพกา ปูย่า ผักแว่น ผักหนาม ผักเหือด ผ่า เพี้ยพาน พักข้าว มันปลา (มันปู) เต่า(สาหร่ายน้ำจืด) อ่องลวด (ดอกหิน) สมอไทย มะขามป้อม พืชพันธุ์ไม้เฉพาะ มีผักส้มปี้ (หัวแหวน) ผักหนามไค้ (หมากลม) ดอกดิน เป็นต้น สัตว์ป่าที่พบได้แก่ เสียงผา กวางป่า เก้ง หมูป่า วัวแดง กระตัง เสือโคร่ง กระต่ายป่า กระรอก กระแต ชะนี นกกว่า ๑๒๐ ชนิด สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมประมาณ ๓๐ ชนิด สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ๕ ชนิด สัตว์เลื้อยคลานประมาณ ๓๐ ชนิด ปลาน้ำจืดประมาณ ๓๐ ชนิด และแมลงกว่า ๒๐๐ ชนิด

พื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒,๗๘๐.๔๙ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๗,๙๘๗,๘๐๘.๒๗ ไร่ เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ ๓ ของภาคเหนือ และเป็นอันดับ ๘ ของประเทศ พื้นที่มีรูปร่างเรียวยาวจากทิศเหนือจรดทิศใต้ มีความยาวประมาณ ๒๕๐ กิโลเมตร และความกว้างประมาณ ๙๕ กิโลเมตร มีเนื้อที่ไม้ป่าประมาณ ๑,๐๗๖,๗๕๕.๙๙ ไร่ และและปัจจุบันมีเนื้อที่ป่า ๖,๘๒๑,๘๐๘.๐๓ ไร่ (พ.ศ. ๒๕๖๒) คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๔๐ ของพื้นที่จังหวัด

ตารางที่ ๙๙ ข้อมูลจำนวนพื้นที่ป่า

ปี	พื้นที่ป่า (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
๒๕๕๘	๖,๙๓๙,๙๕๓.๒๘	๘๖.๙๙
๒๕๕๙	๖,๙๐๕,๐๐๒.๔๖	๘๖.๔๔
๒๕๖๐	๖,๙๐๑,๒๘๓.๕๓	๘๖.๔๐
๒๕๖๑	๖,๘๖๐,๖๑๑.๙๔	๘๕.๘๙
๒๕๖๒	๖,๘๒๑,๘๐๘.๐๓	๘๕.๔๐
๒๕๖๓	ยังไม่มีผลการแปรสภาพถ้ำดาวเทียม	

ข้อมูลสถิติ ๒๕๖๑, ๒๕๖๒ อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ณ วันที่ ๑๘ เดือนมีนาคม ปี ๒๕๖๔

ตารางที่ ๑๐๐ สรุปข้อมูลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ (จำนวน ๙ ป่าสงวนแห่งชาติ ๒๐ พื้นที่)

๑. พื้นที่ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ จากกรมป่าไม้ จำนวน ๔ พื้นที่ ประกอบด้วย				
ชื่อป่าสงวนแห่งชาติ	ผู้ถือครองที่ดินในพื้นที่		เนื้อที่ (ไร่)	ที่ตั้งของพื้นที่ดำเนินการ อำเภอ (ตำบล)
	จำนวน (ราย)	จำนวน (แปลง)		
๑ ป่าแม่ปายฝั่งซ้าย (พื้นที่ ๑) อนุญาตปี ๖๐	๑,๖๒๔	๒,๑๙๑	๔,๐๙๙ - ๓ - ๒๐	อ.เมือง (จองคำ, ปางหมู, ผาป่อง, ห้วยโป่ง)
๒ ป่าแม่ปายฝั่งซ้าย (พื้นที่ ๒) อนุญาตปี ๖๑	๒,๖๐๓	๓,๔๐๙	๔,๔๖๖ - ๐ - ๙๒	อ.เมือง (จองคำ, ปางหมู, ผาป่อง, ห้วยโป่ง, ห้วยปูลิง)
๓ ป่าแม่ปายฝั่งซ้ายตอนบน (พื้นที่ ๑) “ ปี ๖๑	๒๑๐	๓๑๗	๙๑๘ - ๒ - ๕๖	อ.ปาย (เมืองแปง)
๔ ป่าแม่สุรินทร์ (พื้นที่ ๑) อนุญาตปี ๖๓	๑๗๑	๑๘๖	๑๔๕ - ๒ - ๖๖	อ.ขุนยวม (ขุนยวม)
รวม	๔,๖๐๘	๖,๑๐๓	๙,๖๓๐ - ๑ - ๓๔	
๒. ปี ๒๕๖๑ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ยื่นขอใช้พื้นที่ไปยังกรมป่าไม้ เพื่อดำเนินการ คทช. จำนวน ๓ พื้นที่ ประกอบด้วย (ปัจจุบันกรมป่าไม้แจ้งให้ตรวจสอบและจัดทำข้อมูลเพิ่มเติม ตามระเบียบคณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ ฯ พ.ศ. ๒๕๖๓)				
ชื่อป่าสงวนแห่งชาติ	ผู้ถือครองที่ดินในพื้นที่		เนื้อที่ (ไร่)	ที่ตั้งของพื้นที่ดำเนินการ อำเภอ (ตำบล)
	จำนวน (ราย)	จำนวน (แปลง)		
๑ ป่าแม่ยวมฝั่งขวา (พื้นที่ ๑) ยื่นขอใช้ฯ ปี ๖๑	๗๗๑	๘๔๙	๑,๔๕๐ - ๑ - ๔๗	อ.แม่สะเรียง (บ้านกาศ, แม่คง, แม่ยวม) อ.สบเมย (สบเมย)
๒ ป่าแม่ยวมฝั่งซ้าย (อ.ขุนยวม) (พื้นที่ ๑) ยื่นขอใช้ฯ ปี ๖๑	๕๕๙	๗๒๒	๓,๒๖๒ - ๑ - ๒๙	อ.ขุนยวม (ขุนยวม, เมืองปอน, แม่เงา, แม่อุคอ) อ.แม่ลาน้อย (แม่ลาหลวง, สันติคีรี, แม่โถ)
๓ ป่าสาละวิน (พื้นที่ ๑) ยื่นขอใช้ฯ ปี ๖๑	๑๒๘	๑๕๘	๒๘๗ - ๑ - ๒๓	อ.แม่สะเรียง (เสาหิน)
รวม	๑,๔๕๘	๑,๗๒๙	๕,๙๙๙ - ๓ - ๙๙	
๓. ปี ๒๕๖๓ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ยื่นขอใช้พื้นที่ไปยังกรมป่าไม้ เพื่อดำเนินการ คทช. จำนวน ๓ พื้นที่ ประกอบด้วย (ปัจจุบันกรมป่าไม้แจ้งให้ตรวจสอบและจัดทำข้อมูลเพิ่มเติม ตามระเบียบคณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ ฯ พ.ศ. ๒๕๖๓)				
ชื่อป่าสงวนแห่งชาติ	ผู้ถือครองที่ดินในพื้นที่		เนื้อที่ (ไร่)	ที่ตั้งของพื้นที่ดำเนินการ อำเภอ (ตำบล)
	จำนวน (ราย)	จำนวน (แปลง)		
๑ ป่าแม่ปายฝั่งขวา (พื้นที่ ๑)	๒,๘๙๐	๔,๕๕๒	๑๐,๐๓๓ - ๓ - ๕๘	อ.ปางมะผ้า (นาปู่ป้อม, ปางมะผ้า, ถ้ำลอด) อ.เมือง (ห้วยผา, หมอกจำแป่, ปางหมู, ผาป่อง)
๒ ป่าแม่เงาและป่าแม่สำเพ็ง (พื้นที่ ๑)	๙๔๖	๑,๓๐๔	๒,๖๑๖ - ๑ - ๘๗	อ.ขุนยวม (ขุนยวม, แม่อุคอ, แม่เงา, แม่กิ)

๓ ป้าแม่ปายฝั่งซ้าย (พื้นที่ ๓)	๑,๓๔๓	๑,๗๑๖	๓,๗๔๑ - ๐ - ๒๑	อ.เมือง (จองคำ ,ปางหมู ,ผาบ่อง ,ห้วยโป่ง)
รวม	๕,๒๒๙	๗,๕๗๒	๑๖,๓๙๑ - ๑ - ๖๖	ข้อ ๑. ถึง ๓. รวม ๑๐ พื้นที่ เนื้อที่ ๓๑,๐๒๑-๒-๙๙ ไร่

๔. พื้นที่ที่เสนอเป็นเป้าหมายดำเนินการ คทช. ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ จำนวน ๖ พื้นที่ ประกอบด้วย (ลงนาม เมื่อวันที่ ๒๕ พ.ย.๖๓)

ชื่อป่าสงวนแห่งชาติ	ผู้ถือครองที่ดินในพื้นที่		เนื้อที่ (ไร่)	ที่ตั้งของพื้นที่ดำเนินการ อำเภอ (ตำบล)
	จำนวน (ราย)	จำนวน (แปลง)		
๑ ป้าแม่ยวมฝั่งซ้าย (อ.แม่สะเรียง) (พื้นที่ ๑)	๓,๖๔๙	๔,๘๙๒	๑๐,๙๘๔ - ๑ - ๗๐	อ.แม่ลาน้อย (แม่ลาน้อย ,สันติคีรี ,ห้วยหอม ,ท่าผาป้อม) อ.แม่สะเรียง (ป่าแป๋ ,บ้านภาค ,แม่สะเรียง ,แม่เหาะ) อ.สบเมย (แม่คะตวน ,กองก่อย ,แม่สวด)
๒ ป้าแม่ยวมฝั่งขวา (พื้นที่ ๒)	๗๗๒	๙๘๓	๓,๔๗๓ - ๑ - ๗๘	อ.แม่ลาน้อย (แม่ลาน้อย ,ท่าผาป้อม) อ.แม่สะเรียง (บ้านภาค ,แม่คง ,แม่ยวม)
๓ ป้าแม่ปายฝั่งซ้ายตอนบน (พื้นที่ ๒)	๘๗๔	๑,๑๘๔	๒,๘๗๕ - ๓ - ๗๘	อ.ปาย (เวียงเหนือ ,แม่ฮี้ ,โป่งสา ,เมืองแบ่ง)
๔ ป้าแม่สุรินทร์ (พื้นที่ ๒)	๒๖๘	๓๕๒	๑,๓๘๗ ๓ ๒๒	อ.ขุนยวม (ขุนยวม ,แม่จูดอ)
๕ ป้าแม่ยวมฝั่งซ้าย (อ.ขุนยวม) (พื้นที่ ๒)	๖๗	๗๕	๒๑๐ - ๑ - ๖๒	อ.ขุนยวม (แม่ยวมน้อย)
๖ ป้าสาละวิน (พื้นที่ ๒)	๑๘๗	๒๒๕	๓๐๓ - ๑ - ๑๖	อ.แม่สะเรียง (แม่ยวม ,เสาหิน)
รวม	๕,๘๑๗	๗,๗๑๑	๑๙,๒๓๕ - ๑ - ๖๖	

๕. พื้นที่ตกหล่น จำนวน ๔ พื้นที่ ตามสำรวจจริงวัดที่ดินตามโครงการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ (ตามมติ ครม. ๓๐ มิ.ย.๕๑ และเพิ่มเติมเฉพาะภาคเหนือ ๑๑ พ.ค.๕๒) ประกอบด้วย (อยู่ระหว่างตรวจสอบยืนยันความถูกต้องของข้อมูล ระหว่าง สจป ท้องที่ร่วมกับกรมป่าไม้ เพื่อเสนอเป็นพื้นที่เป้าหมาย คทชขง ต่อไป)

ชื่อป่าสงวนแห่งชาติ	ผู้ถือครองที่ดินในพื้นที่		เนื้อที่ (ไร่)	ที่ตั้งของพื้นที่ดำเนินการ อำเภอ (ตำบล)
	จำนวน (ราย)	จำนวน (แปลง)		
๑ ป้าแม่ปายฝั่งซ้ายตอนบน (พื้นที่ ๓)	-	-		อ.ปาย (เวียงเหนือ ,แม่ฮี้ ,โป่งสา ,เมืองแบ่ง)
๒ ป้าแม่ยวมฝั่งซ้าย (อ.ขุนยวม) (พื้นที่ ๓)	-	-		อ.ขุนยวม (ขุนยวม ,แม่จูดอ ,เมืองปอน) อ.แม่ลาน้อย (แม่ลาหลวง ,แม่โถ ,แม่นาจาง ,ขุนแม่ลา ,สันติคีรี)
๓ ป้าสาละวิน (พื้นที่ ๓)	-	-		อ.แม่สะเรียง (แม่คง ,แม่ยวม ,เสาหิน) อ.สบเมย (แม่สามแลบ)
๔ ป้าแม่ปายฝั่งซ้าย (พื้นที่ ๔)	-	-		อ.เมือง (ห้วยผา ,หมอจำแป่ ,จองคำ ,ปางหมู ,ผาบ่อง ,ห้วยโป่ง ,ห้วยปูลิง)
รวม	-	-	๑๙,๔๐๖-๒-๐๘	ข้อมูลเฉพาะคุ่มน้ำชั้นที่ ๓,๔,๕ ประมาณ ๑๙,๑๔๙-๒-๐๘ ไร่

สรุปพื้นที่เป้าหมายดำเนินการ คทช. ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนในเขตป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๙ ป่า ๒๐ พื้นที่ รวมเนื้อที่

๒๙,๔๐๖ - ๒ - ๗๓ ไร่

ตารางที่ ๑๐๑ ผลการดำเนินงานพื้นที่เป้าหมายโครงการ คทช.ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน
จำนวน ๙ ป่าสงวนแห่งชาติ (๒๐พื้นที่) รวมเนื้อที่ ๖๔,๔๐๖ ๒ ๗๓ ไร่

การดำเนินการ	ชื่อป่าสงวนแห่งชาติ	เนื้อที่ (ไร่)
๑. กรมป่าไม้ ได้อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์แล้ว จำนวน ๔ พื้นที่ อนุญาตเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๐ , ๒๕๖๑ (มี ๒ พื้นที่) และปี พ.ศ.๒๕๖๓	๑.ป่าแม่ปายฝั่งซ้าย พื้นที่ ๑ (๔,๐๙๙-๓-๒๐ ไร่) ๒.ป่าแม่ปายฝั่งซ้าย พื้นที่ ๒ (๔,๔๖๖-๐-๙๒ไร่) ๓.ป่าแม่ปายฝั่งซ้ายตอนบน พื้นที่ ๑ (๙๑๘-๒-๕๖ ไร่) ๔.ป่าแม่สุรินทร์ พื้นที่ ๑ (๑๔๕-๒-๖๖ ไร่)	๙,๖๓๐-๑-๓๔ คิดเป็น ๑๓.๘๘% ของเป้าหมาย
๒. ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้ส่งเรื่องขอใช้พื้นที่ให้กรมป่าไม้ จำนวน ๓ พื้นที่ (กรมป่าไม้ส่งกลับมาให้ตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม)	๑.ป่าแม่ยวมฝั่งขวา พื้นที่ ๑ (๑,๔๕๐-๑-๔๗ ไร่) ๒.ป่าแม่ยวมฝั่งซ้าย อำเภอขุนยวม พื้นที่ ๑ (๓,๒๖๒-๑-๒๙ ไร่) ๓.ป่าสาละวิน พื้นที่ ๑ (๒๘๗-๑-๒๓ ไร่)	๔,๙๙๙-๓-๙๙
๓. ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ส่งเรื่องขอใช้พื้นที่ไปยังกรมป่าไม้ จำนวน ๓ พื้นที่ (กรมป่าไม้ส่งกลับมาให้ตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม)	๑.ป่าแม่ปายฝั่งขวา (๑๐,๐๓๓-๓-๕๘ ไร่) ๒.ป่าแม่เงาและป่าแม่สำเพ็ง (๒,๖๑๖-๑-๘๗ ไร่) ๓.ป่าแม่ปายฝั่งซ้าย พื้นที่ ๓ (๓,๗๘๑-๐-๒๑ ไร่) กรณีตามข้อ ๒ และ ข้อ ๓ จำนวน ๖ พื้นที่ รวมเนื้อที่ ๒๑,๓๙๑-๑-๖๕ ไร่	๑๖,๓๙๑-๑-๖๖ ข้อ ๒ และ ข้อ ๓ คิดเป็น ๓๐.๘๒ % ของพื้นที่เป้าหมาย
๔. จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้เสนอเป็นพื้นที่เป้าหมาย คทช. ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๖ พื้นที่ (รออนุ ๑ มีมติกำหนดให้เป็นพื้นที่ดำเนินการและแจ้งให้จังหวัดฯ ยื่นขอใช้พื้นที่)	๑.ป่าแม่ยวมฝั่งซ้าย อำเภอแม่สะเรียง พื้นที่ ๑ (๑๐,๙๘๔-๑-๗ ไร่) ๒.ป่าแม่ยวมฝั่งขวา พื้นที่ ๒ (๓,๔๗๓-๑-๗๘ ไร่) ๓.ป่าแม่ปายฝั่งซ้ายตอนบน พื้นที่ ๒ (๒,๘๗๕-๓-๗๘ ไร่) ๔.ป่าแม่สุรินทร์ พื้นที่ ๒ (๑,๓๘๗-๓-๖๒ ไร่) ๕.ป่าแม่ยวมฝั่งซ้าย อำเภอขุนยวม พื้นที่ ๒ (๒๑๐-๑-๖๒ ไร่) ๖.ป่าสาละวิน พื้นที่ ๒ (๓๐๓-๑-๑๖ ไร่)	๑๙,๒๓๕-๑-๖๖ คิดเป็น ๒๗.๗๒ % ของพื้นที่เป้าหมาย
๕. อยู่ระหว่างตรวจสอบยืนยันความถูกต้องระหว่าง สจป. ท้องที่ร่วมกับกรมป่าไม้ (คาดว่าจะเสนอเป็นพื้นที่เป้าหมาย คทช. ในปี พ.ศ.๒๕๖๔ เพิ่มเติม)	๑. ป่าแม่ปายฝั่งซ้ายตอนบน พื้นที่ ๓ ๒.ป่าแม่ยวมฝั่งซ้าย อำเภอขุนยวม พื้นที่ ๓ ๓.ป่าสาละวิน พื้นที่ ๓ ๔.ป่าแม่ปายฝั่งซ้าย พื้นที่ ๔	๑๙,๑๔๙-๒-๐๘ คิดเป็น ๒๗.๕๙ % ของพื้นที่เป้าหมาย

ปัญหาและอุปสรรคในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้

๑. การบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อขยายพื้นที่เกษตร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเขตพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม และใช้สารเคมีในการเกษตรทำให้ดิน น้ำ ขาดความอุดมสมบูรณ์ และเกิดมลพิษกับสิ่งแวดล้อมตามมาโดยเฉพาะการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งต้องถางพื้นที่ป่าเพื่อเพาะปลูก และการปลูกพืชที่ต้องหมุนเวียนพื้นที่เพาะปลูกในรอบถัดไป

๒. พื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิหรือที่ สปก. และ สทก. มีน้อย ไม่เพียงพอกับการขยายตัวของครอบครัวของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ทำให้เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากขึ้น

๓. มีนายทุนนอกพื้นที่และในพื้นที่จ้างแรงต่างด้าว ลักลอบตัดไม้ทำลายป่า ในพื้นที่ที่เจ้าหน้าที่ภาครัฐไม่สามารถเข้าถึงได้ เช่น ป่าสาละวิน เป็นต้น

๔. ชาวบ้านขาดความองค์ความรู้การจัดการป่าไม้ และความเข้าใจในการบริหารจัดการป่าไม้ เพื่อให้การอยู่ร่วมกับป่ามีความยั่งยืน เช่น การบริหารจัดการป่าชุมชน การจัดการไฟป่า

แนวทางแก้ไขปัญหาในการอนุรักษ์พื้นที่พุทธรักษาป่าไม้

๑. มีการวางแผนการแก้ไขปัญหาค่าการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าร่วมกันทุกภาคส่วน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ จึงเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาด้านอื่นๆ ดังนั้น ควรมีการวางแผนการใช้ประโยชน์พื้นที่ของจังหวัดใหม่ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงโดยกำหนด Zoning และการบังคับใช้ผังเมืองอย่างจริงจัง

๒. การออกเอกสารสิทธิ์ให้ชุมชนในพื้นที่ป่าโดยมีเงื่อนไขในการรับผิดชอบดูแลรักษาป่าในพื้นที่ของชุมชน ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาค่าการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าอย่างผิดกฎหมายได้ และจะสามารถนำสู่การแก้ไขปัญหาค่าการพัฒนาด้านอื่นๆ ควบคู่กับการรักษาทรัพยากรป่าไม้ได้อย่างยั่งยืน และควรจัดสรรที่ดินทำกินให้ราษฎรเพียงพอต่อการดำรงชีวิต

๓. สนับสนุนการอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรอื่นๆ ตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนสนับสนุนกฎระเบียบที่ดีมีประสิทธิภาพในการบริหารหมู่บ้าน ชุมชน ที่ตั้งอยู่แล้วให้คงอยู่

๔. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ควบคู่ไปกับการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพื้นที่พุทธรักษาป่าไม้ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีป่าไม้สมบูรณ์

๕. ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ช่วยกันดูแลรักษาให้คงสภาพเดิม ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตในท้องถิ่นของตน การประสานงานเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชน ให้มีบทบาทหน้าที่ในการปกป้อง คุ้มครอง พื้นที่พุทธรักษาป่าอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

๖. หยุดยั้งการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า และจัดทำแนวเขตป่าให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการบุกรุกแผ้วถางป่าของราษฎรรายใหม่ในเขตพื้นที่กร้างหรือเสื่อมโทรม

สถานการณ์ไฟป่าและหมอกควัน

สถานการณ์ไฟป่าและหมอกควันเกิดขึ้นทุกปีในช่วงฤดูแล้ง มักพบการเพิ่มสูงขึ้นของฝุ่นละอองในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งในรอบปีที่ผ่านมาได้ประสบปัญหาหมอกควันจากไฟป่า ปกคลุมพื้นที่อย่างรุนแรง โดยตรวจพบแนวโน้มของปริมาณฝุ่นขนาดเล็ก (PM_{๒.๕}) เพิ่มขึ้นตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายนของทุกปี ประกอบกับในช่วงเวลาดังกล่าวเกษตรกรจะทำการเผาเศษวัสดุเพื่อเตรียมพื้นที่สำหรับการเกษตรในช่วงฤดูฝน สภาพอากาศที่แห้งและมวลอากาศที่นิ่งเนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่ล้อมรอบด้วยภูเขาที่มีสภาพเป็นแอ่งกระทะที่เรียกว่า แอ่งแม่ฮ่องสอน มวลอากาศไม่มีการเคลื่อนที่ ทำให้ฝุ่นละอองแขวนลอยอยู่ได้นาน ไม่สามารถกระจายออกไปและตกลงพื้น ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมสุขภาพอนามัยของประชาชน ก่อให้เกิดสภาพฟ้าหาวมีหมอกควันปกคลุมทัศนวิสัยต่ำกว่า ๑ กิโลเมตร แทบทุกพื้นที่ ส่งผลต่อสุขภาพของประชาชน โดยป่วยเป็นปัญหาต่อระบบการหายใจ นอกจากนี้ปัญหาหมอกควันยังส่งผลกระทบต่อสถานะเศรษฐกิจของพื้นที่โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ส่งผลกระทบต่อธุรกิจการท่องเที่ยวรวมถึงบดบังทัศนวิสัยการจราจรทั้งทางบกและทางอากาศซึ่งพบว่ามีกรยกเลิกและเลื่อนเที่ยวบินเนื่องจากทัศนวิสัยต่ำกว่าเกณฑ์ปลอดภัย

สถานการณ์ไฟป่าและหมอกควันในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๔ มีแนวโน้มความรุนแรงเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๓ โดยข้อมูลตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๔ มีจุดความร้อนสะสมตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม - ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔ จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีจุดความร้อนสะสมทั้งหมด ๘,๙๖๘ จุด คิดเป็นร้อยละ ๕๔ ของจุดความร้อนสะสมปี ๒๕๖๓ หรือ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๘ ของ

ค่าเป้าหมายปี ๒๕๖๔ ซึ่งทางจังหวัดตั้งเป้าหมายปี ๒๕๖๔ ไม่เกิน ๘,๓๐๔ จุด ในส่วนของค่า PM ๒.๕ ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เกินเกณฑ์มาตรฐาน จำนวน ๒๔ วัน

สถานการณ์การตรวจพบจุดความร้อน Hot spot ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔

ตารางที่ ๗๖ สถานการณ์การตรวจพบจุดความร้อน Hot spot ระบบเวียร์ แยกรายอำเภอ และแยกตามลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๔

ตารางที่ ๑๐๒ เปรียบเทียบการเกิดจุดความร้อนสะสมรายอำเภอ (ณ ห้วงเวลาเดียวกัน)

อำเภอ	จำนวนจุดความร้อน ด.ค.-๑๕ มี.ค.๖๓ (จุด)	จำนวนจุดความร้อน ด.ค.- ๑๕ มี.ค.๖๔ (จุด)
ปาย	๑,๕๔๕	๑,๔๔๒
ปางมะผ้า	๘๐๘	๗๒๖
เมือง	๑,๖๒๘	๑,๖๘๐
ขุนยวม	๘๔๒	๗๗๗
แม่ลาน้อย	๗๗๘	๘๑๔
แม่สะเรียง	๒,๑๘๓	๒,๘๓๒
สบเมย	๕๔๒	๖๙๗
รวม	๘,๓๒๖	๘,๙๖๘

ที่มา : ข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (GISTDA) วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๔

ตารางที่ ๑๐๓ เปรียบเทียบการเกิดจุดความร้อนสะสมในภาพรวม ตามลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเภทการใช้ประโยชน์ ที่ดิน	จำนวนจุดความร้อน ปี ๒๕๖๓ (จุด)	จำนวนจุดความร้อน ปี ๒๕๖๔ (จุด)	คิดเป็นร้อยละ ของจุดความร้อน ปี ๒๕๖๓
ป่าอนุรักษ์	๙,๙๗๘	๕,๖๙๒	๕๗.๐๕
ป่าสงวนแห่งชาติ	๖,๒๒๔	๓,๐๘๙	๔๙.๖๓
เขต สปก.	๑๗	๑๐	๕๘.๘๒
ริมทางหลวง	๔	๐	๐.๐๐
พื้นที่เกษตร	๙๖	๑๗	๑๗.๗๑
ชุมชนและอื่นๆ	๒๘๘	๑๖๐	๕๕.๕๖
รวม	๑๖,๖๐๗	๘,๙๖๘	๕๔.๐๐

ที่มา : ข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (GISTDA) วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๔

ตารางที่ ๑๐๔ สถานการณ์การตรวจพบจุดความร้อน Hot spot ด้วยระบบเวียร์

ข้อมูล	พ.ศ. ๒๕๖๐	พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔
จุดความร้อน Hot spot	-	-	๑๖,๓๑๙	๑๖,๖๐๗	๘,๙๖๘

ข้อมูล ณ วันที่ ๑๖ เดือนมีนาคม ปี ๒๕๖๔ (ระบบเวียร์เริ่มเก็บสถิติปี ๒๕๖๒)

ตารางที่ ๑๐๕ จำนวนวันคุณภาพอากาศที่เกินกว่ามาตรฐานที่กำหนด (ค่า PM ๒.๕)

ข้อมูล	พ.ศ.	พ.ศ.	พ.ศ.	พ.ศ.	พ.ศ.
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๓
จำนวนวันคุณภาพอากาศที่เกินกว่ามาตรฐานที่กำหนด (วัน)	-	-	๖๓	๗๕	๒๔
ค่า PM๒.๕ สูงสุด (ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร)	-	-	๒๗๗	๒๖๙	๓๒๙

ข้อมูล ณ วันที่ ๑๖ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔

ตารางที่ ๑๐๖ สถิติการดับไฟป่าของจังหวัดแม่ฮ่องสอน แยกรายอำเภอ

อำเภอ	ปี ๒๕๕๙		ปี ๒๕๖๐		ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓	
	จำนวน ครั้ง	พื้นที่ เสียหาย (ไร่)	จำนวน ครั้ง	พื้นที่ เสียหาย (ไร่)	จำนวน ครั้ง	พื้นที่ เสียหาย (ไร่)	จำนวน ครั้ง	พื้นที่ เสียหาย (ไร่)	จำนวน ครั้ง	พื้นที่ เสียหาย (ไร่)
ปาย	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
ปางมะผ้า	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
เมือง	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
ขุนยวม	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
แมลน้อย	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
แม่สะเรียง	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
สบเมย	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
รวม(ครั้ง)	๓๙๑	๔,๘๐๐	๒๙๘	๓,๗๐๓	๓๖๗	๓,๗๓๐.๑๓	๕๐๐	๗,๗๑๑.๘	๓๓๔	๔,๑๒๓.๘

ที่มา : สำนักป้องกัน ปราบปราม และควบคุมไฟป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

หมายเหตุ : หน่วยงานไม่ได้มีการบันทึกสถิติรายอำเภอ

ข้อมูล ณ วันที่ ๙ เดือนกรกฎาคม ปี ๒๕๖๓ (ปี ๒๕๖๔ ยังไม่มีรายงาน)

ตารางที่ ๑๐๗ จำนวนเที่ยวบินที่ยกเลิก

	ปี ๒๕๖๐	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓	ปี ๒๕๖๔
จำนวนเที่ยวบินที่ยกเลิก	๘	๐	๘๔	๒๙	๗

ข้อมูล ณ วันที่ ๑๖ เดือนมีนาคม ปี ๒๕๖๔ (ข้อมูลปี ๒๕๖๓ เก็บสถิติถึงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๓ เนื่องจากอยู่ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ จึงมีการระงับเที่ยวบิน)

ตารางที่ ๑๐๘ จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบจากหมอกควันไฟป่า

	ปี ๒๕๕๙	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓	ปี ๒๕๖๔
จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบจากหมอกควันไฟป่า	-	๔๒,๘๓๒	๒๖,๑๘๔	๒๓,๒๖๑	๘,๙๗๘

ข้อมูล ณ วันที่ ๑๖ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔

สาเหตุของปัญหาไฟป่าและหมอกควัน

๑. การหาของป่า ล่าสัตว์
๒. การเผาในพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อกำจัดวัชพืช และเตรียมพื้นที่เพาะปลูก
๓. ความคึกคะนอง ความประมาท
๔. การกลั่นแกล้ง ความขัดแย้งในพื้นที่

๕. เผาเพื่อการปศุสัตว์
๖. หมอกควันข้ามแดน

แนวทางแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน

๑. การเร่งรัดการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกิน ทั้งในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและพื้นที่อุทยานฯ เพื่อขับเคลื่อนมาตรการสร้างความยั่งยืนในพื้นที่
๒. ปรับปรุงกฎหมายให้เอื้อกับประชาชนในการทำกินในพื้นที่ป่า เช่น ปลูกกาแฟ บุก ต้นพลู เลี้ยงผึ้ง การเพาะเห็ดถอบ เพื่อให้ชุมชนมีรายได้ และเกิดการดูแลพื้นที่ป่าอย่างยั่งยืน
๓. ส่งเสริมการทำเกษตรที่ยั่งยืน เพื่อแก้ไขปัญหาการทำไร่หมุนเวียนซึ่งเป็นสาเหตุของการเผาพื้นที่เกษตร โดยใช้รูปแบบ โคก หนอง นา โมเดล โดยการบูรณาการระหว่างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๔. ข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือป้องกันแก้ไขปัญหามอกควันข้ามแดน ควรมีประสิทธิภาพ (บังคับ)
๕. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ และปลูกจิตสำนึกแก่เยาวชน
๖. ส่งเสริมการเก็บใบไม้มาอัดก้อน เพื่อสร้างรายได้แก่ชุมชน

ปัญหาอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน

๑. สภาพภูมิประเทศ เป็นภูเขาสูงชัน เข้าถึงลำบาก มีความอันตราย ทำให้ไม่สามารถเข้าดับไฟได้ทุกจุด และหลายจุดเกิดในช่วงเวลาดกลางคืน
๒. ฤดูร้อนเกิดเร็วและยาวนานกว่าปกติ
๓. ชุมชนส่วนใหญ่ยังอยู่ในพื้นที่ป่า ร้อยละ ๘๔
๔. การติดต่อสื่อสารเป็นไปด้วยความยากลำบาก สัญญาณไม่ครอบคลุมทั่วพื้นที่
๕. มีแนวเขตแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านทุกอำเภอ ปัญหาการข้ามแดนลักลอบเผาป่า หาของป่า ล่าสัตว์ จากบุคคลภายนอกพื้นที่
๖. ปัญหามอกควันข้ามแดน
๗. กำลังพล/วัสดุ/อุปกรณ์/ยานพาหนะ ภาคพื้นดินไม่เพียงพอ
๘. สถานีควบคุมไฟป่าไม่ครอบคลุมทุกอำเภอ
๙. การสนับสนุนปฏิบัติการทางอากาศ มีข้อจำกัดด้านจำนวนอากาศยาน เช่น เฮลิคอปเตอร์ โดรน UAV เป็นต้น
๑๐. การแจ้งเตือนจุดความร้อน ไม่ Real time และเทคโนโลยีตรวจจับจุดความร้อน การประมวลพื้นที่เผาไหม้ ไม่ทันสมัย
๑๑. ความล่าช้าในการจัดการที่ดินทำกิน การตรวจพิสูจน์สิทธิการครอบครอง ทั้งในพื้นที่สงวนแห่งชาติและพื้นที่อุทยานฯ จึงไม่สามารถขับเคลื่อนมาตรการสร้างความยั่งยืนได้
๑๓. ฐานข้อมูลการใช้ประโยชน์พื้นที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงเช่นฐานข้อมูลพื้นที่ริมทาง เป็นต้น

สถานการณ์ทรัพยากรน้ำ

ข้อมูลทั่วไปด้านทรัพยากรน้ำ

ทรัพยากรน้ำของจังหวัดแม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่เป็นแหล่งน้ำจากพื้นที่ป่าต้นน้ำอยู่บริเวณรอยต่อระหว่างทิวเขาถนนธงชัยกับทิวเขาแดนลาว และทิวเขาทางตอนใต้ในอำเภอขุนยวม มีปริมาณน้ำเก็บได้ต่อปี ๑๓,๐๘๙,๖๐๐ ลบ.ม. ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในจังหวัด ๑,๒๕๐.๖๐ ลบ.ม. ประเภทของแหล่งน้ำในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน แม่น้ำสายหลัก ได้แก่ แม่น้ำปาย แม่น้ำสาละวิน แม่น้ำยวม และแม่น้ำสายรอง ได้แก่ แม่สุรินทร์ แม่ลาหลวง แม่เงา น้ำของ น้ำแมริด แม่สะเรียง แม่สะงา แม่สะมาด ส่วนอ่างเก็บน้ำ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำม่อนตะแลง ปริมาณกักเก็บน้ำปริมาณ ๐.๒๖๙ (ลบ.ม.) อ่างเก็บน้ำห้วยแม่ฮ่องสอน ปริมาตรกักเก็บน้ำปริมาณ ๐.๖๖๓ (ลบ.ม.) อ่างจอยจ่ายปริมาตรกักเก็บน้ำปริมาณไม่แน่นอน (ลบ.ม.) ประชาชนในพื้นที่มีความต้องการใช้น้ำด้านเกษตรร้อยละ ๓๓.๑๔ น้ำบาดาลในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีทั้งหมด ๘๓๙ แห่ง เป็นการเจาะน้ำบาดาลเพื่อจะใช้ในการอุปโภคบริโภคทั่วไป หรือเพื่อการเกษตร หรือเพื่อใช้ในภาคธุรกิจ หรือเพื่อใช้ในภาคอุตสาหกรรม

ปัญหาด้านทรัพยากรน้ำ

๑. ปัญหาน้ำแล้ง

๑.๑ น้ำเพื่อการเกษตร

ปัญหาการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้งเกิดจากการขาดแหล่งกักเก็บน้ำที่เพียงพอเนื่องจากสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีลักษณะลาดชัน เมื่อถึงฤดูฝนน้ำจะหลากลงมาสู่พื้นที่ลุ่มอย่างรวดเร็ว เมื่อไม่มีแหล่งกักเก็บน้ำจึงทำให้ไม่สามารถกักเก็บปริมาณน้ำไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้งได้ ประกอบกับลักษณะดินเป็นดินทรายซึ่ง ไม่สามารถกักเก็บปริมาณน้ำไว้ได้ รวมถึงแหล่งกักเก็บน้ำทั้งที่มีอยู่ตามธรรมชาติและที่สร้างขึ้นเกิดการทับถมของตะกอน ไม่สามารถกักเก็บปริมาณน้ำได้อย่างเพียงพอ ส่งผลให้เกิดความขาดแคลนในช่วงฤดูแล้ง และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอีกประการหนึ่ง คือ ขาดระบบการกระจายน้ำที่มีความเหมาะสม ขาดระบบการกักเก็บน้ำ คลองส่งน้ำ ลำเหมืองที่ส่งน้ำไปยังพื้นที่การเกษตรมีไม่เพียงพอ ลำห้วยที่มีอยู่ในแต่ละพื้นที่เริ่มแห้ง คลองส่งน้ำไม่ได้มาตรฐาน ไม่สามารถส่งน้ำไปยังพื้นที่การเกษตรได้อย่างเพียงพอ รวมไปถึงปัญหาการใช้ทรัพยากรน้ำอย่างไม่เหมาะสม การเพิ่มขึ้นของประชากรมีอัตราสูง รวมไปถึงการขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้มีความต้องการใช้น้ำในกิจกรรมต่างๆ เพิ่มขึ้น

๑.๒ น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค

จังหวัดแม่ฮ่องสอนประกอบไปด้วยประชากรชนเผ่าหลายชาติพันธุ์ ซึ่งอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่สูง จึงทำให้การคมนาคมและการพัฒนาหลายๆด้านเป็นไปด้วยความยากลำบาก โดยเฉพาะการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำ (น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค) ในชุมชนบนพื้นที่สูงส่วนใหญ่มีการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคจากระบบประปาภูเขาหรือประปาจากน้ำลำห้วย และเนื่องจากลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ลาดชันยากแก่การกักเก็บน้ำ ประกอบกับการขาดระบบการกักเก็บน้ำที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน จึงทำให้น้ำที่จะนำมาใช้ไม่สะอาดและไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร ในส่วนของชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ราบบางส่วนในหลายๆอำเภอซึ่งมีการใช้น้ำจากระบบประปาหมู่บ้านก็ยังคงประสบปัญหาน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคเช่นเดียวกัน เนื่องมาจากการบริหารจัดการระบบน้ำประปา การดูแลรักษา การซ่อมบำรุงที่ยังขาดมาตรฐาน ระบบน้ำประปาที่มีอยู่เดิมเก่า ทрудโทรม ไม่ได้รับการปรับปรุง รวมไปถึงการขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเหมาะสมในการใช้และการบริหารจัดการน้ำของชุมชน จึงส่งผลให้น้ำประปาและน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคไม่มีคุณภาพและปริมาณไม่เพียงพอในช่วงฤดูแล้งในหลายๆ พื้นที่ของจังหวัด

๒. ปัญหาน้ำท่วม

ปัญหาน้ำหลากในช่วงฤดูฝน เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากรทำให้เกิดการตัดไม้ทำลายป่าทั้งเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทางการเกษตรเกิดปัญหาป่าต้นน้ำถูกทำลาย การบกรกพื้นที่ป่าและทำลายพื้นที่ป่าเพื่อทำเป็นพื้นที่การเกษตร เช่น ข้าวโพดและพืชเชิงเดี่ยวต่างๆ โดยปัญหาในภาพรวมเกิดจากสาเหตุที่ในช่วงฤดูฝนปริมาณน้ำฝนที่ตกลงมาแต่ขาดแหล่งกักเก็บน้ำที่เพียงพอและได้มาตรฐาน ประกอบกับแหล่งกักเก็บน้ำตามธรรมชาติและที่สร้างขึ้นที่มีอยู่เดิมนั้นเกิดการทับถมของตะกอน ฝายเก็บน้ำและลำเหมือง ถ้าคลองต้นเขิน ขำรุดเสียหายไม่สามารถกักเก็บปริมาณน้ำฝนไว้ได้ พนังกันน้ำก็ถูกกัดเซาะเสียหายไม่ได้รับการปรับปรุง และการรुकลำน้ำเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้างต่างๆ จึงเป็นที่มาของปัญหาน้ำป่าไหลหลาก สร้างความเสียหายให้แก่ที่อยู่อาศัยและพื้นที่การเกษตรของประชาชน

แนวทางแก้ไขปัญหาในการอนุรักษ์พื้นที่ทรัพยากรน้ำ

ควรมีการจัดทำแผนการบริหารจัดการและการพัฒนาทรัพยากรน้ำของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและเกิดความยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยกรมวิทย์ส่วนร่วมทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องและประชาชนในจังหวัด

สถานการณ์ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน

ปัญหาด้านทรัพยากรดิน

๑. การใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นดินเหนียวที่มีโครงสร้างแน่นทึบ หน้าดินแห้งและแข็งไถพรวนยาก ความอุดมสมบูรณ์ของดินค่อนข้างต่ำบางพื้นที่ขาดแคลนน้ำ มีน้ำท่วมขังในฤดูฝนทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

๒. การใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นดินปนทรายทำให้มีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารค่อนข้างต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ขาดแคลนน้ำ มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

๓. การใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นดินปนทราย มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงตีปานกลาง ปลูกข้าวมักจะขาดแคลนนํานาน และมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ ในปีที่ฝนชุกมักจะมีน้ำไหลบ่าท่วมขังทำความเสียหายกับพืชที่ปลูก

๔. การใช้ประโยชน์ที่ดิน ปกติไม่ค่อยมีปัญหา แต่อาจมีน้ำท่วมขังหรือไหลบ่าท่วมขังอย่างฉับพลันในระยะที่มีฝนตกหนักมากและขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง

๕. การใช้ประโยชน์ที่ดิน ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ขาดแคลนน้ำและในพื้นที่ที่มีความลาดชันเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นดินทราย ทำให้มีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำขาดแคลนน้ำและในพื้นที่ที่มีความลาดชันดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน

๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นดินทรายจัดหนาแน่นกว่า ๑๐๐ ซม. ทำให้มีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำมาก ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ขาดแคลนน้ำ เกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินง่ายมากและธาตุอาหารถูกชะล้างไปอยู่ในดินล่างเกินรากพืชที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้

๘. การใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นดินทรายลึกปานกลางที่มีชั้นลูกรังหรือก้อนกรวดปริมาณมากกว่า ๓๕% โดยปริมาตรในช่วงความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการงอกของรากพืชที่มีระบบรากลึก มีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

ขาดแคลนน้ำและในพื้นที่ที่ความลาดชันดินจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน ทำให้เป็นดินตื้นยากต่อการปรับปรุงแก้ไข

๙. การใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นกลุ่มดินตื้นที่มีชั้นลูกรังหรือก้อนกรวดปริมาณมากกว่า ๓๕% โดยปริมาตร ภายในความลึก ๕๐ ซม. จากผิวดิน มีก้อนกรวดหรือลูกรังกระจายอยู่บนผิวดินมาก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการไถพรวนและขนถ่ายของรากพืช มีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ขาดแคลนน้ำและในพื้นที่ที่มีความลาดชันดินจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินได้ง่าย

๑๐. การใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็น ดินตื้นที่พบชั้นหินพื้น ภายในความลึก ๕๐ ซม. จากผิวดิน มีเศษหินหรือหินพื้นโผล่กระจายอยู่บนผิวดินมาก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเกษตรกรรมและการเจริญเติบโตของพืช มีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำขาดแคลนน้ำ ในพื้นที่เกษตรกรรมและมีความลาดชันดินจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินรุนแรงมาก

๑๑. การใช้ประโยชน์ที่ดิน สภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕% ทำให้เกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินรุนแรงในพื้นที่ที่ทำกรเกษตร ขาดแคลนน้ำ การจัดการและดูแลรักษาทำได้ยาก มีเศษหิน ก้อนหินหรือหินพื้นโผล่กระจายอยู่บนผิวดิน เป็นอุปสรรคต่อการเกษตรกรรม

แนวทางแก้ไขปัญหาในการอนุรักษ์พื้นที่พืชรพยากรดิน

๑. การจัดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการปลูกพืชเศรษฐกิจทุกชนิดโดยเลือกใช้พื้นที่ที่ไม่เสี่ยงต่อการถูกน้ำท่วมหรือน้ำไหลบ่า

๒. การจัดการในพื้นที่ที่มีหน้าดินมีเศษหิน ก้อนหินหรือลูกรังปริมาณมาก พื้นที่ที่มีความลาดชันสูงหรือพื้นที่ที่เป็นป่า ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ควรปล่อยให้เป็นที่ป่า สำหรับพื้นที่ที่สร้างควรปลูกไม้ใช้สอยโตเร็วหรือฟื้นสภาพป่าให้กลับคืนมา

๓. การจัดการควรปล่อยให้เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า แหล่งต้นน้ำลำธาร ในกรณีที่ต้องนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำเป็นต้องมีการศึกษาดินก่อนเพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืช

สถานการณ์ขยะมูลฝอย

ปริมาณขยะมูลฝอย จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้น ทั้งหมด ๑๒๓.๐๖ ตัน/วัน ปริมาณขยะมูลฝอยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเก็บขนไปได้และกำจัดถูกต้อง ๔๗.๗๓ ตัน/วัน มีปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์ ๒๑.๘๐ ตัน/วัน ซึ่ง อปท. และภาคประชาชนมีการนำขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์โดยการทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ เข้าสู่กระบวนการรีไซเคิล และการนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบอื่น เช่น ทำไม้กวาด ทำหลังคา ทำภาชนะบรรจุอาหาร และทำถ่านอัดแท่ง เป็นต้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนมาก มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ๐ - ๕ ตัน/วัน จำนวน ๓๘ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๗๘ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นไม่เกิน ๑๐ ตัน/วัน จำนวน ๙ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๘ และมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นมากกว่า ๑๐.๑ ตัน/วัน จำนวน ๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๔ คือ เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สามแลบ

สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยทั้งหมด ๑๓๙ แห่ง สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ จำนวน ๒ แห่ง สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน ๔ แห่ง สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ป่าสงวน จำนวน ๑๐๙ แห่ง ที่เหลือไม่สามารถจับพิกัดได้ รูปแบบการดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จากการสำรวจรวบรวมข้อมูลในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่ารูปแบบการกำจัดขยะมูลฝอยมีทั้งหมด ๖ รูปแบบ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

(๑) ดำเนินการฝังกลบแบบอุกษลักสุชาภิบาล จำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ เทศบาล เมืองแม่ฮ่องสอน

(๒) ดำเนินการฝังกลบโดยใช้ดินปิดทับทุกวันจำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลปาย

(๓) ดำเนินการฝังกลบโดยใช้ดินปิดทับเป็นครั้งคราวจำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู องค์การบริหารส่วนตำบลขุนยวม องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ลาน้อย

(๔) ดำเนินการกำจัดของเสียไปกำจัด ณ จังหวัดเชียงใหม่จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลแม่สะเรียง เทศบาลตำบลเมืองยวมใต้ และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นบ้านกาศ

(๕) ดำเนินการเผาในเตาเผาแบบไม่มีระบบควบคุมอากาศ จำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สามแลบ จำนวน ๓ เตา ตั้งอยู่ที่บ้านบุญเลอ บ้านกองก้าด และ อบต.แม่สามแลบ

(๖) เหมืองและเผากลางแจ้ง ๔๐ แห่ง โดนส่วนใหญ่ทำการเผาในช่วงฤดูแล้งหรือช่วงอากาศแห้ง การเก็บขนขยะมูลฝอย สามารถแบ่งรูปแบบการให้บริการดังนี้

(๑) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๒๕ แห่ง มีบริการเก็บขนขยะมูลฝอยไปกำจัดยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

(๒) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๑๗ แห่ง มีบริการเก็บขนขยะมูลฝอยไปกำจัดยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแต่ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่เนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่เป็นภูเขายากต่อการเดินทางและรถยนต์ไม่สามารถเข้าถึงได้

(๓) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอย จำนวน ๗ แห่ง โดยจะให้ชุมชนบริหารจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่เอง ณ สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดเตรียมไว้ให้ในพื้นที่นั้น ๆ

ตารางที่ ๑๐๙ ปริมาณขยะ

ประเภท	ปริมาณขยะ (ตัน)				ปริมาณกำจัดได้ (ตัน)				วิธีการจัด	จำนวนที่เหลือ(ตัน)			
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓		๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓
ขยะมูลฝอย ตกค้าง	๙๗๘	๑๘๔	๐		-	๗๙๔	๑๘๔		เผา และฝัง กลบ	๓๗๒	๑๘๘	๐	
ขยะมูลฝอย ใหม่ที่ เกิดขึ้น	๑๕๕ ตัน/ วัน	๑๑๑ ตัน/ วัน	๑๔๑ ตัน/วัน	๑๒๓.๐๖ ตัน/วัน	๔๖ ตัน/ วัน	๑๐๖ ตัน/วัน	๘๑ ตัน/วัน	๔๗.๗๓ ตัน/วัน	๑.การ จัดการขยะ อินทรีย์ ติดตาม และขยาย ผลจังหวัด ปลอดขยะ เปียก ๒.การ จัดการขยะ ทั่วไป ดำเนิน กิจกรรม การคัดแยก ขยะ ถุงพลาสติก ออกจาก ขยะทั่วไป ๓.การ จัดการขยะ รีไซเคิล ส่งเสริม สนับสนุน ให้ชุมชน โรงเรียน ดำเนิน กิจกรรมคัด แยกขยะ	๑๐๙ ตัน/ วัน	๕ ตัน/ วัน	๖๐ ตัน/วัน	๗๕.๓๓ ตัน/วัน
ของเสีย อันตราย													

ข้อมูล ณ วันที่ ๑๘ เดือนมีนาคม ปี ๒๕๖๔

สภาพปัญหาการจัดการขยะของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

- ปริมาณขยะที่จะต้องนำไปกำจัดขั้นสุดท้ายยังมีแนวโน้มสูงขึ้นเนื่องจากการลดคัดแยกขยะของประชาชน/ชุมชนตั้งแต่ต้นทาง ยังไม่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการใช้ถุงพลาสติกอย่างฟุ่มเฟือย
- ขยะที่เกิดขึ้นในเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล อีกจำนวนมากที่มีการกำจัดแบบไม่ถูกสุขลักษณะเป็นลักษณะเทกองและเผาเป็นครั้งคราว ส่งผลกระทบต่อประชาชนและสภาพแวดล้อม
- ปัญหาการขาดพื้นที่ในการพัฒนาเป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และพัฒนาบริหารจัดการขยะมูลฝอยในรูปแบบศูนย์รวม
- ขาดความพร้อมของท้องถิ่นในการจัดเตรียมโครงการเพื่อขอการสนับสนุนงบประมาณในการลงทุนก่อสร้างระบบจัดการขยะมูลฝอย/ของเสียอันตรายชุมชน/มูลฝอยติดเชื้อ

๕. การดำเนินการของระบบฝึกลบขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาลส่วนใหญ่ยังคงประสบปัญหา เช่น ไม่มีการบดอัดและฝึกลบด้วยดินทุกวัน บ่อติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดินมีสภาพขรุขระ ยังไม่มีการซ่อมแซม เครื่องจักรไม่เพียงพอและมีสภาพชำรุดทรุดโทรม

๖. ประสิทธิภาพการเก็บขนน้อย เนื่องจากมีจำนวนรถเก็บขนมูลฝอยไม่เพียงพอ และอยู่ในสภาพหมดอายุการใช้งาน และมีมูลฝอยตกค้างในพื้นที่ไม่สามารถเข้าไปให้บริการได้ โดยเฉพาะในเขต อบต. โดยรอบของเทศบาล

แนวทางในการบริหารจัดการปัญหาการจัดการขยะของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. กรอบและทิศทางการดำเนินงาน

แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีแนวทางจัดทำแผนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายแบบบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนจังหวัด อย่างมีประสิทธิภาพโดยมีกรอบแนวคิดที่สำคัญประกอบด้วย

๑. จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด
๒. เร่งรัดการดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างภายในจังหวัดให้หมดไป โดยกำกับดูแล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการปิด และ/หรือปรับปรุงฟื้นฟูสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเดิมให้ถูกต้อง
๓. สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมกลุ่มพื้นที่และจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม (ขนาดใหญ่ (L) ขนาดกลาง (M) ขนาดเล็ก (S)) โดยใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสาน และส่งเสริมเอกชนลงทุนการจัดการขยะมูลฝอย
๔. สนับสนุนให้มีศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายชุมชนของจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๕. สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลด คัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่ต้นทางให้กับ ประชาชน และสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยและนำกลับมาใช้ ประโยชน์ใหม่
๖. ติดตามและกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายภายในจังหวัดให้มีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ และรายงานผลการดำเนินงาน
๗. สนับสนุนการจัดหาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๘. สนับสนุนการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ โดยให้ข้อมูลข่าวสาร และสามารถเข้าร่วมรับรู้ให้ข้อเสนอแนะร่วมตัดสินใจและร่วมมือในการดำเนินโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและ ของเสียอันตรายตั้งแต่ต้น และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟัง ความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ หรือระเบียบ กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

เป้าหมายการดำเนินงาน

ในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายเพื่อให้ไปสู่เป้าหมายการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔) ประกอบด้วย

๑. ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๕ ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ภายในปี ๒๕๖๓
๒. ขยะมูลฝอยตกค้างได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ ๑๐๐ ของปริมาณขยะมูลฝอยตกค้าง ภายในปี ๒๕๖๘

๓. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการรวบรวมและส่งไปกำจัดถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของปริมาณของเสียอันตรายชุมชนที่เกิดขึ้น ภายในปี ๒๕๖๖

๔. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ ๑๐๐ ของปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้น ภายในปี ๒๕๖๔

๕. กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบการจัดการที่ถูกต้อง ร้อยละ ๑๐๐ ของปริมาณกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายที่เกิดขึ้น ภายในปี ๒๕๖๔

๖. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนที่ต้นทางไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ภายในปี ๒๕๖๖

ความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย เพื่อให้ไปสู่เป้าหมายการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ซึ่งปัจจัยแห่งความสำเร็จของเป้าหมาย ขึ้นอยู่กับหลายองค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่

๑. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นหน่วยงานหลัก ศึกษานโยบาย แนวทาง และ การปฏิบัติในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ มีกฎหมาย กฎระเบียบเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ และมีเอกภาพ

๒. หน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ผลักดันการดำเนินการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อและ กำกับดูแลการจัดการมูลฝอยติดเชื้อในภาพรวมของจังหวัด

๓. หน่วยงานในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรมต้องผลักดันให้ให้โรงงาน ผู้ก่อกำเนิดกากอุตสาหกรรมในจังหวัด เข้าสู่ระบบการจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และตามหลักวิชาการ

๔. หน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขับเคลื่อนมาตรการต่างๆ ภายใต้แผนแม่บทฯ สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ใช้เครื่องมือและกลไกที่เป็นรูปธรรม เพื่อขับเคลื่อนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ขับเคลื่อนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการเร่งออกกฎ ระเบียบ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย การนำหลักเศรษฐศาสตร์มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ การกำกับ ดูแล ติดตามตรวจสอบ ควบคุมการดำเนินงาน และการกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติ (Code of Practice)

กลไกในการขับเคลื่อน

๑. สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของ ประเทศ

๒. ใช้เครื่องมือและกลไกที่เป็นรูปธรรม เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ดังนี้

(๑) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจกับประชาชนในเรื่องการจัดการ ขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายตั้งแต่ต้นทาง ผ่านช่องทางต่างๆ สร้างกระบวนการการมีส่วนร่วม สร้างแรงจูงใจให้ ผู้ผลิตและประชาชนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบริโภคสินค้า โดยหันมาใช้สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสินค้ารีไซเคิล เกิดการลด การใช้ซ้ำ และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์อีกครั้ง

(๒) การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการเสริมสร้างสมรรถนะและถ่ายทอดองค์ความรู้ เพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย

ซึ่งประกอบด้วยแผนงาน โครงการ กิจกรรม งบประมาณ ระยะเวลา หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก และ หน่วยงานสนับสนุนให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศเพื่อใช้ประกอบการ ขอรับการจัดสรรงบประมาณประจำปีและ สามารถดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในพื้นที่ของตนเองให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตั้งแต่ จัดระบบคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนที่ ต้นทางไปจนถึงการกำจัดขยะมูลฝอยของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ รวมถึงการนำขยะมูลฝอย ตกค้างไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

(๓) กฎหมาย โดยหน่วยงานส่วนกลางที่เกี่ยวข้องควรเร่งออกกฎระเบียบ เกี่ยวกับการ จัดการขยะมูลฝอย และของเสียอันตราย เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นดำเนินการ จัดการขยะมูลฝอยและ ของเสียอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปออก ข้อบัญญัติท้องถิ่นในการจัดการ ขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในพื้นที่ของตนเองด้วย

(๔) เศรษฐศาสตร์ตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluters Pay Principle : PPP) เช่น การลดหย่อนทางภาษีการให้เงินอุดหนุนเบี้ยต่ำ การให้สิทธิพิเศษด้านการลงทุนซึ่งใช้เครื่องจักร/โรงงานที่ไม่ ก่อให้เกิด ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การจัดเก็บค่าธรรมเนียมผลิตภัณฑ์เป็นต้น เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ของภาคธุรกิจการผลิตและประชาชนจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายอย่าง ยั่งยืน ตั้งแต่การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์เลือกใช้เทคโนโลยีการจัดการขยะมูลฝอยที่ เหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน

(๕) การกำกับดูแล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการกำกับ ดูแล ติดตามตรวจสอบ ควบคุม การดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายให้เป็นไปตามกฎกระทรวงฯ และ กฎหมายที่ เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด รวมถึงประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเฝ้าระวัง การดำเนินงานของ สถานีกำจัดขยะมูลฝอย เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

(๖) การกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติ (Code of Practice) ในการจัดการขยะมูลฝอย และ ของเสียอันตราย เพื่อเป็นแนวทางให้การดำเนินงานของจังหวัดให้ชัดเจน สร้างความมั่นใจ ในการ ดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ มีประสิทธิภาพและ ไม่ส่งผล กระทบต่อสิ่งแวดล้อม

(๗) ระบบงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมาย การจัดการ ขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยมีแหล่งงบประมาณหลัก ประกอบด้วย •

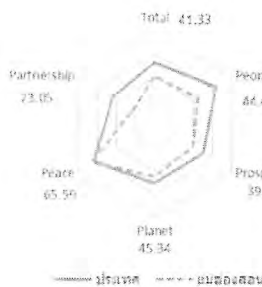
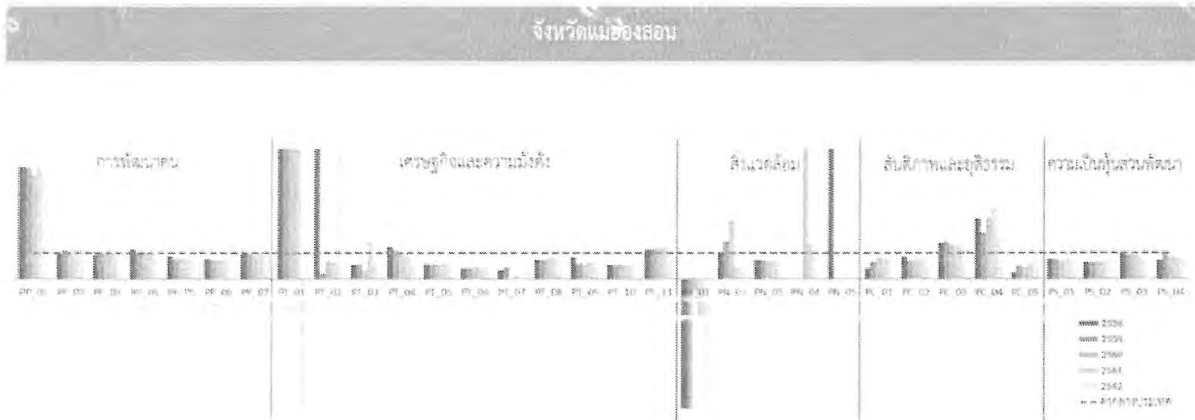
- งบประมาณแผ่นดิน •
- เงินกองทุน อาทิกองทุนสิ่งแวดล้อม กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน
- เงินกู้การร่วมทุน หรือให้เอกชนลงทุน โดยรูปแบบการให้เอกชนเข้ามาดำเนินการ อาทิรัฐร่วมลงทุนกับเอกชน หรือรัฐเป็นผู้ลงทุนก่อสร้างและให้เอกชนดำเนินการ หรือเอกชนเป็นผู้ลงทุนและ ดำเนินการเอง
- เงินลงทุนจากภาคเอกชน ในรูปแบบของเงินอุดหนุน

การติดตามผลการดำเนินงาน

จัดให้มีการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดตั้งคณะกรรมการกำกับติดตาม และขับเคลื่อนการ บริหารจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัดเพื่อดูภาพรวมของการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในจังหวัด ให้สอดคล้อง กับสถานการณ์ปัจจุบันและเป็นไปตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ

๓.๑.๓ ประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่
ข้อมูลตัวชี้วัดการพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่สำคัญ

ข้อมูลตัวชี้วัดการพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่สำคัญ ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

มิติการพัฒนา	ค่ากลางของประเทศ					แม่ฮ่องสอน				
	2558	2559	2560	2561	2562	2558	2559	2560	2561	2562
ภาพรวม	30.35	51.00	51.91	50.86	52.87	44.05	41.63	41.76	36.43	41.33
ด้านการพัฒนาคน (People)	59.43	36.86	56.50	39.89	63.20	43.70	36.05	36.64	35.44	44.49
ด้านเศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity)	46.84	49.14	47.99	50.06	50.03	49.02	41.30	36.70	39.23	39.54
ด้านสิ่งแวดล้อม (Planet)	40.27	30.54	51.36	51.60	50.92	37.65	41.98	30.95	46.16	45.34
ด้านสันติภาพและยุติธรรม (Peace)	63.99	62.21	62.72	62.02	63.43	66.37	66.16	62.14	56.70	65.59
ด้านความเป็นหุ้นส่วนพัฒนา (Partnership)	36.33	40.25	39.84	38.69	44.68	30.96	27.80	26.70	22.25	23.05

หมายเหตุ * ตัวชี้วัดที่มีการแก้ไขข้อมูล
 ** ตัวชี้วัดที่มีการแก้ไขข้อมูลเพียงปี 2558 และ 2560
 *** ตัวชี้วัดที่มีการแก้ไขข้อมูลเฉพาะปี 2560
 **** ตัวชี้วัดที่มีการแก้ไขข้อมูลเฉพาะปี 2561
 ***** ตัวชี้วัดเป็นข้อมูลใหม่ที่มีตั้งแต่ปี 2558 2560 2562

๑. ตัวชี้วัดด้านการพัฒนาคน พบว่า ค่ากลางของประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ อยู่ที่ร้อยละ ๖๓.๒๐ แต่จังหวัดแม่ฮ่องสอนพบค่าตัวชี้วัดดังกล่าว อยู่ที่ร้อยละ ๔๔.๔๙ อยู่ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ ร้อยละ ๑๘.๗๑
  ๒. ตัวชี้วัดเศรษฐกิจและความมั่งคั่ง พบว่า ค่ากลางของประเทศในปี พ.ศ.๒๕๖๒ อยู่ที่ร้อยละ ๕๐.๐๓ แต่จังหวัดแม่ฮ่องสอนพบค่าตัวชี้วัดดังกล่าว อยู่ที่ร้อยละ ๓๙.๕๔ อยู่ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ ร้อยละ ๑๐.๔๙
  ๓. ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ค่ากลางของประเทศในปี พ.ศ.๒๕๖๒ อยู่ที่ร้อยละ ๕๐.๙๒ แต่จังหวัดแม่ฮ่องสอนพบค่าตัวชี้วัดดังกล่าว อยู่ที่ร้อยละ ๔๕.๓๔ อยู่ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ ร้อยละ ๕.๕๘
  ๔. ตัวชี้วัดด้านสันติภาพและยุติธรรม พบว่า ค่ากลางของประเทศในปี พ.ศ.๒๕๖๒ อยู่ที่ร้อยละ ๖๓.๔๕ แต่จังหวัดแม่ฮ่องสอนพบค่าตัวชี้วัดดังกล่าว อยู่ที่ร้อยละ ๖๕.๕๙ อยู่สูงกว่าค่ากลางของประเทศ ๒.๑๔
  ๕. ตัวชี้วัดด้านความเป็นหุ้นส่วนพัฒนา พบว่า ค่ากลางของประเทศในปี พ.ศ.๒๕๖๒ อยู่ที่ร้อยละ ๔๔.๖๘ แต่จังหวัดแม่ฮ่องสอนพบค่าตัวชี้วัดดังกล่าว อยู่ที่ร้อยละ ๒๓.๐๕ อยู่ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ ร้อยละ ๒๑.๖๓
- สรุปภาพรวมตัวชี้วัดมิติพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ค่ากลางของประเทศในปี พ.ศ.๒๕๖๒ อยู่ที่ร้อยละ ๕๒.๘๗ แต่จังหวัดแม่ฮ่องสอนพบค่าตัวชี้วัดดังกล่าว อยู่ที่ร้อยละ ๔๑.๓๓ อยู่ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ ร้อยละ ๑๑.๕๔

ปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่

จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ดำเนินการรวบรวมประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่จากแผนพัฒนาอำเภอ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕) ของแต่ละอำเภอ โดยสามารถสรุปเป็นประเด็นปัญหาและความต้องการในภาพรวมของจังหวัด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๑.๑ เส้นทางคมนาคม

เนื่องจากพื้นที่หลายหมู่บ้านตั้งอยู่บนภูเขาสูงชัน และทุรกันดาร ซึ่งประสบปัญหาเส้นทางการสัญจร ที่มีความยากลำบาก โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนที่ทำให้เส้นทางสัญจร มีความยากลำบาก และมีความเสี่ยงภัยสูง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการค้าเนินงานด้านสาธารณสุข การขยายโอกาสทางการศึกษา และ การขนส่งผลผลิตทางการเกษตร ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นครอบคลุมทั้ง ๗ อำเภอ จำนวน ๔๑ ตำบล ได้แก่

๑) อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จำนวน ๔ ตำบล ได้แก่ ตำบลห้วยปูลิง ตำบลห้วยโป่ง ตำบลหมอกจำแป่ และตำบลห้วยผา

๒) อำเภอแม่สะเรียง จำนวน ๗ ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่สะเรียง ตำบลแม่คง ตำบลแม่ยวม ตำบลบ้านกาต ตำบลป่าแป๋ ตำบลแม่เหาะ และตำบลเสาหิน

๓) อำเภอปาย จำนวน ๖ ตำบล ได้แก่ ตำบลเวียงเหนือ ตำบลแม่มาเต็ง ตำบลแม่ฮี้ ตำบลทุ่งยาว ตำบลเมืองแปง และตำบลโป่งสา

๔) อำเภอปางมะผ้า จำนวน ๔ ตำบล ได้แก่ ตำบลสบป่อง ตำบลถ้ำลอด ตำบลปางมะผ้า และตำบลนาปู่ป้อม

๕) อำเภอขุนยวม จำนวน ๖ ตำบล ได้แก่ ตำบลขุนยวม ตำบลแม่เงา ตำบลเมืองปอน ตำบลแม่ยวมน้อย ตำบลแม่อุคอ และตำบลแม่กี้

๖) อำเภอแม่ลาน้อย จำนวน ๘ ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่ลาน้อย ตำบลท่าผานุ่ม ตำบลห้วยหอม ตำบลแม่ลาหลวง ตำบลสันติคีรี ตำบลแม่ไถ ตำบลแม่เงา และตำบลขุนแม่ลาน้อย

๗) อำเภอสบเมย จำนวน ๖ ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่คะตวน ตำบลแม่สวด ตำบลแม่สามแลบ ตำบลสบเมย ตำบลกอกก้อย และตำบลป่าโป่ง

๑.๒ ไฟฟ้า จำนวน ๒๑ ตำบล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

หลายหมู่บ้านประสบปัญหาการขาดแคลนไฟฟ้า เนื่องจากปัญหา อุปสรรคด้านต่าง ๆ เช่น หมู่บ้านตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ป่า หากไม่ได้รับการอนุญาตใช้พื้นที่จะไม่สามารถเข้าไปดำเนินการได้ สภาพเส้นทางคมนาคมไม่สะดวกทุรกันดารมาก สภาพเส้นทางคมนาคมมีสภาพที่คับแคบ ขึ้นภูเขาสูงชัน ที่ตั้งหมู่บ้านอยู่ไกล จำนวนประชากรในหมู่บ้านมีไม่มาก ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการลงทุนสูง เป็นต้น และในบางหมู่บ้านที่ใช้ไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ (Solar Cell) มาเป็นเวลานาน จนเกิดการชำรุดเสียหายและการเสื่อมสภาพของเครื่องมืออุปกรณ์ ซึ่งปัจจุบัน จังหวัดแม่ฮ่องสอนยังมีหมู่บ้านที่ยังไม่มีไฟใช้ ๑๑๖ หมู่บ้านหลัก ๙๓ หย่อมบ้าน โดยมีพื้นที่ที่มีความต้องการมีรายละเอียดดังนี้

๑) อำเภอสบเมย จำนวน ๔ ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่คะตวน ตำบลแม่สวด ตำบลแม่สามแลบ และตำบลสบเมย รวมจำนวน ๔๐ หมู่บ้าน ๒๖ หมู่บ้านหลัก ๑๔ หย่อมบ้าน)

๒) อำเภอแม่สะเรียง จำนวน ๖ ตำบล ได้แก่ ตำบลบ้านกาต ตำบลแม่คง ตำบลแม่ยวม ตำบลป่าแป๋ ตำบลแม่เหาะ และตำบลเสาหิน รวมจำนวน ๓๖ หมู่บ้าน (๒๙ หมู่บ้านหลัก ๗ หย่อมบ้าน)

๓) อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จำนวน ๔ ตำบล ได้แก่ ตำบลผาป่อง ตำบลห้วยผา ตำบลห้วยโป่ง และตำบลห้วยปูลิง รวมจำนวน ๓๙ หมู่บ้าน (๑๓ หมู่บ้านหลัก ๒๖ หย่อมบ้าน)

๔) อำเภอปาย จำนวน ๕ ตำบล ได้แก่ ตำบลเวียงเหนือ และตำบลทุ่งยาว ตำบลแม่ฮี้ ตำบลแม่เนาเติง และตำบลเมืองแปง รวมจำนวน ๑๘ หมู่บ้าน (๙ หมู่บ้านหลัก ๙ หย่อมบ้าน)

๕) อำเภอปางมะผ้า จำนวน ๓ ตำบล ได้แก่ ตำบลสบป่อง ตำบลถ้ำลอด และตำบลปางมะผ้า รวมจำนวน ๒๗ หมู่บ้าน (๑๗ หมู่บ้านหลัก ๑๐ หย่อมบ้าน)

๖) อำเภอขุนยวม จำนวน ๓ ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่เงา ตำบลแม่กิ๊ และตำบลแม่อุคอ รวมจำนวน ๘ หมู่บ้าน (๘ หย่อมบ้าน)

๗) อำเภอแม่ลาน้อย จำนวน ๘ ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่ลาน้อย ตำบลสันติคีรี ตำบลแม่โถ ตำบลห้วยฮ่อม ตำบลขุนแม่ลาน้อย ตำบลท่าผาป๋ม ตำบลแม่ลาหลวง และตำบลแม่เนาจาง รวมจำนวน ๔๑ หมู่บ้าน (๒๒ หมู่บ้านหลัก ๑๙ หย่อมบ้าน)

๑.๓ ระบบประปา

เนื่องจากระบบประปาส่วนภูมิภาคที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถให้บริการครอบคลุมพื้นที่ ๔ อำเภอ จาก ๗ อำเภอ เท่านั้น และสามารถให้บริการประชาชนผู้ใช้น้ำเพียง ๑๒,๘๕๘ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕๕ ของครัวเรือนทั้งหมด ส่วนที่เหลือใช้น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคจากแหล่งน้ำอื่นๆ อาทิ แหล่งน้ำบาดาล ระบบประปาหมู่บ้าน และระบบประปาภูเขา เป็นต้น ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ อีกทั้งบางหมู่บ้านตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล การขนส่งวัสดุอุปกรณ์เพื่อเข้าไปติดตั้งระบบประปาภูเขาจึงเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการติดตั้งมีราคาสูง จำนวน ๑๙ ตำบล ได้แก่

๑) อำเภอแม่สะเรียง จำนวน ๖ ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่คง ตำบลแม่ยวม ตำบลบ้านกาศ ตำบลป่าแป๋ ตำบลแม่เหาะ และตำบลเสาหิน

๒) อำเภอขุนยวม จำนวน ๖ ตำบล ได้แก่ ตำบลขุนยวม ตำบลแม่เงา ตำบลเมืองปอน ตำบลแม่ยวมน้อย ตำบลแม่อุคอ และตำบลแม่กิ๊

๓) อำเภอปางมะผ้า จำนวน ๔ ตำบล ได้แก่ ตำบลสบป่อง ตำบลถ้ำลอด ตำบลปางมะผ้า และตำบลนาปู่ป้อม

๔) อำเภอปาย จำนวน ๓ ตำบล ได้แก่ ตำบลเวียงเหนือ ตำบลแม่เนาเติง และตำบลทุ่งยาว

๒. ด้านการประกอบเกษตรกรรม รายได้ และการส่งเสริมอาชีพ

เกษตรกรของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ต้องเผชิญปัญหาสินค้าเกษตรตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง และพบว่ามีการใช้สารเคมีในการทำเกษตรกรรม จึงมีความต้องการฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรเกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิต การลดใช้สารเคมี และการส่งเสริมให้ใช้สารอินทรีย์ในการปลูกพืช นอกจากนี้ ปัญหาสำคัญของการประกอบการเกษตร คือ ปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งพบปัญหาดังกล่าวในพื้นที่ จำนวน ๓๕ ตำบล โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) อำเภอแม่ลาน้อย จำนวน ๘ ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่ลาน้อย ตำบลท่าผาป๋ม ตำบลห้วยฮ่อม ตำบลแม่ลาหลวง ตำบลสันติคีรี ตำบลแม่โถ ตำบลแม่เนาจาง และตำบลขุนแม่ลาน้อย

๒) อำเภอแม่สะเรียง จำนวน ๗ ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่สะเรียง ตำบลแม่คง ตำบลแม่ยวม ตำบลบ้านกาศ ตำบลป่าแป๋ ตำบลแม่เหาะ และตำบลเสาหิน

๓) อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จำนวน ๖ ตำบล ได้แก่ ตำบลห้วยปูลิง ตำบลห้วยโป่ง ตำบลผาบ่อง ตำบลปางหมูตำบลหมอกจำแป่ และตำบลห้วยผา

๔) อำเภอปาย จำนวน ๖ ตำบล ได้แก่ ตำบลเวียงเหนือ ตำบลแม่เนาเติง ตำบลแม่ฮี้ ตำบลทุ่งยาว ตำบลเมืองแปง และตำบลโป่งสา

๕) อำเภอสบเมย จำนวน ๖ ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่คะตวน ตำบลแม่สวด ตำบลแม่สามแลบ ตำบลสบเมย ตำบลกองก่อย และตำบลป่าโปง

๖) อำเภอปางมะผ้า จำนวน ๒ ตำบล ได้แก่ ตำบลถ้ำลอด และตำบลปางมะผ้า

เมื่อถึงห้วงฤดูแล้ง หรือหลังฤดูเก็บเกี่ยว ประชาชนว่างเว้นจากการเกษตรกรรม ขาดอาชีพเสริมที่จะช่วยสร้างรายได้เพิ่มเติม นอกเหนือจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งต้องพึ่งพาสภาพดินฟ้าอากาศ รวมถึงสภาวะทางการตลาดของสินค้าเกษตรที่มีความไม่แน่นอน ประชาชนบางส่วนจึงต้องเป็นหนี้ในระบบ เพื่อหาเงินทุนไปทำการเกษตรและใช้จ่ายในการดำรงชีวิต จึงมีความต้องการเพิ่มความรู้ และเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพเสริมด้วย

๓. ด้านที่ดิน และเอกสารสิทธิ์

เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นพื้นที่ป่า พื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์หรือที่ สปก. และ สทก. มีจำนวนน้อย ประชาชนอาศัยกระจัดกระจายตั้งหมู่บ้านอยู่บริเวณพื้นที่ป่ากลางหุบเขา และดำรงชีวิตด้วยการประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ส่งผลให้เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อย้ายพื้นที่เกษตร โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม นอกจากนี้ การที่ประชาชนไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำให้ขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุน ตลอดจนขาดโอกาสในการพัฒนาในหลายๆด้าน ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งปัญหาดังกล่าวในพื้นที่ครอบคลุมทุกอำเภอและทุกตำบลของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๔. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔.๑ ไฟป่าและหมอกควัน

ปัญหาไฟป่าและหมอกควันเป็นปัญหาเรื้อรังที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนต้องเผชิญและต้องป้องกันและแก้ไขปัญหาทุกปี สาเหตุเกิดจาก การเผาป่าเพื่อหาของป่า การเผาไร่นาเพื่อปรับพื้นที่ทำการเกษตรในฤดูกาลใหม่ ส่งผลกระทบต่อสภาวะทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวและสุขอนามัยของประชาชนโดยรวม โดยพื้นที่ที่พบจุดความร้อนสูงสุดในรอบปี ๒๕๖๒ ได้แก่ ตำบลแม่คง อำเภอมะเริ่ง ตำบลห้วยปูลิง อำเภอมืองแม่ฮ่องสอน และตำบลเมืองแปง อำเภอปาย

๔.๒ การจัดการขยะ

พบปัญหาปริมาณขยะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น แต่การทิ้ง และการคัดแยกขยะไม่ถูกต้อง ชุมชนไม่มีการบริหารจัดการขยะ จึงมีความต้องการจัดอบรมให้ความรู้การคัดแยกขยะในครัวเรือนอย่างถูกวิธี และส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะ และมีความต้องการให้มีการจัดหาพื้นที่จุดบ่อขยะ โดยพบปัญหาและความต้องการในเรื่องดังกล่าว จำนวน ๒๓ ตำบล ได้แก่

๑) อำเภอมะเริ่ง จำนวน ๖ ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่สะเรียง ตำบลแม่คง ตำบลแม่ยวม ตำบลป่าแป๋ ตำบลแม่เหาะ และตำบลเสาหิน

๒) อำเภอขุนยวม จำนวน ๖ ตำบล ได้แก่ ตำบลขุนยวม ตำบลแม่เงา ตำบลเมืองปอน ตำบลแม่ยวมน้อย ตำบลแม่อุคอ และตำบลแม่กิ๊

๓) อำเภอปาย จำนวน ๔ ตำบล ได้แก่ ตำบลเวียงใต้ ตำบลเวียงเหนือ ตำบลแม่नाเติง และตำบลทุ่งยาว

๔) อำเภอมืองแม่ฮ่องสอน จำนวน ๓ ตำบล ได้แก่ ตำบลจองคำ ตำบลผาป่อง และตำบลปางหมู

๕) อำเภอลาน้อย จำนวน ๒ ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่ลาน้อย และตำบลท่าผาป๋ม

๖) อำเภอปางมะผ้า จำนวน ๑ ตำบล ได้แก่ ตำบลถ้ำลอด

๗) อำเภอสบเมย จำนวน ๑ ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่คะตวน

๕. ด้านสาธารณสุข

เป็นประเด็นปัญหาในหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล การเดินทางยากลำบาก และต้องใช้เวลานาน เป็นเหตุให้ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลนั้น เข้าถึงบริการทางสาธารณสุขได้ยากลำบากมาก ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้ป่วยที่ไม่ได้รับการรักษาที่ทันเวลาที่อันตรายรุนแรงได้ และบางหมู่บ้านซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ป่า มีความเสี่ยงต่อโรคมาลาเรีย และโรคไข้เลือดออก จึงมีความต้องการให้หน่วยงานสาธารณสุขออกหน่วยให้บริการรักษาประชาชน จัดบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงทุกหมู่บ้าน และรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และป้องกันการระบาดของโรคมาลาเรีย และโรคไข้เลือดออกแก่ประชาชน

นอกจากนี้ ยังมีชาวต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่เจ็บป่วยมาขอรับการรักษาและบริการทางสาธารณสุข ซึ่งจะต้องรับภาระค่าใช้จ่ายส่วนนี้ทั้งหมด เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ไม่มีเอกสารหลักฐานใดๆ แต่จะละเอียดไม่ได้รักษาไม่ได้เนื่องจากเป็นประเด็นเกี่ยวสิทธิมนุษยชน โดยปัญหาเกี่ยวกับบุคคลต่างด้าวยังรวมไปถึงเรื่องการควบคุมโรคระบาดอีกด้วย เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ไม่มีถิ่นที่อยู่เป็นหลักแหล่ง

๖. ด้านสังคม

๖.๑ ยาเสพติด

จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบปัญหาการขนย้ายยาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน เข้ามาในพื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดนได้ง่าย โดยพื้นที่ที่พบการจับกุมยาเสพติดสูงสุดอยู่ในเขตอำเภอปาย เนื่องจากเป็นเมืองท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยพบการลักลอบจัดบาร์ตี๋ยา เช่น กัญชา เฮโรอีน ยาบ้า ไอซ์ ผีนตบ เป็นต้น และรวมถึงการใช้ยาเสพติดกลุ่มผู้ใช้แรงงาน กรรมกรในพื้นที่ยังมีการใช้ยาเสพติดอยู่ในปริมาณที่สูงและมีการขยายตัวเข้าสู่กลุ่มผู้ใช้แรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยถูกกฎหมาย และผิดกฎหมายมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดเพิ่มขึ้นในหมู่บ้านที่ไกลจากการตรวจตราของเจ้าหน้าที่รัฐทุกหน่วยงาน ได้แก่ ตำบลเมืองแปง ตำบลแม่มาตัง อำเภอปาย ตำบลนาปู่ป้อม ตำบลถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า ตำบลห้วยปูลิง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน และบนพื้นที่สูงห่างไกลของอำเภอแม่สะเรียง โดยประชาชนมีความต้องการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการตรวจสอบ แจ้งเบาะแส และเฝ้าระวังเกี่ยวกับยาเสพติดในพื้นที่ ตลอดจนป้องกันดูแลเยาวชนให้รู้ถึงโทษของการเสพยาเสพติด

๖.๒ ปัญหาสถานะบุคคล

ประชาชนจำนวนมากที่เกิดหรือเข้ามาอยู่ในแม่ฮ่องสอนเป็นเวลานาน แต่เป็นผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนและไม่ได้รับสัญชาติไทย ประกอบไปด้วย ชาวไทใหญ่ กระเหรี่ยง (ขาว, แดง) ม้ง และมุเซอคำ ปาดอง ลีซอ และจีนยูนนาน เป็นต้น การที่กลุ่มคนเหล่านี้ไม่มีสถานะทางทะเบียนและไม่มีสัญชาติไทยนั้น ส่งผลให้สิทธิทางสังคมหลายประการถูกจำกัดไว้ เช่น การสมัครงาน การประกอบอาชีพ เป็นต้น ซึ่งท้ายที่สุดหากไม่มีทางออกและการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ตอบสนองความต้องการในการดำเนินชีวิตของประชาชนกลุ่มดังกล่าว ก็อาจนำไปสู่ปัญหาสังคมที่รุนแรงได้ เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาการค้ามนุษย์ เป็นต้น

๖.๓ ปัญหาสังคมด้านอื่นๆ อาทิ สถานประกอบการร้านอาหารเปิดเกินเวลาที่กำหนด

เปิดเพลงเสียงดังรบกวน การลักเล็กขโมยน้อย ส่วนใหญ่จะพบปัญหาดังกล่าวในเขตชุมชนเมืองในเขตอำเภอปาย ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีการอพยพเข้ามาทำธุรกิจของคนต่างถิ่น และการเจริญเติบโตของเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จนทำให้สถิติการจับกุมด้านอาชญากรรม และการโจรกรรมมีแนวโน้มสูงขึ้น สำหรับอำเภอแม่สะเรียง พบปัญหาวัยรุ่นก่อความเดือดร้อนรำคาญ เช่น แต่งทอรถมอเตอร์ไซด์และขับขี่เสียงดังในยามวิกาล

๓.๑.๔ ผลการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดในช่วงที่ผ่านมา

ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ดำเนินกิจกรรมโครงการภายใต้ประเด็นการพัฒนาของจังหวัด ๕ ประเด็นการพัฒนา ประกอบด้วย

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : การยกระดับและพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : พัฒนาศักยภาพการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : การยกระดับคุณภาพชีวิต แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : การจัดการ อนุรักษ์ ป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมให้คนอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ : การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดน

จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้รับงบประมาณตาม พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ จำนวน ๒๔๑,๕๐๓,๒๐๐ บาท โดยสามารถจำแนกประเภทงบประมาณ แยกจ่าย ดังนี้

ประเภทงบรายจ่าย	งบประมาณ (บาท)	สัดส่วน
- งบดำเนินงาน	๓๔,๑๐๑,๓๐๐	๑๔.๑๒
- งบลงทุน	๑๙๘,๔๐๑,๙๐๐	๘๒.๑๕
- งบรายจ่ายอื่น (บริหารจัดการ)	๙,๐๐๐,๐๐๐	๓.๗๓
รวม	๒๔๑,๕๐๓,๒๐๐	

ทั้งนี้ ภายหลังจากโอนเปลี่ยนแปลงโครงการและงบประมาณ มีเงินเหลือจากการยกเลิกโครงการและเงินเหลือจ่ายจากการดำเนินงาน ที่ยังไม่ได้นำไปใช้เปลี่ยนแปลง จำนวน ๗,๑๐๗,๑๙๐ บาท (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔)

ซึ่งสามารถสรุปผลการดำเนินงานที่สำคัญตามประเด็นการพัฒนาในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : การยกระดับและพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและยั่งยืน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๓๒,๑๕๔,๑๐๐ บาท และภายหลังได้โอนเปลี่ยนแปลงโครงการและงบประมาณ ทำให้มีงบประมาณที่ดำเนินการ จำนวน ๓๑,๗๙๘,๕๐๐ บาท ดำเนินโครงการและกิจกรรม ๓ โครงการ ๔ กิจกรรมหลัก โดยมีผลการดำเนินงานและกิจกรรมสำคัญ อาทิ

- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว กิจกรรมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จำนวน ๕ แห่ง ได้แก่ การปรับปรุงภูมิทัศน์และอาคารท่าเรือประวัติศาสตร์บ้านท่าโป่งแดง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน/ปรับปรุงภูมิทัศน์บ้านแม่สามแลบ อำเภอสบเมย/ปรับปรุงภูมิทัศน์บ้านป่าเหว อำเภอแม่สะเรียง/ปรับปรุงภูมิทัศน์จุดชมวิวแม่ลาน้อย อำเภอแม่ลาน้อย และพัฒนาแหล่งน้ำสวนสาธารณะหนองจองคำ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัด

- การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว จำนวน ๓ กิจกรรม ได้แก่ การจัดงาน ๑๑๑ ปี กลุ่มชาติพันธุ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในโครงการตามพระราชดำริ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมสืบสานศิลปและวัฒนธรรมชาติพันธุ์เมืองแม่ฮ่องสอน เพื่อเพิ่มมูลค่าทางวัฒนธรรม

- การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดให้ครอบคลุมการท่องเที่ยวของทั้ง ๗ อำเภอ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : พัฒนาศักยภาพการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๕๐,๑๒๗,๒๐๐ บาท เพื่อดำเนินโครงการ จำนวน ๒ โครงการ ๒ กิจกรรมหลัก และภายหลังได้ยกเลิกโครงการที่ไม่สามารถดำเนินการได้ จำนวน ๑ โครงการ งบประมาณ ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท คงเหลือที่สามารถดำเนินการได้ ๑ โครงการ งบประมาณ ๑๒๗,๒๐๐ บาท ได้แก่ โครงการพัฒนาศักยภาพการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน กิจกรรม ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการสู่การเป็นนักการตลาดมืออาชีพ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : ยกระดับคุณภาพชีวิต แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๑๑๒,๖๘๓,๗๐๐ บาท และภายหลังได้โอนเปลี่ยนแปลงโครงการและงบประมาณ ทำให้มีงบประมาณที่ดำเนินการ จำนวน ๑๔๓,๓๑๐,๒๘๔ บาท ดำเนินโครงการ ๕ โครงการ ๑๕ กิจกรรมหลัก โดยมีผลการดำเนินงานและกิจกรรมสำคัญ อาทิ

- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านแหล่งน้ำ จำนวน ๖ แห่ง งบประมาณรวม ๔๘,๔๙๓,๒๐๐ บาทพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม จำนวน ๑๔ สายทาง งบประมาณรวม ๓๙,๐๖๗,๖๐๐ บาท ทั้งนี้ เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในด้านการคมนาคมสัญจรทั้งเส้นทางสายหลักและสายรอง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำอุปโภคบริโภคในชุมชนให้เพียงพอกับปริมาณความต้องการของประชาชนในพื้นที่

- การพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขทุกระดับให้มีคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึง โดยจัดซื้อครุภัณฑ์ทางการแพทย์ที่จำเป็น จำนวน ๑๓ รายการ จัดสรรให้แก่ โรงพยาบาลประจำจังหวัด โรงพยาบาลประจำอำเภอ เพื่อรองรับผู้ป่วยฉุกเฉินและลดอัตราการเสียชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้ การพัฒนาด้านการสาธารณสุขระดับชุมชนได้จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมการมีสุขภาวะที่ดีของประชาชน โดยจัดอบรมให้ความรู้การดูแลสุขภาพแก่ประชาชนทุกกลุ่มวัย รวมทั้งการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาแม่และเด็กและการฆ่าตัวตาย โดยจัดอบรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย การพัฒนาระบบเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในชุมชน

- การขยายผลโครงการตามแนวพระราชดำริและโครงการหลวง โดยขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่สูงโครงการหลวง พื้นที่โครงการพระราชดำริ โดยจัดกิจกรรมรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน ขยายผลการผลิตพืชปลอดภัยและขยายพันธุ์พืชสู่ชุมชนในพื้นที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ส่งเสริมอาชีพการแปรรูปผลิตภัณฑ์ของโครงการหลวง รวมทั้งขยายผลการดำเนินงานศูนย์ศิลปาชีพจังหวัดแม่ฮ่องสอน

- การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยพัฒนาศักยภาพการแปรรูปกระเทียมให้มีมูลค่าสูง

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : การจัดการ อนุรักษ์ พื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
และส่งเสริมให้คนอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๓๙,๓๒๓,๐๐๐ บาท และภายหลังได้โอนเปลี่ยนแปลงโครงการและงบประมาณ ทำให้มีงบประมาณที่ดำเนินการ จำนวน ๔๒,๖๑๕,๗๑๖ บาท ดำเนินโครงการ ๓ โครงการ ๒๓ กิจกรรมหลัก โดยมีผลการดำเนินงานและกิจกรรมสำคัญ อาทิ

- การป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยดำเนินกิจกรรมลาดตระเวนในทุกหมู่บ้าน เพื่อเฝ้าระวังและดับไฟป่าในชุมชนทั้ง ๔๑๕ หมู่บ้าน กิจกรรมการจัดทำแนวกันไฟป้องกันไฟป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์และป่าสงวนแห่งชาติ การจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันระดับจังหวัด และระดับอำเภอ เพื่อติดตามสถานการณ์ไฟป่าและรายงานข้อมูลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนได้รับรู้ข่าวสารเป็นรายวัน รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญให้แก่ประชาชนได้เตรียมรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างทันที่

- การอนุรักษ์ พื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยจัดกิจกรรมพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ สิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบริหารข้อมูลด้านสัตว์ป่าและพันธุ์พืชในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และการอนุรักษ์พันธุ์ไม้ที่สำคัญ เช่น กล้ายไม้ป่า ต้นไม้รักใหญ่ เป็นต้น

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ : การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคง
ตามแนวชายแดนชายแดน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๗,๒๑๕,๒๐๐ บาท และภายหลังได้โอนเปลี่ยนแปลงโครงการและงบประมาณ ทำให้มีงบประมาณที่ดำเนินการ จำนวน ๑๔,๖๕๑,๕๐๐ บาท ดำเนินโครงการ ๕ โครงการ ๒๓ กิจกรรมหลัก โดยมีผลการดำเนินงานและกิจกรรมสำคัญ อาทิ

- การดำเนินงานส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยดำเนินการจัดกิจกรรมอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านยาเสพติด การจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหา TO BE NUMBER ONE การเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งปลอดภัย การจัดกิจกรรมวันต่อต้านยาเสพติด โดยการบูรณาการทุกภาคส่วน ทุกกลุ่มวัย ให้ตระหนักถึงโทษภัยของยาเสพติด

- การปกป้องสถาบันและพระมหากษัตริย์และสร้างความปรองดอง โดยจัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกต่อสถาบันและน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่ประชาชน การจัดกิจกรรมจิตอาสาภาพรวมทั้ง ๗ อำเภอ การจัดอบรมวิทยากรจิตอาสา ๙๐๔

- การแก้ไขปัญหาบุคคลไร้สัญชาติ โดยการเร่งรัดการพิจารณากำหนดสถานะและสัญชาติให้แก่บุคคลที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย

- การเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพื่อลดผลกระทบจากสาธารณภัย โดยจัดกิจกรรมสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชน เตรียมพร้อมรับมือกับภัยพิบัติ ดินโคลนถล่ม การจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการอัจฉริยะ เพื่อการจัดการปัญหาสาธารณภัยทุกประเภท

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

๑. พื้นที่ดำเนินการไม่ได้รับอนุมัติ/อนุญาต ซึ่งเป็นงบประมาณที่มีงบประมาณที่สูง วงเงิน ๕๐ ล้านบาท เนื่องจากเป็นพื้นที่ดำเนินการต่อเนื่องจากปีงบประมาณก่อน (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒) ที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๙ แห่ง พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ โดยปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ มีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการพิจารณาอนุญาตใช้พื้นที่ของกรมป่าไม้ โดยคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นทางวิชาการ กรมป่าไม้ ได้พิจารณาการอนุญาตใช้พื้นที่ มีมติให้ส่งเรื่องคืน และให้ดำเนินการขออนุญาตใช้พื้นที่ตามมาตรา ๑๓/๑ แห่ง พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทำให้เพิ่มขึ้นขั้นตอนการขออนุญาต ส่งผลให้การดำเนินโครงการล่าช้า ไม่สามารถดำเนินการได้ทันในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จังหวัดจึงได้อนเปลี่ยนแปลงโครงการและงบประมาณ โดยนำโครงการสำรอง (ย๒) และดำเนินโครงการใหม่ (ย๓) ที่ไม่อยู่ในแผนมาพิจารณาดำเนินการแทน ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบจากประธาน อ.ก.บ.ภ.ภาคเหนือ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ขณะนี้อยู่ระหว่างการขอทำความเข้าใจกับสำนักงานงบประมาณ

๒. โครงการ/กิจกรรม งบประมาณที่เป็นครุภัณฑ์ มีลักษณะเฉพาะด้านการแพทย์ เช่น เครื่อง CT SCAN มีวงเงินงบประมาณที่สูง (วงเงิน ๒๕ ล้านบาท) มีการขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะ เพื่อไม่ให้เอื้อต่อผู้รับจ้างรายใดรายหนึ่ง ประกอบกับการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างต้องอาศัยความละเอียดรอบคอบ และต้องดำเนินการตามระเบียบ คำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ ส่งผลให้การจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปอย่างล่าช้า

๓. งบดำเนินงานที่มีลักษณะการจัดงาน (event) และการจัดอบรมสัมมนาที่จะต้องมีการรวมตัวกันของคนจำนวนมาก ต้องเลื่อนการจัดกิจกรรมหรือยกเลิกโครงการ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ระลอกใหม่

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน

๑. การดำเนินโครงการของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ยังติดปัญหาสำคัญ คือ พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดอยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าอนุรักษ์ ซึ่งกระบวนการขออนุมัติ/อนุญาตจากหน่วยงานที่รับผิดชอบยังมีกระบวนการและขั้นตอนที่ล่าช้า และอำนาจการอนุมัติ/อนุญาตอยู่ในระดับกระทรวง/กรม ทำให้มีผลกระทบต่อกรดำเนินโครงการสำคัญและการพัฒนาในเชิงพื้นที่ ดังนั้น จึงเห็นควรผ่อนปรนหรือกระจายอำนาจในการอนุมัติ/อนุญาตให้กับหัวหน้าส่วนราชการในระดับพื้นที่หรือภูมิภาค เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างทันท่วงที และสามารถแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

๒. การกำหนดหลักเกณฑ์การโอนเปลี่ยนแปลงโครงการกรณีที่เกิดสถานการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ควรกำหนดเพิ่มแนวทางการบริหารงบประมาณให้เกิดความคล่องตัวมากขึ้น เช่น ปรับหลักเกณฑ์การโอนเปลี่ยนแปลงโครงการ ปรับระยะเวลาการดำเนินโครงการหรือการกักเงินผูกพันให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อให้การใช้จ่ายเงินมีความยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้น

๓.๒ ประเด็นการพัฒนา

๓.๒.๑ บทวิเคราะห์

ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐ จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ จำนวน ๖ ด้าน ประกอบด้วย ๑) คณะอนุกรรมการด้านการแก้ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน ๒) คณะอนุกรรมการด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๓) คณะอนุกรรมการด้านการยกระดับคุณภาพชีวิต ๔) คณะอนุกรรมการด้านการพัฒนาอาชีพ และรายได้ ๕) คณะอนุกรรมการด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ๖) คณะอนุกรรมการด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง โดยคณะอนุกรรมการฯ ทั้ง ๖ ด้าน ได้ร่วมกันระดมความคิดเห็นในการวิเคราะห์ การกำหนดประเด็นการพัฒนาจังหวัด เป้าประสงค์ ตัวชี้วัดและแนวทางพัฒนาของแต่ละประเด็นการพัฒนา โดยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ตามหลักวิชาการวางแผน แบบ การวิเคราะห์SWOT Analysis และการวิเคราะห์ TOWS Matrix โดยมีผลการวิเคราะห์แยกเป็นแต่ละด้าน ดังนี้

๑. ด้านการแก้ไขปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weakness)
<p>๑. จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีภูมิประเทศที่สวยงาม มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่หลากหลายกระจายอยู่ทุกอำเภอ</p> <p>๒. จังหวัดมีนโยบายในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยกำหนดเป็นประเด็นการพัฒนาจังหวัด ในแผนพัฒนาจังหวัด</p> <p>๓. มีโครงสร้างสถาปัตยกรรม ศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่โดดเด่นสวยงาม</p> <p>๔. มีพื้นที่ที่จะดำเนินการก่อสร้างหรือพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นจำนวนมาก</p> <p>๕. มีเส้นทางเชื่อมต่อไปยังจังหวัดอื่น จำนวน ๔ สายทาง</p> <p>๖. มีสนามบินที่ตั้งอยู่ในจังหวัดและกระจายอยู่ในพื้นที่อำเภอต่างๆ เช่น อำเภอปาย อำเภอขุนยวม อำเภอแม่สะเรียง</p> <p>๗. มีการสำรวจความเข้มของแสงอาทิตย์ สามารถนำมาใช้การผลิตไฟฟ้าได้</p> <p>๘. มีการวางผังเมืองรวมจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อรองรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน</p> <p>๙. มีระบบสายส่งไฟฟ้า ๑๑๕ kv (แม่แตง - แม่ฮ่องสอน) และมีระบบสายส่งไฟฟ้า ๑๑๕ kv (ฮอด - แม่สะเรียง) มีสถานีไฟฟ้าในพื้นที่ ๓ สถานีรองรับการใช้ไฟ ๑๐๐ mva</p> <p>๑๐. มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์</p>	<p>๑. สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาและพื้นที่สูงเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน</p> <p>๒. พื้นที่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่วนใหญ่เป็นเขตป่าอนุรักษ์ และป่าสงวนแห่งชาติ ทำให้เป็นข้อจำกัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน</p> <p>๓. การเดินทางเข้าสู่แต่ละพื้นที่ มีความห่างไกลและยากลำบากและคดเคี้ยวตลอดเส้นทาง ทำให้เป็นข้อจำกัดการคมนาคมและการเข้าถึงบริการพื้นฐานภาครัฐ</p> <p>๔. มีหมู่บ้านเป็นจำนวนมากที่ไม่มีไฟฟ้าใช้</p> <p>๕. ถนนสัญจรไปมาระหว่างหมู่บ้านส่วนใหญ่ยังเป็นถนนลูกรัง มีความยากลำบากในการเดินทาง</p> <p>๖. ถนนเชื่อมไปยังจุดผ่อนปรนการค้าชายแดน ยังไม่ได้รับการพัฒนา</p> <p>๗. ระบบประปาภูมิภาค ให้บริการไม่ครอบคลุมทุกอำเภอ (ปัจจุบันให้บริการ ๕ อำเภอ อำเภอปาย อำเภอแม่ลาน้อย อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน อำเภอแม่สะเรียง และอำเภอปางมะผ้า)</p> <p>๘. ระบบโครงสร้างด้านชลประทานเพื่อใช้ในการเกษตร และอุปโภคบริโภคไม่เพียงพอ</p> <p>๙. สัญญาณโทรศัพท์ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่โดยเฉพาะเส้นทางสายหลัก</p> <p>๑๐. ขาดระบบคมนาคมขนส่งสาธารณะให้บริการแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว</p>

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค/ภัยคุกคาม (Threats)
๑๑. ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ คทช. ถ้าขอติดตั้งมิเตอร์ ประปาไม่ต้องเสียค่าประปาการใช้น้ำประปา	๑๑. ไม่มีแหล่งผลิตไฟฟ้าสำรองขนาดใหญ่ภายในจังหวัด พื้นที่ส่วนใหญ่ไม่มีเอกสารสิทธิ์
๑๒. มีพื้นที่ติดชายแดนและเส้นทางเชื่อมโยงไปยังประเทศ เมียนมา	๑๓. ไม่มีไฟฟ้าในการเป็นแหล่งพลังงานในการติดตั้ง อุปกรณ์สื่อสารสัญญาณและแผงจ่ายไฟฟ้าในการขยายระบบ สัญญาณไม่เพียงพอ ๑๔. ขาดแหล่งผลิตวัสดุก่อสร้างในการพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐาน ๑๕. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีงบประมาณเพียงพอ ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบได้

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค/ภัยคุกคาม (Threats)
<p>๑. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี การลงทุนพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานด้านการขนส่ง ความมั่นคง และพลังงาน ระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศ การวิจัยและพัฒนา</p> <p>๒. นักท่องเที่ยวให้ความสนใจในการเข้ามาเที่ยวในจังหวัด แม่ฮ่องสอนทำให้เกิดนโยบายพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน</p> <p>๓. นโยบายรัฐบาล กระทรวง กรม มีโครงการศึกษาความ เหมาะสมในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน</p> <p>๔. แผนบริหารจัดการน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ใ้ต่อการ พัฒนาโครงสร้างระบบบริหารจัดการน้ำของจังหวัด</p> <p>๕. นโยบายของกระทรวงการขยายระบบสื่อสารสัญญาณ โทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตเข้าถึงทุกพื้นที่</p> <p>๖. มีหน่วยงานให้การสนับสนุนในการจัดหาพลังงาน ทางเลือกทดแทนวิธีดำเนินการปกติ</p> <p>๗. จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีที่ติดต่อกับประเทศเมียนมา เป็น โอกาสในการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง เพื่อพัฒนา เศรษฐกิจการค้าและการท่องเที่ยว</p>	<p>๑. กฎหมายบางมาตราและมติ ครม. บางเรื่อง ไม่เอื้อต่อการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน</p> <p>๒. พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตลุ่มน้ำชั้น ๑ และชั้น ๒ ที่ต้องทำการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (EIA) ตาม พ.ร.บ. การศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม</p> <p>๓. มีกฎหมายบังคับใช้หลายฉบับ เช่น พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ, พ.ร.บ. ป่าอนุรักษ์, พ.ร.บ. เขตรักษาพันธุ์ สัตว์ป่า ฯลฯ</p>

S/O กลยุทธ์เชิงรุก	S/T กลยุทธ์เชิงรับ
<p>๑. พัฒนาเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัด แม่ฮ่องสอน (S๑,S๕,S๑๒,O๑,O๒)</p> <p>๒. พัฒนาเส้นทางคมนาคม ให้รองรับการเดินทางได้ตลอด ปี (แม่ฮ่องสอน - เชียงใหม่ และเส้นทางสัญจรของ ประชาชนในจังหวัด)(S๒,S๔,S๔,O๑,O๒,O๓)</p> <p>๓. พัฒนาเส้นทางเข้าสู่พื้นที่ชายแดน เพื่อรองรับการเติบโต เศรษฐกิจ (S๒,S๑๒,S๔,O๑,O๒)</p>	<p>๑. ขยายพื้นที่ คทช. ให้ครอบคลุมทุกชุมชน เพื่อเอื้อต่อ การพัฒนาพื้นที่ (S๑๑ ,T๑,T๓)</p>

W/O กลยุทธ์เชิงแก้ไข	W/T กลยุทธ์เชิงป้องกัน
<p>๑. ศึกษาวิจัยและประยุกต์ใช้วัสดุในท้องที่แทนการนำเข้าจากพื้นที่อื่น เช่น ใช้หินและทรายที่มีอยู่ในท้องถิ่นแทนการนำเข้าจากที่อื่น (W๑๔,O๑,O๓)</p> <p>๒. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (ถนน) เข้าสู่ชุมชน (W๓, O๑,O๓)</p> <p>๓. ขยายเขตไฟฟ้าให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ในจังหวัด (W๔,W๑๓,O๑,O๓)</p> <p>๔. นำพลังงานทดแทนมาใช้แทนในพื้นที่ มีข้อจำกัด เช่น ใช้พลังงานแสงอาทิตย์ (โซลาร์เซลล์) แทนไฟฟ้าในพื้นที่ห่างไกล และมีข้อจำกัดของพื้นที่ (W๔,W๑๓,O๑,O๓,O๖)</p> <p>๕. ขยายเขตพื้นที่สัญญาณโทรศัพท์ให้ครอบคลุมในทุพื้นที่ของจังหวัดแปดหมื่นสองพัน (W๔,O๑,O๓,O๖)</p> <p>๕. ขยายเขตพื้นที่ประปาให้ครอบคลุมพื้นที่ชุมชน (W๗,W๘,O๑,O๓,O๔)</p>	<p>๑. ก่อสร้างเส้นทางคมนาคมที่สะดวกรวดเร็วมาถึงตั้งโดยได้ระยะทางที่สั้นที่สุด (การก่อสร้างอุโมงค์ทางลอด)(W๑,W๒,W๓,W๑๐,T๑,T๒,T๓)</p> <p>๒. พัฒนาแหล่งน้ำอุปโภคบริโภคในชุมชนให้ได้มาตรฐาน (W๗,W๘,T๑,T๒,T๓)</p> <p>๓. พัฒนาระบบไฟฟ้าและระบบการสื่อสาร ให้ทั่วถึงทุกพื้นที่(W๔,W๑๑,W๑๓,T๑,T๒,T๓)</p> <p>๔. ก่อสร้างระบบชลประทานเพื่อการเกษตรเพื่อแก้ไขภัยแล้งในพื้นที่(W๑,W๒,W๘,T๑,T๒,T๓)</p> <p>๕. พัฒนาแหล่งผลิตไฟฟ้าในพื้นที่ให้สามารถผลิตกระแสไฟฟ้าเพิ่มขึ้น(W๑๑,T๑,T๒,T๓)</p>

๒. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weakness)
<p>๑. จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นที่ป่ามากเป็นลำดับหนึ่งของประเทศ และมีทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าที่อุดมสมบูรณ์และมีความหลากหลายทางชีวภาพ</p> <p>๒. ลักษณะพื้นที่ทางธรณีวิทยาประเภทถ้ำ และแหล่งน้ำพุร้อนที่มีชื่อเสียงที่หลากหลายกระจายอยู่ทุกอำเภอ</p> <p>๓. มีโครงการพัฒนาตามพระราชดำริจำนวนมากที่เอื้อต่อการเสริมสร้างความสมดุลของระบบนิเวศ</p> <p>๔. มีแม่น้ำสาละวินซึ่งเป็นแม่น้ำระหว่างประเทศที่สวยงามทางธรรมชาติและสะอาดบริสุทธิ์</p> <p>๕. จังหวัดมีพื้นที่ป่าไม้และภูเขาสูง ทำให้มีลักษณะทางสภาพภูมิอากาศหนาวเย็น ที่เอื้อต่อการเจริญเติบโตของพืชเมืองหนาว เช่น บัวตอง และแหล่งผลิตชา</p> <p>๖. มีพืชเศรษฐกิจและพืชสมุนไพรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสามารถปลูกเพื่อลดปัญหาการเผาป่า อาทิ กาแฟ โกโก้ บุก เป็นต้น</p> <p>๗. มีองค์กรเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อมที่เข้มแข็ง</p> <p>๘. มีวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ดูแลรักษาป่าต้นน้ำ</p> <p>๙. ความเข้มของแสงอาทิตย์ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนสามารถใช้งานร่วมกับแผงโซลาร์เซลล์เพื่อผลิตไฟฟ้าได้</p>	<p>๑. ลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดซึ่งติดกับชายแดนสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีความห่างไกลในการเดินทางระหว่างจังหวัดต่างๆ ทำให้ใช้ระยะเวลาในการเดินทางค่อนข้างนาน</p> <p>๒. สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง และพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ซึ่งเป็นอุปสรรคในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะเส้นทางคมนาคม และระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน</p> <p>๓. พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ และเขตป่าสงวนแห่งชาติ ทำให้การพัฒนาในด้านต่างๆเป็นไปอย่างจำกัด</p> <p>๔. สภาพปัญหาฝุ่นควันไฟป่าจากการเผาป่าในช่วงฤดูแล้ง ซึ่งมีไปไม้แห้ง กิ่งไม้แห้ง หรือเศษวัสดุทางการเกษตรเป็นเชื้อเพลิง ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว สุขภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน</p> <p>๕. พลังงานลมไม่มีความเสถียร</p> <p>๖. พื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชัน จึงทำให้เกิดปัญหาการชะล้างพังทลายเป็นปัจจัยที่มีความเสี่ยง และมีความล่อแหลม ส่งผลทำให้เกิดสาหร่ายในพื้นที่</p> <p>๗. มีแหล่งความร้อนใต้พิภพจำนวนมาก แต่ไม่มีศักยภาพสามารถผลิตเป็นกระแสไฟฟ้าได้</p>

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weakness)
<p>๑๐. มีแหล่งน้ำทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ (ลุ่มน้ำสาขาและโครงข่ายลำน้ำย่อย) สามารถพัฒนาต่อความต้องการด้านอุปโภคบริโภคและการเกษตรได้เพียงพอ และมีความชื้นสามารถกักเก็บน้ำไว้บนไฟฟ้าได้</p>	<p>๘. การกำหนดขอบเขตที่ดินในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่ชัดเจน และไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน</p> <p>๙. ไม่มีความชัดเจนเกี่ยวกับนโยบายคุณชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ร่วมกับป่า</p> <p>๑๐. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีการบริหารจัดการขยะที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ</p> <p>๑๑. ชุมชนขาดความตระหนักในการทิ้งขยะ การจัดการขยะอย่างเป็นระบบ ทิ้งตามลำห้วยส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำ</p> <p>๑๒. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการไฟป่ายังไม่ครอบคลุมปัจจัยทุกด้าน</p> <p>๑๓. มีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ทำให้เกิดการปล่อยปะละเลยในการใช้มาตรการทางกฎหมายที่เข้มงวด</p> <p>๑๔. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำยังไม่สามารถรองรับกับความต้องการของพื้นที่ ส่งผลต่อความต้องการน้ำอุปโภคบริโภค และการเกษตร</p>

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค/ภัยคุกคาม (Threats)
<p>๑. นโยบายอนุสัญญาไซเตสในการคุ้มครองสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ประกอบกับการมี พรบ. ป่าไม้ และ พรบ. อุทยานฯ ซึ่งเป็นเครื่องมือควบคุมพื้นที่ป่า ทำให้พื้นที่ป่าไม้ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช คงสภาพความสมบูรณ์ต่อไป</p> <p>๒. นโยบายรัฐบาลในการส่งเสริมการปลูกป่า การจัดสรรที่ดินทำกิน (คทช.) เอื้อต่อการบริหารจัดการพื้นที่ป่าของจังหวัด ในการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม ทำให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน</p> <p>๓. ยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์ลุ่มน้ำ ในการเติบโตอย่างยั่งยืน การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ และ แผนแม่บทการบริหารจัดการลุ่มน้ำสาละวิน) และนโยบายระดับต่างๆ มีส่วนทำให้การบริหารงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีทิศทางที่ชัดเจนบนพื้นฐานของความสมดุลและยั่งยืน</p> <p>๔. นโยบายการบริหารการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy : BCG Model) โดยระบบเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพเพื่อสร้าง</p>	<p>๑. การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (climate change) ส่งผลกระทบบ้างให้เกิดภัยแล้ง ไฟป่า และอุทกภัย น้ำป่าไหลหลาก ดินโคลนถล่ม ที่รุนแรงขึ้นเกือบทุกปี</p> <p>๒. มีปัญหาฝุ่นควันข้ามพรมแดนระหว่างประเทศ ทำให้ค่าฝุ่นละออง PM ๒.๕ ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนสูงขึ้นยากต่อการควบคุม</p> <p>๓. กฎหมายเกี่ยวกับพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และป่าสงวนแห่งชาติ ไม่เอื้อต่อการพัฒนาในด้านต่างๆ การดำเนินการป้องกัน ลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย รวมทั้งการบริหารจัดการขยะด้วย</p> <p>๔. กฎหมายที่บังคับใช้ในพื้นที่ (ป่าไม้/อุทยานฯ) ไม่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และวิถีชีวิต</p> <p>๕. การขยายตัวของการท่องเที่ยวส่งผลทำให้เกิดขยะเพิ่มมากขึ้น</p> <p>๖. เทคโนโลยีที่จะจัดการเรื่องสิ่งแวดล้อมของจังหวัดมีน้อยมาก</p> <p>๗. การประกาศเขตป่าทับซ้อนกับพื้นที่ชุมชนหมู่บ้าน โดยไม่มีการตรวจสอบอย่างรอบคอบ ส่งผลให้หมู่บ้านบางแห่งไม่เข้าร่วมโครงการ คทช. เนื่องจากมีความเห็นว่า</p>

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค/ภัยคุกคาม (Threats)
<p>มูลค่าเพิ่มและการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ซึ่งคำนึงถึง การนำวัสดุต่างๆกลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด และทั้ง ๒ เศรษฐกิจนี้ อยู่ภายใต้เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ซึ่งเป็นพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนไปพร้อมกัน</p> <p>๕. การขับเคลื่อนโครงการร้อยใจรักษ์มีแนวทางในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>	<p>พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ของบรรพบุรุษที่ตกทอดมานานแล้ว และการเข้าร่วมโครงการ คทช. ต้องจ่ายค่าเช่าพื้นที่ให้รัฐ ซึ่งทำให้ราษฎรขาดจากความเป็นเจ้าของที่ดิน</p>

S/O กลยุทธ์เชิงรุก	S/T กลยุทธ์เชิงรับ
<p>๑. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ พัฒนา พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน (S๑-S๕,O๑)</p> <p>๒. เสริมสร้างการเรียนรู้ และขยายผลองค์ความรู้ ใน ๖ มิติ ดิน น้ำ ป่า สิ่งแวดล้อม เกษตร พลังงาน ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการตามพระราชดำริ โครงการหลวง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ให้หลากหลายไปสู่พื้นที่เป้าหมายที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของแต่ละชุมชน (S๓,S๗-S๘,O๓)</p> <p>๓. สร้างการตระหนักรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลและยั่งยืนเพื่ออนาคตของลูกหลานสืบไป (S๗-S๘,O๓)</p> <p>๔. ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจและพืชสมุนไพรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อทดแทนการเผา (S๖,O๒-O๔)</p> <p>๕. พัฒนาขีดความสามารถของหน่วยงานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ในการจัดแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ (แผน ๕ ปี) (S๑๐,O๓)</p> <p>๖. การบริหารจัดการน้ำและสร้างระบบป้องกันทางน้ำ และป้องกันภัยพิบัติ อุทกภัย น้ำป่าไหลหลาก ดินโคลนถล่ม ภัยแล้ง โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการเตือนภัยล่วงหน้า เพื่อลดผลกระทบที่มีต่อประชาชนในพื้นที่ (S๘,S๑๐,O๓)</p>	<p>๑. ป้องกันและรักษาป่าให้คงสภาพสมบูรณ์ (S๑-T๑)</p> <p>๒. สร้างการตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขไฟป่าฝุ่นควันระดับชุมชน เพื่อลดปัญหาฝุ่นละอองและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ส่งผลต่อภาวะโลกร้อน (S๗-S๘,T๑)</p> <p>๓. ส่งเสริมการใช้และพัฒนาพลังงานทดแทนรูปแบบต่างๆ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ส่งผลต่อภาวะโลกร้อน (S๙-S๑๐,T๑)</p>

W/O กลยุทธ์เชิงแก้ไข	W/T กลยุทธ์เชิงป้องกัน
<p>๑. การสร้างระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนโดยเน้นการแปลงและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับใบไม้ กิ่งไม้แห้ง หรือเศษวัสดุทางการเกษตรที่เป็นเชื้อเพลิงในการเผาไหม้ เปลี่ยนแปลงเป็นสินค้าจากเศษวัสดุธรรมชาติ เพื่อเป็นแหล่งรายได้ให้กับชาวบ้านในพื้นที่ (W๔,O๔)</p> <p>๒. กำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ร่วมกับป่า โดยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy : BCG Model) และการขับเคลื่อนโครงการร้อยใจรัก รัชมิวแนวทางในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (W๙,O๔-O๕)</p> <p>๓. ส่งเสริมโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน (W๙,O๔)</p> <p>๔. กำหนดพื้นที่เป้าหมายพัฒนาด้านแหล่งน้ำ (แก่งข้าซาก/ท่วมข้าซาก) จัดวางโครงการให้เหมาะสมกับพื้นที่ ตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐ และ แผนแม่บทการบริหารจัดการลุ่มน้ำสาละวิน ในยุทธศาสตร์น้ำ ๖ ด้าน</p>	<p>๑. ส่งเสริมการบริหารจัดการคัดแยกขยะมูลฝอยชุมชนและขยะอันตรายตั้งแต่ต้นทาง เพื่อเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี ส่งผลให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น (W๑๐-W๑๑,T๖)</p> <p>๒. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยเพื่อช่วยในการจัดการคัดแยกขยะมูลฝอยชุมชนและขยะอันตรายตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง และส่งเสริมการมีส่วนร่วม และ สร้าง การ ทร ะ หนั ก รู้ ถึง ม ล พิ ษ เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือจากบ้านถึงเมืองให้เป็นสังคมเมืองปลอดภัย (W๖,T๓,T๖)</p> <p>๓. สร้างความตระหนักแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยวในการลดการใช้ขยะพลาสติก การคัดแยกขยะเพื่อดูแลสิ่งแวดล้อมใจ ชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว (W๑๑,T๕)</p> <p>๔. ปรับปรุงระบบบริหารจัดการเกี่ยวกับเป้าหมายของโครงการจัดสรรที่ดินทำกิน (คทช.) และสร้างความเข้าใจและความร่วมมือกับชุมชนหมู่บ้านเกี่ยวกับนโยบายรัฐบาลในการจัดสรรที่ดินทำกิน (คทช.) เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างภาครัฐและชุมชน ให้สามารถดำเนินนโยบายที่สามารถให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน (W๘,T๗)</p> <p>๕. การบริหารจัดการไฟป่าโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมจัดการวัสดุเชื้อเพลิง ส่งเสริมปลูกพืชเศรษฐกิจและพืชสมุนไพรเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจทดแทนการเผาป่า และสร้างการตระหนักรู้ถึงผลกระทบจากไฟป่าโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (W๔,T๒)</p> <p>๖. สร้างระบบเตือนภัยการเกิดสาธารณภัยในพื้นที่ (W๖,T๖)</p> <p>๗. การก่อสร้างแนวป้องกันการกัดเซาะตลิ่ง แบบธรรมชาติ โดยปลูกต้นไม้ หญ้าแฝก และการก่อสร้างโครงสร้างถาวร (W๖,T๖)</p>

๓. ด้านการยกระดับคุณภาพชีวิต

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weakness)
<p>๑. สถานบริการครอบคลุมพื้นที่</p> <p>๒. ระบบดูแลสุขภาพในพื้นที่ห่างไกล</p> <p>๓. อาสาสมัครสาธารณสุข</p> <p>๔. ระบบส่งต่อ</p> <p>๕. การพัฒนาบุคลากร</p> <p>๖. สถานศึกษาครอบคลุมทุกพื้นที่</p> <p>๗. มีหน่วยงานในพื้นที่ให้การสนับสนุนการศึกษา ด้านปฐมวัยอย่างครอบคลุมทั้งจังหวัด</p> <p>๘. หน่วยงานทางการศึกษามีวิสัยทัศน์ มุมมอง ด้านการศึกษาในทิศทางเดียวกัน</p> <p>๙. มีการกระจายอำนาจให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา</p> <p>๑๐. มีระบบการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กที่ดี มีนวัตกรรม ครอบคลุมทุกพื้นที่ สร้างโอกาสการเข้าถึง การศึกษา</p> <p>๑๑. บริหารการจัดการศึกษาในรูปแบบเครือข่ายและ สามารถระดมทรัพยากรทางการศึกษาได้มากขึ้น</p> <p>๑๒. มีหลักสูตรที่ยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียน และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น</p> <p>๑๓. บุคลากร มีความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ การสื่อสาร และการทำงานวิจัย</p> <p>๑๔. บุคลากรทางการศึกษา มีความใกล้ชิดกับชุมชน และ เข้าถึงชุมชนเป็นอย่างมาก</p> <p>๑๕. ภาคประชาชน ภาคีเครือข่าย องค์กรหลายชุมชนมี ความเข้มแข็งและให้ความร่วมมือในการจัดสวัสดิการสังคม</p> <p>๑๖. มีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่า ทำให้ มีภูมิปัญญาซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่หลากหลาย ตาม สภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่</p> <p>๑๗. ลักษณะการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนที่มีความ ใกล้เคียงผูกพัน มีลักษณะการช่วยเหลือเกื้อกูลเอื้อ อำนวยซึ่งกันและกัน และรักษา ยึดถือรากฐานประเพณี ศาสนา วัฒนธรรมอย่างเคร่งครัด</p>	<p>๑. ขาดแคลนบุคลากรสายวิชาชีพ ประจำในสถานบริการ ที่ห่างไกล</p> <p>๒. มีต้นทุนค่าใช้จ่ายในการออกให้บริการการดำเนินงาน ด้านสาธารณสุขสูงกว่าจังหวัดอื่น</p> <p>๓. ปัญหาด้านสาธารณสุขบางประการยังเกินเกณฑ์มาตรฐาน</p> <p>๔. ระบบบริการตามแนวชายแดนยังไม่อยู่ในโครงสร้างหลัก ของกระทรวงสาธารณสุข</p> <p>๕. วิถีชีวิต วัฒนธรรมของชุมชน ไม่เอื้อต่อการสร้างสุข ภาวะที่ดี</p> <p>๖. ความแตกต่างทางด้านภาษาของประชากร</p> <p>๗. ขาดความเป็นเอกภาพในการจัดการศึกษา</p> <p>๘. บุคลากรในการจัดการศึกษาไม่ครบชั้นเรียน สอนไม่ ตรงวุฒิ ขาดทักษะการจัดการเรียนรู้ด้านวิชาชีพ</p> <p>๙. อาคารเรียน อาคารประกอบ อุปกรณ์อำนวยความสะดวก ไม่เพียงพอ ทరుคโหมม ไม่เอื้อต่อการจัดการเรียน การสอน</p> <p>๑๐. จุดให้บริการด้านการศึกษาพิเศษไม่ทั่วถึง</p> <p>๑๑. ขาดการสนับสนุนการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก</p> <p>๑๒. ประชากรบางส่วนยังไม่สามารถอ่านออกเขียน ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด</p> <p>๑๓. นักเรียนบางส่วนมีพัฒนาการเติบโตไม่เป็นไปตาม ช่วงวัย</p> <p>๑๔. ประชากรช่วงอายุ ๒-๒๑ ปี บางส่วนที่ไม่ได้อยู่ใน ระบบการศึกษา มีต้องการความช่วยเหลือให้สามารถกลับ เข้าสู่ ระบบการศึกษาหรือการประกอบอาชีพ</p> <p>๑๕. รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชาชนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ สัดส่วนคนจนมากที่สุดในประเทศ</p> <p>๑๖. ผู้ด้อยโอกาสในพื้นที่ห่างไกล ทำให้ไม่สามารถเข้าถึง บริการภาครัฐอย่างทั่วถึง</p> <p>๑๗. ขาดการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายที่อยู่ใน พื้นที่ห่างไกล</p>

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weakness)
<p>๑๘. มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจำนวนมากที่มีบทบาทหน้าที่และความพร้อมในการพิทักษ์คุ้มครองสวัสดิภาพ และจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งมีกองทุนต่างๆ เป็นกลไกในการดำเนินงาน</p> <p>๑๙. มีเจ้าหน้าที่พลศึกษาประจำอำเภอแต่ละอำเภอที่พร้อมปฏิบัติหน้าที่</p> <p>๒๐. มีเครือข่ายบุคลากรทางการกีฬาที่พร้อมเสียสละเวลา และกำลังทรัพย์ในการสนับสนุนเพื่อสร้างนักกีฬาของจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ทุกเพศ ทุกวัย ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส)</p> <p>๒๑. ประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้ความสนใจในการออกกำลังกาย</p> <p>๒๒. มีภาครัฐและภาคเอกชนที่พร้อมสนับสนุนเทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมนันทนาการและการแข่งกีฬา</p>	<p>๑๘. ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมเป็นไปด้วยความยากลำบากและถูกเอารัดเอาเปรียบ</p> <p>๑๙. ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีเอกสารการครอบครองสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินทำให้ยากต่อการพัฒนา</p> <p>๒๐. มีผู้สูงอายุอยู่ในภาวะพึ่งพิง เนื่องจากช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ไม่มีคนดูแล ยากจน ถูกทอดทิ้ง และไม่มีสถานะทางทะเบียน ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงบริการจากรัฐ</p> <p>๒๑. สถานที่การให้บริการขาดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ</p> <p>๒๒. ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส ประสบปัญหาด้านที่อยู่อาศัยที่ไม่มีมั่นคงแข็งแรงและไม่เหมาะสม</p> <p>๒๓. การจัดการแข่งขันกีฬาในแต่ละประเภทขาดอุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย</p> <p>๒๔. งบประมาณในการดำเนินโครงการค่อนข้างจำกัด ส่งผลต่อการดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬา การจัดการกิจกรรมนันทนาการ และการจัดกิจกรรมการให้ความรู้ในเรื่องการออกกำลังกาย</p> <p>๒๕. ขาดแคลนบุคลากร ด้านคณะกรรมการตัดสินของกีฬาแต่ละประเภทและอาสาสมัครกีฬา ผู้นำการออกกำลังกายในแต่ละอำเภอ</p> <p>๒๖. เยาวชน ประชาชน และผู้พิการ ขาดโอกาสในการแสดงความสามารถในเวทีการแข่งขันระดับจังหวัด แม่ฮ่องสอนของกีฬาประเภทต่างๆ เนื่องด้วยการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ</p>

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค/ภัยคุกคาม (Threats)
<p>๑. มีแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan) และมีตัวชี้วัดกำกับชัดเจน</p> <p>๒. มีหน่วยงานระดับกรม ระดับเขตคอยสนับสนุนการทำงาน</p> <p>๓. รัฐบาลมีนโยบายในการจัดหาครุภัณฑ์ทางการแพทย์และค่าตอบแทนสำหรับผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ทุรกันดาร</p> <p>๔. มีภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานทุกระดับ ทั้งระดับเขตสุขภาพ จังหวัด อำเภอ ตำบล</p> <p>๕. รัฐบาลมีทุนการศึกษาสำหรับผู้สนใจศึกษา และทำงานด้านสาธารณสุขในพื้นที่</p>	<p>๑. การคมนาคมในพื้นที่ห่างไกลยากลำบาก</p> <p>๒. มีปัญหาโรคอุบัติใหม่ เช่น โรคโควิด-๑๙</p> <p>๓. มีประชากรแฝงมาก ทำให้ภาระค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาล</p> <p>๔. ระบบการติดต่อสื่อสารไม่เสถียร ยากต่อการเข้าถึงข้อมูล และตัวบุคคล</p> <p>๕. รายได้ประชากรต่อครัวเรือนต่ำ</p> <p>๖. ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ส่วนใหญ่ผู้เรียนใช้ภาษาถิ่น</p> <p>๗. โครงสร้างพื้นฐานไม่ทั่วถึง การคมนาคมไม่สะดวก สาธารณูปโภค ไฟฟ้า</p>

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค/ภัยคุกคาม (Threats)
<p>๖. มีแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพตามกลุ่มวัย และมีตัวชี้วัดกำกับชัดเจน</p> <p>๗. รัฐบาลมีความมุ่งมั่นในการปฏิรูปการศึกษา กฎหมายพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์</p> <p>๘. การเปิดประชาคมอาเซียน และจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีอาณาเขตติดชายแดนทั้ง ๗ อำเภอ มีการส่งเสริมการค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน การค้าชายแดน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม</p> <p>๙. มีแหล่งเรียนรู้ ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น โครงการพระราชดำริ และแหล่งท่องเที่ยว ที่มีความหลากหลาย</p> <p>๑๐. มีความเข้มแข็งทางชาติพันธุ์ วัฒนธรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม</p> <p>๑๑. องค์กรเอกชน มูลนิธิ และหน่วยงานต่างๆ ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนด้านการจัดการศึกษา ด้านงบประมาณ เช่น งบประมาณจ้างครู ทุนการศึกษา ครุภัณฑ์ อาหาร เครื่องอุปโภคบริโภค อุปกรณ์กีฬาและอุปกรณ์การเรียนในการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง</p> <p>๑๒. เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงเร็ว การเข้าถึงสื่อได้มากขึ้น เกิดการค้นคว้าหาความรู้จากนอกห้องเรียนได้มากขึ้น</p> <p>๑๓. มีองค์กรและเครือข่ายที่สามารถเสนอของบประมาณของกระทรวงมาช่วยในการทำงานด้านสวัสดิการสังคม</p> <p>๑๔. มีกองทุนด้านการพัฒนาสังคมและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตต่าง ๆ ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และหน่วยงานอื่น ๆ</p> <p>๑๕. รัฐบาลมีนโยบายลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ</p> <p>๑๖. การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของภาครัฐมากขึ้น</p> <p>๑๗. มีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๘) ที่เป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่อยู่อาศัยในระดับจังหวัด</p> <p>๑๘. การนำเอาเทคโนโลยีมาปรับใช้กับกีฬาเพื่อสร้างการรับรู้ ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายใหม่ๆ</p> <p>๑๙. ช่วยยกระดับมาตรฐานการแข่งขันภายในจังหวัดที่สูงขึ้น</p>	<p>๘. พื้นที่การให้บริการมีความยากลำบาก ทูรกันดาร</p> <p>๙. ศักยภาพของสถาบันครอบครัวไม่เอื้อต่อการศึกษารเรียนรู้ (ครอบครัว สังคม เศรษฐกิจ ความรู้ผู้ปกครอง)</p> <p>๑๐. ปัญหาด้านดูแลสุขภาพอนามัยในเรื่องของความสะดวกและการรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ</p> <p>๑๑. สถานประกอบการมีน้อย ไม่รองรับกับตลาดแรงงาน</p> <p>๑๒. กระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่รวดเร็ว กระแสบริโภคนิยมและกระแส วัฒนธรรมจากภายนอกส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่น ทำให้ผู้เรียนเกิดค่านิยมใหม่ๆ ทั้งด้านดี และไม่ดีเสมอ</p> <p>๑๓. ผู้ประกอบการและแรงงานขาดทักษะในการทำธุรกิจ และทักษะในการสื่อสาร</p> <p>๑๔. ภัยคุกคาม สาธารณภัย</p> <p>๑๕. กระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่รวดเร็ว กระแสบริโภคนิยมและกระแสจากวัฒนธรรมภายนอกส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่น</p> <p>๑๖. ปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองของบุคคลต่างด้าวทำให้มีประชากรแฝงเพิ่มขึ้น</p> <p>๑๗. การเกิดภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย ดินโคลนถล่ม โรคระบาด เป็นต้น</p> <p>๑๘. อັตลักษณ์ด้านภาษาทำให้การสื่อสารไม่ชัดเจนนำไปสู่ความไม่เข้าใจในรูปแบบการจัดการสวัสดิการสังคมของภาคส่วนต่าง ๆ</p> <p>๑๙. พื้นที่ทุรกันดาร และห่างไกล ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงบริการของรัฐได้ และสภาพแวดล้อมเป็นอุปสรรคของคนพิการ</p> <p>๒๐. การบังคับใช้กฎหมายเรื่องการจ้างงานคนพิการและการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีงานทำ ไม่สามารถใช้ได้ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพราะไม่มีสถานประกอบการที่รองรับการทำงานของผู้สูงอายุและคนพิการ</p> <p>๒๑. การติดต่อสื่อสารไม่เสถียร และปัญหาเครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตบนพื้นที่ห่างไกล ส่งผลต่อการประชาสัมพันธ์ การส่งต่อข้อมูลความรู้ และประสานงานกับบุคลากรบางพื้นที่ในแต่ละอำเภอ</p> <p>๒๒. มีปัญหาจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมหรือการแข่งขันกีฬาต่างๆ ได้</p>

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค/ภัยคุกคาม (Threats)
๒๐. ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมกีฬาตามความถนัดหรือความสนใจเฉพาะและการจัดการแข่งขันให้กับเยาวชน	๒๓. สนามแข่งขันกีฬาประเภทต่างๆ ในแต่ละอำเภอไม่เพียงพอ และไม่ตรงตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้
<p>ประชาชน ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส เพื่อกระตุ้นความต้องการในการออกกำลังกาย</p> <p>๒๑. การบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อพัฒนาและการขับเคลื่อนการกีฬาภายในจังหวัดแม่ฮ่องสอน</p>	<p>๒๔. เยาวชนและประชาชน ในพื้นที่ห่างไกลยังขาดโอกาสและสถานที่ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬา</p> <p>๒๕. เกิดค่านิยมใหม่ในกลุ่มเด็กและเยาวชน ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนไม่ให้ความสนใจในการออกกำลังกายเท่าที่ควร</p> <p>๒๖. รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ส่งผลกระทบต่อการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาต่างอำเภอ</p>

S/O กลยุทธ์เชิงรุก	S/T กลยุทธ์เชิงรับ
<p>๑. การพัฒนา โรงพยาบาลระดับ M๒F๑ S ตามแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan) ของกระทรวงเพื่อรองรับการดูแลรักษาผู้ป่วยหนัก และผู้ป่วยเฉพาะทาง (S๑, O๑)</p> <p>๒. การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านต่าง ๆ ตามแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan) ของกระทรวง เพื่อนำไปสู่การถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านสุขภาพให้แก่ประชาชนในพื้นที่ให้มีความรู้ สามารถดูแลตนเองและผู้อื่นได้ (S๗, O๑)</p> <p>๓. ส่งเสริม สนับสนุนองค์ความรู้เกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ชายแดน (S๑-๒, O๒)</p> <p>๔. ส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาใช้และพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการจัดการเรียนรู้ (S๑-๒, O๖)</p> <p>๕. ส่งเสริม สนับสนุน สถานศึกษาและทุกภาคส่วน สร้างจิตสำนึกในความเป็นไทยและอยู่ร่วมกันแบบพหุวัฒนธรรมชาติพันธุ์ เพื่อเป็นพลเมืองประชาธิปไตยในศตวรรษที่ ๒๑ โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักในการดำรงชีวิต (S๑-๒, O๒, O๔)</p> <p>๖. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญให้เป็นแหล่งเรียนรู้ (S๑-๒, O๓)</p> <p>๗. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมสนับสนุนในการจัดการศึกษาและการพัฒนาการศึกษา (S๓-๕, O๑, O๕)</p> <p>๘. ยกกระดับสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริให้ เป็น ศูนย์ การ เรียน รู้ ต้น แบบ (S๑-๒, O๓)</p>	<p>๑. พัฒนาระบบส่งต่อผู้ป่วยทางอากาศ ในพื้นที่ห่างไกลที่มีการคมนาคมไม่สะดวก (S๖, T๑)</p> <p>๒. พัฒนาศักยภาพ อสม. ให้พร้อมสำหรับปฏิบัติงานเบื้องต้น และสนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ห่างไกล (S๕, T๑)</p> <p>๓. พัฒนาศักยภาพ พสช. ให้พร้อมสำหรับปฏิบัติงานในการดูแลสุขภาพประชาชนในพื้นที่ห่างไกล ทุกกันดาร (S๓, T๑)</p> <p>๔. ส่งเสริม สนับสนุน สถานศึกษามีระบบการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียนที่เข้มแข็ง (S๑, T๕, T๘)</p> <p>๕. สร้างองค์ความรู้และทักษะชีวิตในการเฝ้าระวังภัยคุกคามทุกประเภทสาธารณภัย โรคอุบัติใหม่และกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกแก่พลเมืองแม่ฮ่องสอน (S๑-๒, T๘, T๑๐)</p> <p>๖. ส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนให้มีทักษะการประกอบอาชีพ (S๑, T๑, T๕, T๙)</p> <p>๗. ปลุกฝังจิตสำนึกให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตชุมชน (S๑-๒, T๖, T๘)</p> <p>๘. พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการสื่อสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ (S๑, T๒, T๗, T๙)</p> <p>๙. พื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมชาติพันธุ์ (S๑, T๘)</p> <p>๑๐. สร้างเครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วนในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในทุกช่วงวัย (S๑-๔, T๕-๖, T๘)</p> <p>๑๑. จัดให้แหล่งเรียนรู้ของกศน. เป็นทั้งแหล่งเรียนรู้และเป็นต้นแบบที่สร้างรายได้ให้กับผู้เรียนได้ (S๙, T๑, T๙)</p>